

OULUN YLIOPISTO
UNIVERSITY of OULU

BRÄNNARE, PERTTU & MOILANEN, ARTO
SOSIAALISEN MEDIAN HYÖDYNTÄMINEN PERUSKOULUOPETUKSESSA

Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma
KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA
Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö
Luokanopettajan koulutus
2015

Luokanopettajankoulutus		Tekijä/Author Brännare Perttu ja Moilanen Arto	
Työn nimi/Title of thesis SOSIAALISEN MEDIAN HYÖDYNTÄMINEN PERUSKOULUOPETUKSESSA			
Pääaine/Major subject Kasvatustiede	Työn laji/Type of thesis Pro gradu -tutkielma	Aika/Year Toukokuu 2015	Sivumäärä/No. of pages 45 + liitteet 17 (kpl)
Tiivistelmä/Abstract <p>Tutkielmassa selvitetään opettajien harrastuneisuutta ja yleistä tieto- ja viestintätekniikan käyttöä sekä sitä, miten he hyödyntävät sosiaalista mediaa opetuksessa. Tutkielmasta käy myös ilmi sosiaalisen median nykyinen käyttö kainuulaisissa peruskouluissa ja sosiaalisen median esiintyminen eri opetussuunnitelmissa. Tutkielman teoriaosassa käsitellään tieto- ja viestintätekniikan opetus käytön historiaa aina sosiaaliseen mediaan asti.</p> <p>Ensimmäiset maininnat ”opetuskoneista” ovat jo 1920-luvulta, ajalta ennen varsinaisia tietokoneita. Tietokoneavusteinen opetus ei siten ole ajatuksena uusi. Myöhemmin mukaan on tullut myös Internet, joka on tuonut opetukseen paljon uusia tapoja hyödyntää tietokoneita. Viimeisimpinä kehitysvaiheina ovat web 2.0 ja sosiaalinen media, jotka mahdollistavat käyttäjille helpomman tavan luoda ja julkaista omia sisältöjään Internetissä. Vähitellen sosiaalinen media on löytämässä tietään myös peruskouluihin niin opetusvälineenä kuin yhteydenpitokanavana kodin ja koulun välillä.</p> <p>Tutkielma toteutettiin kvantitatiivisesti. Tutkimusjoukoksi valittiin kainuulaisten peruskoulujen opettajat. Kainuun kaikkien 38 peruskoulun rehtoreille lähetettiin pyyntö saada tehdä opettajille kysely sosiaalisen median käytöstä. Heistä kymmenen antoi luvan koulunsa osallistumiseen tutkimukseen, kymmenen kieltäytyi. Lopuilta kouluilta ei saatu vastausta lainkaan. Kyselyyn vastasi 27 opettajaa kuudesta eri kunnasta. Aineiston keruu toteutettiin Internetin välityksellä hyödyntäen Webropol-ohjelmistoa. Saadut vastaukset analysoitiin käyttäen SPSS-ohjelmistoa.</p> <p>Tutkimuksen tuloksista ilmenee, että ne opettajat, jotka käyttävät sosiaalista mediaa ja yleisesti tieto- ja viestintätekniikka vapaa-ajallaan, hyödyntävät sitä myös opetustyössään yleisemmin. Tutkimuksen tuloksista voidaan myös päätellä, että sosiaalista mediaa hyödynnetään jo jonkin verran kouluissa, kovin yleistä se ei kuitenkaan ole. Kyselyn vastausten perusteella opettajat eivät tunnista osaa sosiaalisen median palveluista tutkielmassa esitetyn määritelmän mukaiseksi sosiaalisiksi mediaksi. Näiksi mielletään lähinnä tunnetuimmat palvelut, joita kaikkia ei kuitenkaan nähty oppimisen välineinä.</p> <p>Sosiaalinen media tarjoaa uusia mahdollisuuksia opetustyöhön ja osa tutkimukseen osallistuneista opettajista onkin sitä jo hyödyntänyt. Osassa tutkimukseen osallistuneista kouluista opetussuunnitelman uudistamistyö oli juuri käynnissä ja tutkimuksen avoimessa kysymyksessä opettajat toivoivat sosiaalisen median huomioimista uudessa opetussuunnitelmassa.</p>			
Asiasanat/Keywords tietotekniikka, tietoverkot, opetus, sosiaalinen media, web 2.0, TVT, OPS			

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	TIETOTEKNIIKAN OPETUSKÄYTTÖ	3
2.1	Tietotekniikan opetussovellusten käyttömuodot.....	3
2.2	Tietotekniikan opetuskäytön historia	4
2.3	Tietoverkot opetuksessa.....	7
2.4	Tietokoneen ja –verkkojen suurimmat hyödyt ja haitat kouluopetukselle	8
3	INTERNETIN KEHITYS KOHTI SOSIAALISTA MEDIAA	10
3.1	Internetin ja tieto- ja viestintätekniikan yleistyminen	10
3.2	Web 2.0.....	11
3.3	Mediakonvergenssi	12
3.4	Vuorovaikutus ja sosiaalisuus verkossa	12
4	SOSIAALINEN MEDIA OPETUKSESSA	16
4.1	Sosiaalinen media	16
4.2	Sosiaalinen media koulutuksessa ja kouluympäristössä	18
4.3	Sosiaalinen media kodin ja koulun yhteistyössä.....	21
4.4	Sosiaalisen median etiikkaa	21
4.5	Sosiaalisen median ja sosiaalisten verkostojen hyödyntäminen erilaisissa organisaatioissa	22
5	TUTKIMUS JA SEN TOTEUTUS	25
5.1	Tutkimuksen tarkoitus	25
5.2	Tutkimustehtävät	25
5.3	Tutkimuksen toteutus, tutkittavien osa-alueiden määrittäminen ja aineiston kerääminen	26
5.4	Tutkimuksen aineiston käsittely ja analysointi	28
5.4.1	<i>Muuttujien käsittely.....</i>	<i>28</i>
5.4.2	<i>Aineiston analysointi.....</i>	<i>29</i>
5.4.3	<i>Aineistosta havaitut heikkoudet.....</i>	<i>32</i>
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET JA ANALYSOINTI	33
6.1	Taustatiedot.....	33
6.2	Opettajan harrastuneisuuden sekä yleisen tieto- ja viestintätekniikan käytön vaikutukset peruskouluopetuksessa.....	35
6.3	Sosiaalisen median sovellukset ja käyttö peruskoulussa.....	36
6.4	Sosiaalinen media opetussuunnitelmissa ja koulujen resurssit	39
6.5	Tulosten lopputarkastelu ja vertaaminen aikaisempaan tutkimukseen	41
7	POHDINTA.....	43
	LÄHTEET	46
	LIIKTEET.....	49

1 JOHDANTO

Tietokoneet ja Internet ovat viimeisen parinkymmenen vuoden aikana tulleet keskeiseksi osaksi peruskouluopetusta. Seuraavana murroksena on kenties sosiaalisen median sovellusten tuleminen mukaan osaksi arkipäivää.

Olemme jo aiemmin kandidaatintyössämme, joka muodostaa pohjan tämän pro gradu -tutkielmamme teoriaosalle, käsitelleet sosiaalista mediaa ja tieto- ja viestintäteknikkaa peruskoulun näkökulmasta. Aihevalintaamme vaikutti aiheen ajankohtaisuus ja molempien tekijöiden aikaisempi tietotekniikan harrastuneisuus. Ajankohtaisuudesta huolimatta aiheen uutuus vaikutti siihen, että kandidaatintyötä tehdessä aiheesta oli suhteellisen vähän kirjallisuutta saatavilla. Tilanne kuitenkin parani jatkuvasti työprosessin edetessä.

Tämän tutkielmamme teoriaosa keskittyy tieto- ja viestintäteknikan opetuskäyttöön lähtien historiasta kohti nykytilannetta ja sosiaalista mediaa. Tavoitteenamme olikin luoda kokonaiskuva siitä, miten nykytilanteeseen on päädytty ja millaisen kuvan kirjallisuus antaa siitä. Varsinainen tutkimuksemme pohjautuu osin Arto Moilasan aiemmin tekemään kyselytutkimukseen (LIITE 1), jonka pohjalta laadimme kyselyn kainuulaisille peruskoulujen opettajille. Vaikka alkuperäisessä kyselyssä pääpaino oli tieto- ja viestintäteknikan taidoissa ja tiedoissa, omaan tutkimukseemme muutimme kyselyä painottamaan enemmän sosiaaliseen mediaan.

Tutkimuksessamme keskityimme kolmeen päätutkimusalueeseen. Ensimmäisessä osassa selvitimme, miten opettajien henkilökohtainen sosiaalisen median harrastuneisuus sekä yleinen tieto- ja viestintäteknikan käyttö vaikuttavat sosiaalisen median hyödyntämiseen peruskoulun opetuskäytössä. Toiseksi kartoitimme opettajien näkemyksiä siitä millaiset sosiaalisen median sovellukset soveltuvat peruskouluopetukseen ja miten sosiaalista mediaa kouluissa hyödynnetään. Kolmantena osa-alueena tutkimme opettajien näkemyksiä siitä, miten sosiaalinen media näkyy opetussuunnitelmissa sekä koulujen resursseja sosiaaliseen mediaan liittyen.

Olemme tehneet tutkielmaamme tiiviissä yhteistyössä hyödyntäen erilaisia nykypäivän tieto- ja viestintätekniiikan sovelluksia. Toinen meistä tutkielmaa kirjoittaessa asui Helsingissä ja toinen Kajaanissa. Maantieteellisestä etäisyydestä johtuen pääosin yhteydenpito tapahtui käyttäen Skypeä, joka on maksuton Internet-puheluihin erikoistunut sovellus. Varsinaisen tekstin tuottamiseen yhteistyössä hyödynsimme ilmaista Google Drive -palvelua ja sen tarjoamia työkaluja. Ilman edellä mainittuja palveluita tutkielman tekeminen olisi ollut meille huomattavasti haasteellisempaa ja kalliimpaa.

2 TIETOTEKNIIKAN OPETUSKÄYTTÖ

2.1 Tietotekniikan opetussovellusten käyttömuodot

Tietotekniikan opetussovellukset voidaan jakaa neljään käyttömuotoon: tekninen tietojenkäsittely, tietokoneperusteinen opetus, tietokoneen työvälinekäyttö ja avoin, moniviestinvälitteinen oppimisympäristö (Tella, 1994, s. 49–55).

Tekninen tietojenkäsittelyyn pohjautuva tietotekniikan opetus johtaa usein hyvin teknisiin atk-painotteisiin kursseihin, joiden opetuksen kohteena ovat tietokone ja tietojenkäsittely. Tästä seuraa, että kurssien merkitys muuna kuin itsenäisenä opettavana aineena opetettavan tietotekniikan osalta on hyvin vähäistä. (Tella, 1994, s. 49.)

Tietokoneperusteinen opetus jakautuu tietokoneavusteiseen ja tietokoneohjattuun opetukseen. Tietokoneavusteisessa opetuksessa tietokone nähdään opetus-oppimis-prosessin apuvälineenä. Tarkoituksena on käyttää tietokonetekniikkaa opettamaan oppijaa tietokoneohjelman ja oppijan väliseen interaktioon perustuen. Tietokoneavusteinen opetusohjelma rakentuu pitkälti intrapersonaalisen viestinnän varaan, jossa oppija toimii yksin tietokoneohjelman äärellä. Tietokoneohjatussa opetuksessa taas käytetään mekanismeja, jotka arvioivat oppijan yksilöllisiä valmiuksia yksilöivän opetuksen antamiseksi, mutta samalla hallitaan ja kontrolloidaan usein jopa koko oppimisprosessia. (Tella, 1994, s. 49–50.)

Tietokoneavusteisia opetusohjelmia eri oppiaineisiin on ollut tarjolla 1980-luvun alkupuolelta saakka. Yleisesti ottaen ohjelmien laatutason voi arvioida nousseen samalla, kun laitetekniikan kehitys on mahdollistanut uusia toteutustapoja ohjelmaideoille. Varsinkin aikaisemmin osa opetusohjelmista on perustunut nykyisen arvioinnin mukaan jossain määrin mekanistisen behavioristis-objektivistisen tiedonkäsityksen malliin, joka taas on hidastanut tietokoneen opetuskäytön kehitystä eri aineiden opetuksessa. Monien ohjelmien laadintaa on myöhemmin ohjannut kuitenkin konstruktivistinen tai konstruktionistinen tiedon- ja oppimiskäsitys, joka taas on painottanut oppijan omaa aktiivisuutta uuden informaation käsittelyssä. Tietokoneavusteiset opetusohjelmat ovat parhaimmillaan muuta opetusta tu-

keviä tai täydentäviä, mutta samalla luonnollisesti ne monipuolistavat opetusprosessia ja ovat näin ollen hyödyllisiä. (Tella, 1994, s. 50.)

Tietotekniikan työvälinekäytön ajatuksena on hyödyntää opettajien ja oppijoiden älyllistä kapasiteettia laajentavia ja luovuudelle sijaa antavia työvälineitä, kuten tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta- ja kuvankäsittelyohjelmia. Näiden erona tietokoneavusteiseen tietojenkäsittelyyn verrattuna on, että ne ovat sisältövapaita ja ainerajoista riippumattomia. Työvälinekäyttö on johtanut monissa maissa kursseihin, joissa käsitellään myös tietotekniikan yhteiskunnallisia seurauksia ja tietokonelukutaitoa sen eri muodoissa. (Tella, 1994, s. 52.)

Avoimessa, moniviestinvälitteisessä oppimisympäristössä oppimisen apuvälineitä ovat tieto- ja viestintäteknikka laajasti ymmärrettynä, mutta myös kirjat ja muu painettu materiaali. Tällöin toiminta kohdistuu usein informaation etsimiseen, muokkaamiseen, tallentamiseen, monentamiseen ja edelleen välittämiseen. Avoimella tässä yhteydessä tarkoitetaan oppijan mahdollisuutta omatoimiseen työskentelyyn. Tämä antaa oppijalle usein itsenäisesti mahdollisuuden vaikuttaa ajankäyttöön ja etenemisvauhtiin sekä antaa sijaa oppijoiden erilaisille oppimistyyyleille ja –strategioille. Avoimen mallin mukaiset sovellukset eivät myöskään ole perinteisten tietokoneavusteisten sovellusten tapaan lineaarisen, valmiiksi ohjelmoitun tai strukturoitun informaation välittäjinä tai ratkaisijoina toimivia sovelluksia. Moniviestinvälitteisyydellä viitataan siihen, että ei ole yhtä ainoaa oikeaa tietä asioiden ratkaisemiseen. Näin ollen myöskään tietokoneen roolia ei erityisesti korosteta, vaan se on yksi väline monien viestimien joukossa, joskin hyvin monipuolinen ja joustava sellainen. Oppimisympäristöllä taas viitataan oppijan tarpeista ja mielenkiinnosta lähteviin näkökohtiin, ei pelkästään opetuksellisiin seikkoihin. Avoin, luova oppimisympäristö tarjoaakin mahdollisuudet yhteistyölle, sosiaaliselle vuorovaikutukselle, tiedon uudelleen strukturoinnille, itseohjautuvuudelle ja itsearvioinnille. Lopputuloksena on monivälinelähtöinen opiskelu. (Tella, 1994, s. 53–55.)

2.2 Tietotekniikan opetuskäytön historia

Tietotekniikan opetuskäytön ensimmäinen aalto sijoittunee 1920-luvulle. Tuolloin amerikkalainen Sidney Pressey kehitti laitteen, joka esitti monivalintatehtäviä opiskelijoille sekä piti kirjaa annetuista oikeista ja vääristä vastauksista. Tuohon aikaan uskottiin, että opetus-

koneet ja ohjelmoitu opetus tulisivat mullistamaan kouluopetuksen. (Hyötyläinen & Hyötyläinen, 1997, s. 165.)

Ohjelmoidussa opetuksessa opetettava asia laadittiin sopivan kokoiseksi oppikirjakokonaisuudeksi, jotka itsenäisesti, ilman opettajan välitöntä mukanaoloa, läpikäytyään opiskelija vastasi asiaa koskeviin kysymyksiin. Tulosten perusteella opiskelijalle suositeltiin seuraavaa asiakokonaisuutta. Tämä mahdollisti sen, että opiskelija pystyi opiskelemaan asiat omien kykyjensä ja nopeutensa mukaisesti. Ohjelmoidussa opetuksessa esiintyi myöhemmin kaksi eri suuntausta, toisessa koulukunnassa kaikki opiskelijat kävivät asiat samassa järjestyksessä, kun taas toisessa suosittiin vapaavalintaisia opiskelureittejä. Tukimateriaalin osalta koulukunnilla oli suuri ero: ensimmäisessä suuntauksessa tukimateriaalia ei ollut juuri lainkaan, kun taas toisessa suuntauksessa opiskelijalle tarjottiin väärin vastausten johdosta tukimateriaalia tai sellaista asiakokonaisuutta, jossa väärin ymmärretty asia selvitettiin. (Laitinen, 1988, s. 2-3.)

Tietokoneen käyttöä opetuksen apuvälineenä ja tietokoneavusteista opetusta alettiin todenteolla tutkia ja kehittää perusteellisemmin vasta 1960-luvulla. Tietokoneavusteisen opetuksen syntyyn ovat vaikuttaneet niin sanotut ”opetuskoneet” ja ohjelmoitu opetus. Opetusohjelmissa keskityttiin alkuun osituskäyttöisiin järjestelmiin, joissa ohjelmia voitiin käyttää kirjoituspöytäteillä. Tämä johtui muun muassa siitä, että tuohon aikaan tietokoneet olivat kooltaan suuria, kalliita ja nykymittapuuhun verrattuna hitaita. Muun muassa näiden syiden vuoksi tietokoneavusteinen opetus ei vielä tuolloin saavuttanut suosiota, vaan vasta myöhemmin. (Hyötyläinen & Hyötyläinen, 1997, s. 165; Laitinen, 1988, s. 2-3.) Toisaalta Meisalo & Tella (1988, s. 231) kutsuvat 1960-luvun vaihetta ensimmäiseksi eli kokeilevaksi vaiheeksi 1920-luvulla tapahtuneesta kehityksestä huolimatta.

Tunnetuin 1960-luvulta lähtöisin oleva kokonaisjärjestelmä opetuskäyttöön on Illinois’n yliopistossa kehitetty kokonaisjärjestelmä PLATO, joka kehittyi vaatimattomasta yhden päätteen vuorovaikutteisesta järjestelmästä varsin täydelliseksi opetusjärjestelmäksi, johon liitetty tietoverkko oli maailmanlaajuinen. Samoihin aikoihin IBM (International Business Machines) suunnitteli 1960-luvulla myös opetusohjelmien tekemiseen tarkoitettua COURSEWRITER-ohjelmointikielen. Systems Development Corporation yritti kehittää Classprojektissaan järjestelmää, joka sisältäisi opetushallinnon, opintoneuvonnan sekä yksilö- ja ryhmäopetuksen. TICCIT taas oli Texasin ja Brigham Youngin yliopistojen sekä MITRE

Corporationin suunnittelema ja toteuttama pientietokonepohjainen opetusjärjestelmä. MECC (Minnesota Educational Computing Consortium) oli koulujen ja yliopistojen välinen yhteenliittymä, jonka tarkoituksena oli koordinoita oppilaitosten tietokoneavusteisten opetusohjelmien tekemistä ja edesauttaa ohjelmien välittämistä koulusta toiseen. MECC:n toiminta perustui alun perin ison keskustietokoneen ja pientietokoneiden verkkoratkaisulle, mutta painottui myöhemmin mikrotietokoneisiin. (Laitinen, 1988, s. 3-4.)

Varsinainen toinen aalto eli laajentumisvaihe alkoi mikrotietokoneiden yleistymisen myötä 1970-luvun puolivälin jälkeen ja mahdollisti tietokoneavusteisten opetusohjelmien paluun. Tähän vaikuttivat muun muassa pienentyneet hankintakustannukset, siirrettävyys ja helpokäyttöisyys. Tyypilliset ohjelmat tässä vaiheessa olivat drillityyppisiä ja vain yksittäisiin oppitunteihin sopivia. Toisen vaiheen jälkeen useissa maissa laadittiin kansallisia kehitys-ohjelmia koneiden ja ohjelmien saamiseksi kouluihin. (Laitinen, 1988, s. 3-4; Hyötyläinen & Hyötyläinen, 1997, s. 165; Meisalo & Tella, 1988, s. 231.)

Kolmannessa eli siirtymävaiheessa, joka sijoittuu 1980-luvulle, yhä useammat opettajan-kouluttajat ja opettajat opettelivat käyttämään tietokoneita opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa, evaluoinnissa, hallintokäytössä ja yhä monipuolisemmin omassa työssään. Kahdesta aikaisemmasta kolmas vaihe poikkesi siten, että tietokoneet alettiin työpaikkojen tapaan nähdä oppimisen työvälineinä. Toisaalta se herätti kysymyksen siitä, mihin tehtäviin kouluissa ylipäänsä tarvitaan tietokoneita. Tähän kysymykseen ei tuolloin osattu vastata ja innostus tietotekniikkaa kohtaan koulumaailmassa hiipui 1990-luvun vaihteessa. (Meisalo & Tella, 1988, s. 231; Hyötyläinen & Hyötyläinen, 1997, s. 165.)

Neljännessä eli niveltymis- eli sulautumisvaiheessa, joka alkoi 1990-luvun puolessa välissä tietoverkkojen ja Internetin vauhdittamana, tietokone on osa kasvatus- ja opetusprosessia. Enää tietokoneen merkitystä opetukselle ei kyseenalaisteta, vaan se nähdään enemmänkin mahdollisuutena. Nyt pyritään luomaan uusia oppimisympäristöjä, jotka murtavat perinteisen luokkahuoneopetuksen erillisyyden ja lisäävät koulun ja yritysten välistä yhteistyötä, koulujen keskinäistä yhteistyötä opetuksen järjestämiseksi sekä opettajien yhteistyötä. Kaikille vaiheille on ominaista, että ne ovat nousseet reaktionä teknologian aiheuttamiin muutoksiin eivätkä ole syntyneet varsinaisesti koulusta itsestään nousevina muutostekijöinä. (Hyötyläinen & Hyötyläinen 1997, s. 166; Meisalo & Tella, 1988, s. 231.)

Tällä hetkellä, kun elämme neljättä vaihetta, toisaalta tietotekniikan käyttö opetuksessa on erittäin luonnollinen osa opettajien ja oppilaiden arkea, mutta toisaalta on vielä monia arvostelijoita ja opettajia, jotka eivät osaa tai halua käyttää tietokoneita opetuksessa. Nykyään kehitys on kuitenkin nopeaa ja tietokoneet ovat huomaamatta sulautumassa osaksi jokapäiväistä opetuskulttuuria. Osittain tähän vaikuttanee myös se, että tietokoneet ovat jo nykyään useimmissa perheissä luonnollinen osa kodin arkea.

2.3 Tietoverkot opetuksessa

Internetistä on kiistatta tullut yksi yleisimmistä tiedonlähteistä maailmassa. Sen mahdollisuudet ovat hyvin monipuoliset myös koulutyötä ajatellen ja sen käyttö on tullut tutuksi monille oppilaille ja opettajille jo kouluympäristön ulkopuolellakin. Mielestämme pelkän tietokoneiden ja erilaisten opetusohjelmistojen käytön lisäksi on erittäin oleellista hyödyntää Internetin tarjoamia mahdollisuuksia. Tällaisia mahdollisuuksia ovat muun muassa vapaat tietokirjatyypiset sivustot kuten Wikipedia, mutta toisaalta oppilaat on hyvä opettaa jo hyvin nuorena suodattamaan tätä tietoa ja tarkistamaan sen paikkaansa pitävyyttä eri lähteistä. Monesti luokassa toimiessa huomaa kuinka oppilaat vaan kopioivat tekstiä verkkosivustolta sen tarkemmin syventymättä sisältöön. Usein oppilaat jopa tarjoavat kopiointiaan tekstinpätkiä valmiina esitelmänä, jolloin opettaja joutuu ottamaan toimintaan kantaa, usein palauttaen työn takaisin tekijöille uudelleen työstettäväksi.

Tellan (1994, s. 53-55) mukaisessa avoimessa moniviestinvälitteisessä oppimisympäristössä nykypäivänä tietokoneet ja erityisesti tietoverkot näyttelevät erittäin suurta roolia. Kirjojen, lehtien sekä erilaisten muiden materiaalien rinnalle on noussut erittäin merkittäväksi Internet ja sen tarjoamat mahdollisuudet. Toisaalta tietokoneiden kanssa työskennellessä oppilaat, varsinkin opiskeluvalmiuksiltaan heikot ja keskittymisvaikeuksista kärsivät, monesti harhautuvat tekemään omiaan, jolloin aika kuluu tietokoneen ääressä tavoitteettomaan puuhasteluun. (Uusikylä & Atjonen, 2007, s. 176-177.) Tästä syystä opettajan onkin pohdittava tietokoneiden käyttöä ennen opetuksen järjestämistä, jotta opetuksen tarkoituksenmukaisuus ja toisaalta mielekkyys oppilailla säilyy koko tunnin ajan.

Nykyisin monien koulujen arkipäiväiseen käyttöön on tullut monia verkkopohjaisia oppimisympäristöjä kuten Moodle ja Optima, jotka ovat suljettuja yhteisöjä, joten vaativat toimiakseen käyttäjältä käyttäjätunnuksen ja salasanan. Tämä tarkoittaa sitä, että ulkopuoliset

eivät pääse lukemaan tai muokkaamaan oppilaiden tekemiä harjoitustöitä tai opettajan laatimaa materiaalia. Usein tällaisissa oppimisympäristöissä, joita kutsutaan myös oppimislustoiksi tai digitaalisiksi työskentelytiloiksi, voivat sen käyttäjät keskustella, kirjoittaa artikkeleita tai lukea opettajan tai oppilaan laatimaa tekstiä ja tehdä siihen liittyvät tehtävät. Tällaista ohjelmistoa hyödyntäen voidaan suorittaa kokonaisia oppiaineen jaksoja esimerkiksi peruskoulussa tai lukiossa verkkokursseina. (Uusikylä & Atjonen, 2007, s. 173.) Toisaalta monet sosiaalisiksi mediaksi kutsutut palvelut ovat tulleet osaksi koulujen arkea, mutta niitä tulemme käsittelemään seuraavassa pääluvussa.

2.4 Tietokoneen ja –verkkojen suurimmat hyödyt ja haitat kouluopetukselle

Lehtinen (1998, s. 40-41) esittelee teoksessaan viisi tietokoneiden käytön etua opetukselle. Nämä Cottonin vuonna 1997 julkaisemat havainnot on koottu lähes kuudestakymmenestä 1980-luvun ja 1990-luvun alun julkaisusta. Näistä julkaisuista useat sisältävät jo itsestään monia tutkimuksia, joten Cottonin tekemä yhteenveto havainnoista kattaa tulokset yli sadasta alkuperäistutkimuksesta. Cottonin saamat tulokset on Lehtinen tiivistänyt seuraavasti:

- a) Tietokoneavusteinen opetus tuotti parempia tuloksia kuin tavanomainen opetus ilman tietokonetta
- b) Tietokoneen ja tekstinkäsittelyohjelmien käyttö kirjoittamisen opiskelussa johti perinteistä kynä-paperi-työskentelyä parempiin tuloksiin, jotka näkyivät mm. pidempinä kirjallisina tuotoksina, monipuolisempana sanaston käyttönä, vaihtelevampina lauserakenteina, perusteellisempana tekstin uudelleenmuokkauksena ja paranteluna, parempana taitona ottaa huomioon opettajalta ja luokkatovereiltaan saatu palaute, syvällisempänä ymmärryksenä kirjoitusprosessista sekä positiivisempana asenteena kirjoittamista kohtaan.
- c) Tietokoneen käyttö opetuksessa johti myös positiivisiin muutoksiin koulua ja oppimista koskevissa asenteissa sekä eräissä motivaation piirteissä.
- d) Tietokoneen opetuskäyttö näytti tutkimuksen mukaan tuottavan erilaisia vaikutuksia eri oppilasryhmille mm. seuraavasti: heikot ja eri tavoin oppimisrajoitteiset oppilaat hyötyivät enemmän kuin hyvin menestyneet; nuorilla oppilailla positiiviset vaikutukset olivat suurempia kuin vanhemmillä oppilailla; heikon sosioekonomisen

taustan oppilaat hyötyivät enemmän kuin varakkaiden korkeasti koulutettujen vanhempien lapset; pojat hyötyivät tietokoneavusteisesta opetuksesta tyttöjä enemmän.

- e) Tietokoneavusteisten harjaannuttamisohjelmien positiiviset vaikutukset näkyivät erityisesti yksinkertaisissa kognitiivisissa suorituksissa, kuten opitun materiaalin muistamisessa ja erilaisissa rutiinisuorituksissa.

Yksi merkittävä tutkimushavainto edellä mainittujen lisäksi on se, että “mikrojen” eli tietokoneiden avulla oppilaat oppivat asioita nopeammin kuin tavallisessa luokkaopetuksessa. Aikaa saattoi säästyä jopa 32 prosenttia. Tosin on muistettava, että riipeys ei tietenkään yksiselitteisesti ole etu. Parhaita oppimistuloksia ei aina saavuteta vauhtia lisäämällä ja niiden arviointi on vaikeaa. Hyvä on pohtia, että mitataanko muisti- ja tietoainesta vai asian ymmärtämistä ja halutaanko tulosten näkyvän nyt vai tulevaisuudessa. Joka tapauksessa tietokoneet ovat merkittävästi rikastuttaneet luokkahuoneopetusta mahdollistaen monien muuten vaikeasti ymmärrettävien ja havainnollistettavien ilmiöiden tarkastelun. Toisaalta oppilaat voivat olla yhteydessä koulun ulkopuolisiin yhteisöihin ja asiantuntijoihin esimerkiksi sähköpostia käyttäen. (Uusikylä & Atjonen, 2005, s. 183.)

Tavallisen opetustoiminnan lisäksi esimerkiksi sähköinen ystävyyskoulutoiminta (eTwinning) lisääntyy koko ajan. Hyvänä esimerkkinä oppilaiden välisestä yhteistyötoiminnasta on ympäristökysymyksiin perehtynyt GLOBE-projekti, joka saattoi tuhannet suomalaisoppilaat virtuaaliseen yhteistyöhön eri puolilla maailmaa olleiden koululaisten kanssa. Projektissa kerättiin ja tallennettiin ilmasto- ja säätietoja erilaisista oloista tietoverkkoon yhteisesti tutkittavaksi. Uusikylä & Atjosen mukaan tämän tyyppisissä hankkeissa nuorten oppilaiden osalta jo ylletään konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaiseen tiedon ja tietämyksen rakenteluun ja jaetun asiantuntijuuden hyödyntämiseen. (Uusikylä & Atjonen, 2006, s. 183-184.)

3 INTERNETIN KEHITYS KOHTI SOSIAALISTA MEDIAA

3.1 Internetin ja tieto- ja viestintätekniiikan yleistymisen

Internet-verkon kehitys alkoi 1960-1970 luvun taitteessa. Silloista Arpanet-verkkoa kehitettiin lähinnä sotilaallisiin tarkoituksiin, mutta vuonna 1983 Arpanet-verkon sotilaalliset osat erotettiin ja jäljelle jääneestä osasta syntyi Internet, joka oli yliopistoille ja korkeakouluille avoin verkko. Suomeen Internet saapui vuonna 1984, jolloin syntyi FUNET (Finnish University Network). (Paasonen, 2006, s. 27.; Hyötyläinen, E. & Hyötyläinen, T., s. 170.)

Internetin historiassa on meneillään ajanjakso, jossa nopeat verkkoyhteydet ovat levinneet koteihin ja Internetistä on tullut osa ihmisten arkielämää. Tällä hetkellä uusia www-pohjaisia sovelluksia ja palveluja syntyy jatkuvasti lisää. Internet on täynnä toimintaa ja ihmisten, käyttäjien, itse tekemää materiaalia. Yhä suurempi osa siitä sisällöstä on eikaupallista, yksityishenkilöiden tuottamaa sisältöä ja yhteydenpitoa. (Majava, 2006, s. 87.) Viime vuosina Internet on levinnyt nopeasti myös mobiiliverkkoihin ja -päätelaitteisiin.

Tieto- ja viestintätekniiikan käyttö on uusi ilmiö sosiologisen tutkimuksen piirissä, koska henkilökohtaiset tietokoneet alkoivat vasta n. 20 vuotta sitten yleistyä. Sen jälkeen laitekehitys onkin ollut nopeaa, ja matkapuhelintekniikan kehitys on myös viime vuosina vapauttanut tietokoneiden ja verkon käyttäjät ajasta ja paikasta. Laitteet ovat muuttuneet näppärästi mukana kulkeviksi. Uudet sosiaalisen median ratkaisut ovat mullistaneet myös matkaviestintää ja sosiaalisen median palvelut ovat osittain korvanneet tekstiviestien käyttöä. Tämä kehitys on ollut nopeaa viime aikoina. Lisäksi kiinteähintaiset Internet-liittymät ovat pudottaneet kustannukset murto-osaan samalla, kun laitteiden hinnat ovat myös halventuneet. (Nurmela, 2006, s. 43.)

Reaalimaailman lieveilmiöt leviävät myös virtuaalimaailmoihin niiden suosion lisääntyessä. Tiedotusvälineissä on aika ajoin raportoitu virtuaalivarkauksista, joissa käyttäjiltä on anastettu heidän virtuaalista omaisuuttaan (josta on voitu maksaa todellisella rahalla). Myös kiusaaminen netissä on nykyään yhä suurempi ja ajankohtaisempi ongelma. (Mäntymäki, 2012, s. 16.)

3.2 Web 2.0

Web 2.0:sta puhutaan usein uuden vuosisadan www-palveluina, seuraavana askeleena 1990-luvun ensimmäisistä www-palveluista, joihin sisällön tuottaminen oli vielä hankalaa ja vaati erityistaitoja. Web 2.0 on käytännössä kokoelma erilaisia teknologioita, jotka helpottavat rikkaan ja monipuolisen sisällön julkaisemista. Periaatteessa Web 2.0:n vaatimat teknologiat ovat olleet käytettävissä jo aivan varsinaisen World Wide Webin käyttöönotosta lähtien, mutta nopeat verkkoyhteydet ovat mahdollistaneet ja laajentaneet niiden käyttöä. (Anderson, 2007, s. 5-15.) Tällainen ”read/write-web” sisältyy myös alkuperäisen World Wide Webin luoja Tim Berners-Leen kaavailuihin, joissa jokainen verkon käyttäjä on myös sisällöntuottaja. Tällainen Internet muodostuu kollektiiviseksi yhteistilaksi. (Aula, Matikainen & Villi, 2006, s. 12; Anderson, 2007, s. 5.)

Web 2.0 voidaankin näin ollen pitää nippuna teknologioita ja käytäntöjä, jotka helpottavat sisällön julkaisemista ja näyttämistä. Hyviä esimerkkejä tällaisista palveluista ovat blogit, wikit sekä videokuvan ja äänen jakeluun erikoistuneet palvelut. Web 2.0 kuusi keskeistä taustajatuotusta ovat: yksittäisen käyttäjän tuottama ja luoma sisältö, joukon voiman valjastaminen, tiedon suuri määrä, osallistumisen mahdollistava arkkitehtuuri, verkkovaikutus ja avoimuus. (Anderson, 2007, s. 14-26.) Sosiaalinen aspekti on usein myös yhdistetty Web 2.0 sovelluksiin. Tämä perustuu usein siihen, että monet näistä sovelluksista perustuvat käyttäjien muodostamille sosiaalisille verkostoille tai niiden sisältö on käyttäjien yhdessä tuottamaa (Majava, 2006, s. 87).

Web 2.0 onkin vakiintunut yleiskäsitteeksi kuvaamaan meneillään olevaa murrosta. Tähän teknisen muutokseen liittyy myös kulttuurinen muutos. Tämä korostaa ennen kaikkea käyttäjien aktiivisuutta ja roolia sisällön tuottajina. Tätä puolta ilmiöstä voidaan kuvata käsitteellä sosiaalinen web. Nämä käsitteet kuvaavat tavallaan samaa ilmiökenttää kahdesta eri näkökulmasta. Sosiaalinen web täydentää web 2.0:n teknis-taloudellista käsittelytapaa käyttäjien näkökulmalla huomioiden ihmisille avautuneet mahdollisuudet itseilmaisuuksiin ja yhteistyöhön. Sosiaalisen webin näkökulmasta kehitys onkin verkon kehittymisestä viestintäkanavasta toiminta-alustaksi. (Majava, 2006, s. 87-88.)

3.3 Mediakonvergenssi

Internetin käyttö on hyvin monipuolista. Se vie huomiota yhä enemmän ja enemmän muilta viestintävälineiden käytöltä tai sulauttaa niitä itseensä. Nykyään voidaan korvata monia muita median käyttötapoja Internetiä käyttäen. (Nurmela, 2006, s. 65) Tämä on juuri sitä, mitä on kutsuttu intermediaalisuudeksi eli eri medioiden sulautumiseksi yhteen.

Konvergenssi-termi on lainaus latinasta, con ”yhteen” ja vergere ”kallistua, suuntautua, taipua”. Konvergenssin suomennoksena on käytetty lähenemistä, mutta yhtäläillä se voidaan käsittää myös samankaltaistumiseksi. Mikäli puhumme konvergenssista median yhteydessä, se voidaan määritellä merkitsemään kaikkea sähköiseen viestinnän, televiestinnän ja tietojenkäsittelyn yhdentymistä. (Nieminen, 1999, s. 4.)

Mediakonvergenssi voidaan määritellä mediamuotojen ja viestintäjärjestelmien yhdentymiseksi, joka lähentää ja samankaltaistaa niitä. Verkkoviestintä ja mediakonvergenssi ovat läheisessä riippuvuussuhteessa toisiinsa, sillä ilman Internetin kehitystä tämä konvergenssikehitys olisi luultavasti ollut huomattavasti toteutunutta vaatimattomampaa. Mediasisältöjen nykyinen digitaalinen perusmuoto on olennainen osa tätä kehitystä ja myös sen perusta, eri mediasisällöt voidaan muuttaa ykkösiksi ja nolliksi ja siirtää tätä samaa kanavaa pitkin vastaanottajille, niin kuva, ääni, liikkuva kuva, teksti kuin muukin data. Sisällön muoto on vapautunut erillisten formaattien kahleista; sanomalehti, radio, televisio ja niin edelleen yhdentyvät samaksi mediaksi uusien verkkomedioiden myötä. (Villi, 2006, s. 101.)

3.4 Vuorovaikutus ja sosiaalisuus verkossa

Vuorovaikutus ja sosiaalisuus verkossa jakaa usein mielipiteitä keskusteluissa. Sosiaalisen vuorovaikutuksen näkökulmasta usein kiistellään siitä, onko verkossa tapahtuva vuorovaikutus erilaista kuin kasvotusten tapahtuva. Tutkimuksia verkkovuorovaikutuksesta ja tietokonevälitteisestä viestinnästä (Computer-mediated communication CMC) on tehty jo pitkään. Kiistaa on aiheuttanut esimerkiksi se, että onko verkossa tapahtuva vuorovaikutus vähemmän sosiaalista vai onko se kenties tasa-arvoisempaa, demokraattisempaa ja vapaampaa. (Matikainen, 2006, s. 180.)

Sosiaalisten vihjeiden vähäisyyttä korostavien vihjeteorioiden, sosiaalisen läsnäolon mallin (the social presence model), vihjeettömyysmallin (the cuelessness model) ja vähentyneiden sosiaalisen vihjeiden mallin (the reduced social cues approach), näkökulmasta vuorovaikutusta verkossa on pidetty sosiaalisesti vihjeettömämpänä sanattoman viestinnän (ilmeiden, eleiden, äänensävyn vaihtelun) puutteesta johtuen. Kaksi ensimmäistä teoriaa ovat syntyneet ennen tietokonevälitteistä viestintää. Näiden teorioiden mukaan suurempaa sosiaalista läsnäoloa voidaan pitää vihjeellisempänä kuin pienempää. Vihjeiden määrä ja laatu vaikuttavat psykologiseen etäisyyteen, jonka kasvaessa viestintä muuttuu tehtäväkeisemmäksi. (Matikainen, 2006, s. 180.)

Kolmas malli edustaa enemmän tietokonevälitteistä viestintää ja sosiaalipsykologista näkökulmaa. Sen mukaan sanattoman ja tilanteesta riippuvan viestinnän vähentyessä sosiaaliset normit ja rajat vähentyvät. Tämä nähdään usein esimerkiksi nettikeskustelujen kärjistymisenä. Tähän malliin kuitenkin liittyy useita tekijöitä, joiden yhteisvaikutus määrää ryhmäpolaarisuuden luonteen eli mahdollisen mielipiteiden siirtymisen kohti ryhmässä olevan enemmistön kantaa. Näitä tekijöitä ovat esimerkiksi osallistuminen, valta, johtajuus, yhteistyövaikeudet ja epäyksilöllistyminen eli ns. deindividuaatio. Tämä viittaa siihen, että suuressa joukossa yksilö on tunnistamaton eli anonyymi ja siksi vastuuton. Media richness -teorian mukaan taas välineen kyky välittää informaatiota vaikuttaa sen käyttöön. Kaikki neljä edellä mainittua teoriaa painottavat välineitä ja informaation määrää verrannollisena vuorovaikutuksen määrään, viestinnällinen kaistanleveys. (Matikainen, 2006 s. 180-181.)

Sosiaalisen informaation prosessointi -teoria (social information processing SIP) painottaa sitä, ettei vuorovaikutus verkossa sanattoman viestinnän vihjeiden puuttumisesta huolimatta ole vihjeetöntä, koska sosiaalisia vihjeitä on saatavilla esimerkiksi viestin tyylistä, sisällöstä sekä lähetystavasta ja -ajasta (Matikainen, 2006, s. 182). Omiin kokemuksiimme perustuen, esimerkiksi IRC-verkoissa kokeneet käyttäjät pystyvät keskustelukumppanin kirjoitustyylistä päättelemään hänen tunnetilojaan, vaikka viestintä onkin pelkästään tekstuaalista täydennettynä hymiöillä. Matikaisen (2006, s. 182) mukaan voidaan kuitenkin kiistatonta todeta, että kasvokkain vuorovaikutus on huomattavasti monipuolisempaa dynaamisempaa, vaikka pelkästä tekstistäkin on saatavissa sosiaalisia vihjeitä.

SIDE-malli (social identification/deidentification theory) on luotu sen havainnon pohjalta, että ihminen pyrkii vahvistamaan ryhmäjäsennyksiin liittyvää minäkuva. Samaistumme mielellämme ryhmiin, jotka koemme vetovoimaisiksi ja sosiaalisesti hyväksytyiksi. Suosimme usein ryhmiä, joihin kuulumme eli sisäryhmiä. Tämä voi olla myös viiteryhmästä riippuen antinormatiivista, yleisiä yhteiskunnallisesti hyväksyttäviä normeja vastustavaa käytöstä. SIDE-malli eroaa edellisistä siinä, että mallin mukaan vuorovaikutus verkossa voi olla myös normatiivista toisin kuin aiemmin esiteltyissä teorioissa. Tässä mallissa lähtökohtana on fyysinen eristyneisyys, visuaalinen anonymiteetti ja kohonnut yksityisyys. Näiden lisäksi mallissa korostuu persoonallisen ja sosiaalisen identiteetin tärkeys sekä epäyksilöllistyminen. Riippuen ryhmän tärkeydestä käyttäjä voi joko samaistua tai torjua ryhmän sanoman tai ajatusmallin. Mallin pohjalta on selitettävissä normatiivinen käyttäytyminen verkon vuorovaikutuksessa ja sosiaalisten ryhmien sekä yhteisöjen kehittyminen verkossa. (Matikainen, 2006, s. 182-183.)

Tämä niin kutsuttu ryhmäpolarisaatio johtaa helposti mielipiteiden kärjistymiseen verkko-yhteisöissä, kun anonymit keskustelijat myötäilevät toisiaan ja toisaalta eristyvät erillisille keskustelualueille. Hyvänä esimerkkinä voisivat toimia tunnetut suomalaiset keskustelufoorumit: Hommaforum ja Takku.net, jotka edustavat melkolailla vastakkaisia poliittisia kantoja ja keräävät nimenomaan samanmielisiä keskustelijoita osallistumaan keskusteluunsa. Tämän tyyppisissä ryhmissä keskustelu polarisoituu hyvin nopeasti.

SIDE-mallia on kritisoitu liiasta takertumisesta sosiaaliseen tasoon ja läheisten, keskustelijoiden välisten suhteiden huomiotta jättämisestä. Verkkokeskusteluiden kautta on syntynyt hyvin läheisiä suhteita. Usein nämä suhteet voivat olla jopa läheisempiä kuin kasvokkain olisi välttämättä syntynyt. Asynkronisessa viestinnässä viestin lähettäjällä on helpompi miettiä rauhassa viestiä ja luoda siitä sellainen kuin vastaanottaja sen haluaisi olevan. Sama pätee myös viesteihin vastaamiseen. Identiteetin rakentumisen suhteen on SIDE-mallia myös kritisoitu, koska nykyisen tiedon valossa verkkovuorovaikutuksessa identiteetin katsotaan rakentuvan dynaamisesti eikä minkään kategorian pohjalta ja niiden oletetaan lähtökohtaisesti olevan yksilöllisiä. Myös metodologiaa on kritisoitu sillä SIDE-malli on tuotettu ja testattu koeolosuhteissa. Se ei myöskään erottele erilaisia ja eritasoisia ryhmiä, joihin ihmiset identifioituvat. SIDE-mallia ei ole myöskään juurikaan tutkittu organisaatiokontekstin yhteydessä. (Matikainen, 2006, s. 183.) Ihmiset muodostavat nykyään verkossa

hyvinkin läheisiä suhteita, eivätkä verkosta alkunsa saaneet parisuhteetkaan enää ole kovin suuria harvinaisuuksia.

Internetin keskustelupalstoilla käyttäjät haluavat usein esiintyä mahdollisimman anonyymeina. He usein turvautuvat nimimerkkeihin ja avatar-kuviin, jotka eivät esitä häntä itseään. Joissakin tilanteissa ihminen ei välttämättä halua viestintäkumppanin tietävän esimerkiksi, miltä hän todellisuudessa tai kyseisellä ajanhetkellä näyttää.

4 SOSIAALINEN MEDIA OPETUKSESSA

4.1 Sosiaalinen media

Sosiaalisesta mediasta on tullut yhä huomattavampi ilmiö yhteiskunnissa ympäri maailman, niin länsimaissa kuin muuallakin. Niinpä sen hyödyntäminen tulee yhä ajankohtaisemmaksi myös kouluopetuksessa.

Kallialan ja Toikkasen (2009, s. 18) mukaan: “Sosiaalinen media on prosessi, jossa yksilöt ja ryhmät rakentavat yhteisiä merkityksiä sisältöjen, yhteisöjen ja verkkoteknologioiden avulla.” Sosiaalinen media onkin käsitteenä laaja ja se pitää sisällään monenlaisia ominaisuuksia. Sille ei ole kovinkaan yksiselitteistä ja suoraa määritelmää, vaan se on kokoelma monista. Sosiaalisen median sanotaan muuttaneen tapaamme kommunikoida, työskennellä, hankkia informaatiota sekä ylläpitää sosiaalisia suhteita. Siksi tätä uutta ilmiötä onkin viime vuosina laajaan pohdittu useiden elämänalojen kautta, kuten opetuksessa, terveydenhuollossa sekä nuorisotyössä. Sosiaalinen media on käsitteenä uusi, sen piiriin käsitettävät palvelut ovat syntyneet 2000-luvulla. Arkikielessä usein käsite tarkoittaa palveluja tai sovelluksia, kuten Facebookia. Yläkäsitteenä termi on kuitenkin laajempi. Kaplanin & Haenleinin (2010, s. 61) mukaan sosiaalisella medialla tarkoitetaan Internet-pohjaista sovellusjoukkoa, joka on rakentunut Web 2.0:n ideologiselle ja teknologiselle pohjalle mahdollistaen käyttäjien itsensä luoman sisällön tuottamisen ja vaihtamisen. Sosiaalisen median palveluita tutkineet Kiertzman, Herkens ja McCarthy (2011, s. 243) määrittävät sosiaaliselle medialle seitsemän toiminnallista rakennuspalikkaa: läsnäolo, jakaminen, suhteet, keskustelut, identiteetti, maine ja ryhmät. (Mäntymäki, 2012, s. 9-10.)

Sosiaalisen median sisällöille on tyypillistä, että ne ovat käyttäjien itsensä tuottamia sisältöjä, vertaistuotantoa ja käyttötuotantoa. Käyttötuotannolla tarkoitetaan sisältöä, jossa käyttö ja tuotanto sekoittuvat. Sosiaalisessa mediassa ihmisistä tulee helposti tuottajia ja kuluttajia pelkän kuluttamisen sijaan. Tämä onkin web 2.0 -ajattelun idea. Nykyaikaiset julkaisuteknologiat (mukaanlukien sosiaalinen media) mahdollistavat lähes ammattilaistasoisten julkaisujen tuottamisen harrastajavoimin. Tietyn alan harrastajista tulee yhä enenevässä määrin alan “amatööriasiantuntijoita”. (Kalliala & Toikkanen, 2009, s. 18.)

Sosiaalinen media on hyvin monimuotoinen, sillä se käsittää erilaisia palveluita blogeista virtuaalimaailmisiin (vrt. Twitter, World of Warcraft). Kaplanin ja Haenlainin (2010, s. 63-64) mukaan sosiaaliset verkkosovellukset ovat etenkin suosittuja nuorten piirissä. Näihin sisältyvät erilaisten kansainvälisten verkkosivujen lisäksi myös monet tunnetut pelit. Koska sosiaalisen median palvelutarjonta on niin moninainen, myös niiden käyttötavat ovat moninaisia. Vaikkapa Facebookia voi käyttää niin viestivälineenä kuin pelialustana tai kuvanjakopalveluna. Voidaankin kysyä, pitäisikö yksikön sijaan puhua monikossa sosiaalisista medioista, kyse ei ole samalla tavoin yhtenäisestä mediasta, kuin vaikkapa televisio. (Mäntymäki, 2006, s. 11.)

Sosiaalinen media käsitteenä ja ilmiönä on varsin uusi. Monet sosiaalisen median yleisesti käytetyt palvelut, kuten Facebook ja Twitter ovat syntyneet 2000-luvulla. Nämä edellä mainitut ovat usein juuri niitä palveluita, jotka yleensä mielletään sosiaalisiksi mediaksi. Sosiaalisen median sanotaan myös muuttaneen tapamme kommunikoida. Näinpä sosiaalisen median valjastamista opetusvälineeksi ja koulujärjestelmän osaksi on myös viime vuosina paljon pohdittu. (Mäntymäki, 2012, s. 9.)

Sanastokeskus (2010, s. 14.) määrittelee sosiaalisen median, yhteisöllinen media, seuraavasti: "tietoverkkoja ja tietotekniikkaa hyödyntävä viestinnän muoto, jossa käsitellään vuorovaikutteisesti ja käyttäjäläheisesti tuotettua sisältöä ja luodaan ja ylläpidetään ihmisten välisiä suhteita". Arkikielessä usein sosiaalisella mediallyä tarkoitetaan 2000-luvun verkkopalveluita joihin on rekisteröidyttävä. Ne ovat kuitenkin vain osa sosiaalisen median moninaisesta kentästä. Sosiaalisen median kehitys on itse asiassa alkanut jo paljon aiemmin. Vuonna 1979 Tom Truscott'n ja Jim Ellis Duke yliopistosta, Yhdysvalloissa, kehittivät Usenet-nimisen kansainvälisen keskustelujärjestelmän, joka mahdollisti julkisten viestien lähettämisen Internet-käyttäjille. Kuitenkin varsinaisen sosiaalisen median kehityksen nähdään alkaneen parikymmentä vuotta myöhemmin Bruce ja Susan Abelsonin kehittämästä "Open Diary" -palvelusta. Edellä mainitun palvelun yhteydessä syntyi sana "blog", joka lyheni sanasta "weblog". Nopeiden Internet-yhteyksien saatavuuden parantuessa tulivat edelleen suosittu palvelut MySpace (2003) ja Facebook (2004), joiden yhteydessä käsite "sosiaalinen media" vakiintui. (Kaplan & Heinlein, 2010, s. 60.)

4.2 Sosiaalinen media koulutuksessa ja kouluympäristössä

Sukupolvien välisistä eroista on keskusteltu laajalti. 1990- ja 2000-luvuilla syntyneet ovat varhaislapsuudestaan asti altistuneet tietotekniikalle ja osaavat käyttää tietoteknisiä sovelluksia intuitiivisesti, kun taas vanhempien ikäluokkien on erikseen harjoitettava näitä taitoja. 2000-luvulla syntyneet omaksuvat sosiaalisen median suoraan osaksi kommunikaatiokäyttäytymistään. Sosiaalisen median käyttäjät jaetaan X- (1961-1979), Y- (1980-1998) ja Z-sukupolviin (1999-2019) ja täten digitaalisiin maahanmuuttajiin, digitaalisiin natiiveihin ja natiiveihin. Sukupolvien väliset erot näkyvät myös tavassa, jolla sosiaalisen median sukupolvi hankkii tietoa koska tieto on tässä uudessa viestintävälineessä leimallisesti pirstoutunutta. Vuosilukuja ei tule kuitenkaan nähdä mitenkään tiukkana määritelmänä, miten kukin ikäluokka käyttää tietotekniikkaa ja sosiaalista mediaa, vaan ennemminkin havainnollistavana esimerkkinä. (Mäntymäki, 2012, s. 12.)

Lasten ja nuorten vanhemmat pohtivat usein sosiaalisen median tuomia riskejä ja lisäarvoja, opettaja taas voi pohtia, kuinka suhtautua oppilaiden ja heidän vanhempiensa kavereihin Facebookissa. On olennaista huomata, että ihmiset osallistuvat sosiaaliseen mediaan omista lähtökohdistaan käsin. Sosiaalinen media tulisikin nähdä voimaannuttavana ja demokratisoivana prosessina, joka tarjoaa ihmisille mahdollisuuden osallistua siihen kullekin parhaiten sopivalla tavalla. Z-sukupolven kuuluva saattaa pyytää lähes kaikki tapaamansa ihmiset kavereikseen, kun taas X-sukupolven opettaja pohtii, missä määrin hän haluaa jakaa elämäänsä oppilaidensa kanssa. Vaikka Facebookin yksityisyysasetuksissa voikin määritellä, kuka näkee palvelussa mitään, moni haluaa pitää periaatteellisen rajanvedon työn ja yksityiselämän välillä. Sosiaalisen median kenttä kehittyy muutenkin nopeasti johtuen ilmiön uutuudesta. (Mäntymäki, 2012, s. 19.)

Suomalaiset koulut olivat tietotekniikan hyödyntämisen kärjessä uuden teknologian sovelluksissa 1990-luvulla. Vuosikymmentä myöhemmin suomalaisten koulujen tietotekniikan hyödyntäminen on kuitenkin pudonnut kansainvälisessä vertailussa alle keskitason. Sama tilanne on monissa muissakin niin sanotun ensimmäisen aallon maissa, oppilaat käyttävät paljon tietotekniikkaa, mutta enimmäkseen vapaa-aikana. Uusin teknologia on myös luonut uusia ulottuvuuksia tiedon tuottamiseen ja ihmisten väliseen kanssakäymiseen ja rikkovat raja-aitoja erilaisten ryhmien välillä. Aiemmasta vastaanottajasta on tullut myös tiedon tuottaja, organisoija ja vaikuttaja. Tämä toki mahdollistaa uusien viestintätapojen käytön

niin hyvään kuin pahaan. Sosiaalinen media on myös olennainen väline oppimistapahtumissa. (Niemi 2012, s. 23-24.) Toisaalta monessakin yhteydessä on kuultu sanottavan, että koulun pitää seurata aikaansa, toisaalta taas sosiaalinen media koetaan ongelmalliseksi ja jopa uhaksi.

Koulun keskeisimpiä tehtäviä on ohjata oppilaat hankkimaan aktiivisesti tietoa. Uusien tutkimustulosten perusteella oppiminen on sekä yksilöllinen, että sosiaalinen tapahtuma, vaikka aiemmin painotettiin oppimisprosessin yksilöllisyyttä. Jokainen meistä myös konstruoi tietonsa useista eri lähteistä. Nykymaailmassa myös tieto muuttuu ja lisääntyy jatkuvasti, joten tämäkin luo omat haasteensa mediakasvatukselle. Digitaaliseen aikaan syntyneet oppilaat osaavat etsiä helposti tietoa, olennaisempaa onkin tiedon luotettavuuden kva-
lifikointi. Näinpä tänä päivänä olennaista onkin tutkiva oppiminen, uuden tiedon etsiminen itsenäisesti eri lähteistä. Nykypäivän opettaja ei enää ole karttakepin kanssa kateederilla seisova hahmo, joka tietää ja oppilas ei tiedä. Oppilaat ovat nykyään myös tiedon tuottajia ja he liittävät uutta ja vanhaa tietoa yhteen. (Niemi, 2012, s. 26-27.)

Vaikka oppimisprosessit ja tiedon muodostus ovat yksilöllisiä, ne samalla ovat myös hyvin yhteisöllisiä tapahtumia. Ajatus sosiaalisesta mediasta sisältää yleisen ajatuksen mediasta. median tehtävähän ei ensisijaisesti ole kasvattaa vaan välittää tietoa, herättää ja taata sananvapautta. Lisäksi mediaan liittyy monia liiketaloudellisia päämääriä. Osa mediasta on myös selkeästi mielikuvateollisuutta. Tästä syystä mediakasvatus on nykykoulussa hyvin tärkeä osa opetuskokonaisuutta. (Niemi, 2012, s. 31.)

Muukkosen ja Bauteurin (2011, s. 128) mukaan “sosiaalinen media tukee ihmisten omasta kiinnostuksesta kumpuilevaa tekemistä ja halua osoittaa läsnäolonsa”. Niinpä tämän halun voi valjastaa myös oppimistarkoituksiin. He ovat käsitelleet aihetta kolmen vertauskuvan kautta, tiedonhankinnan, osallistumisen ja tiedonluomisen. Heidän mukaansa oppimisyhteisön tavoitteet, arviointimenetelmät ja kriteerit todentavat yleensä nämä kolme vaatimusta. Tiedonhankintavertauskuva korostaa yksilön kykyä omaksua ja rakentaa tietoa mieles-
sään. Tätä näkökulmaa voidaan kutsua monologiseksi, sillä siinä on kyse ennen kaikkea oppijan pään sisällä tapahtuvasta tietojen prosessoinnista sekä yksilön tuotoksista. Osallistumisvertauskuva taas korostaa sosiaalisten yhteisöjen vaikutusta oppimistapahtumassa ja tiedonhankinnassa sekä asiantuntijuuden kehittämisessä. Nämä prosessit voidaan ymmärtää luonteeltaan dialogisiksi, joissa vuorovaikutus oppijoiden välillä on ensiarvoisen tärke-

ää. Esimerkiksi ryhmätöissä tai ryhmätenteissä tämä näkökulma on tärkeä. Ryhmätenttihän on luonteeltaan myös oppimistilanne. Oppijoiden väliset keskustelut ovat tämän mallin mukaan ensiarvoisen tärkeitä. Tiedonluomisvertauskuva korostaa taas toiminnan välittyneisyyttä oppimisessa. Tässä dialogisessa mallissa vuorovaikutus tapahtuu toiminnan kohteen, kuten suunnitelman tai raportin kautta. (Muukkonen H. & Bauters M., 2011, s. 129.) Itse asiassa monien korkeakoulutöiden tekoprosessi vastaa erittäin hyvin dialogista oppimisprosessia.

Monet sosiaalisen median palvelut on suunnattu eritoten vapaa-ajan sekä viihdekäyttöön, mutta on myös työkäyttöön suunnattuja palveluita, kuten LinkedIn. Naskali kertoo pro gradu -tutkielmassaan (2014, s. 25) kokemuksistaan Edmodo-palvelusta, joka on käyttöliittymältään varsin samankaltainen kuin Facebook, mutta suunnattu nimenomaan koulujen opetuskäyttöön. Hän on itse käyttänyt opiskeluaikanaan opettajana toimiessaan kyseistä palvelua ja pitää sitä näppäränä lisäapuna koulutyössä. Emme itse ole käyttäneet Edmodoa, mutta Naskalin kertoman perusteella se vaikuttaa hyvinkin varteenotettavalta työvälineeltä. Useissa yhdysvaltalaisissa sosiaalisen median palveluissa on ikäraajaksi asetettu 13 vuotta sikäläisen COPPA (Children's Online Privacy Protection Act) -säädöksen nojalla, joka kieltää alle 13-vuotiaiden tietojen keräämisen netissä sivustojen ylläpitäjille esimerkiksi mainostarkoituksiin. Edmodo on ratkaissut tämän juridisen ongelman vaatimalla oppilaiden vanhemmilta suostumuksen palvelun käyttöön. (Naskali, 2014, s. 26-27.)

Edmodossa opettaja luo luokalle tai kurssille ryhmän, johon hän liittää kaikki kyseisen luokan tai kurssin oppilaat. Ryhmän sisällä opettaja voi tarjota oppimateriaalia, oppilaat voivat palauttaa kurssitehtäviä ja saada niistä arvosteluja. Eräs maininnan arvoinen ero Naskalin mukaan Edmodossa on esim. Facebookiin nähden se, että oppilaat eivät ainakaan toistaiseksi voi lähettää toisilleen palvelun kautta yksityisesti viestejä, opettaja ja oppilas voivat kyllä näin tehdä. Opettajalla on mahdollisuus nähdä, muokata ja poistaa kaikkea oppilaiden tuottamaa sisältöä. Ehkä yksityisviestittelyn jättämisellä pois on haluttu estää nettikiusaamista ym. epäasiallista toimintaa. Edmodolle löytyvät myös mobiilisovellukset niin Google Android- kuin Apple iOS -käyttöjärjestelmille. (Naskali, 2014, s. 27.)

Jotkut opettajat ovat käyttäneet myös oppilaille tuttua Facebookia opetusvälineenä. Suomalaisessa alakoulussa tämän käytön esteeksi tosin muodostuu edellä mainittu Yhdysvaltain

lainsäädännöstä juontuva 13 vuoden ikäraja, mutta yläkoulussa Facebookin käyttöön ei muodostu ainakaan tällaista juridista estettä.

4.3 Sosiaalinen media kodin ja koulun yhteistyössä

Kodin ja koulun yhteistyötä on Suomessa tutkittu varsin paljon. Tutkimuksissa on kiinnitetty huomiota lähinnä osapuolten kokemuksiin yhteistyön onnistumisesta tai epäonnistumisesta. Yhteistyön välineisiin sen sijaan ei ole kiinnitetty suurempaa huomiota. (Rättilä, 2007, s. 13) Viestintäteknologiaa ja Internetiä hyödynnetään muutenkin monipuolisesti suomalaisissa organisaatioissa ja myös koululaitoksessa (Jokinen, Aula & Matikainen, 2006, s. 197). Kuten edellä mainittiin, sosiaalinen media on tullut työvälineeksi yhä useammilla aloilla ja niin myös koulumaailmassa. Useimmilla kunnilla on myös sähköisen viestinnän suunnitelma. (Rättilä, 2007, s. 55.)

Tietoyhteiskunta on ollut olennainen osa koulutuspolitiikan kehittämistä jo yli vuosikymmenen ajan. Tutkimusten mukaan nuoret käyttävät selkeästi enemmän uusia kuin perinteisiä mediota. Vuonna 2014 oli 56% 16-74-vuotiaista suomalaisista seurannut sosiaalisen median palveluita ja 16-24-vuotiaiden ikäryhmässä peräti 93% (Tilastokeskus, 2014). Toisaalta, kun median kulutus on kasvanut, myös sen haittavaikutukset ovat lisääntyneet. Voimakas kaupallistuminen on lisännyt mediassa viihteellisiä, väkivaltaisia ja seksuaalisesti ylikorostuneita sisältöjä. Näiden vaikutuksista lasten ja nuorten ajatteluun keskustellaan jatkuvasti. Muitakin ongelmia on, kuten esimerkiksi verkon kautta tapahtuva kiusaaminen sekä netti- ja peliriippuvuus. (Rättilä, 2007, s. 19.) Kodin ja koulun yhteistyö on olennainen osa koulun opetus- ja kasvatustyötä. Yhteistyölle ei kuitenkaan ole määritelty perusopetuslaissa ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa konkreettisia muotoja. Kunnilla on omia viestintästrategioitaan, mutta niissä ei ole ohjeistettu nimenomaan koulujen viestintää. Uudet mediaympäristöt mahdollistavat koulun ja kotien yhteistyötä yhä tehokkaammin. (Rättilä, 2007, s. 25.) Wilma-viestintäympäristö on eräs yleisimmin käytetyistä koulun ja kodin väliseen viestintään käytetyistä järjestelmistä.

4.4 Sosiaalisen median etiikkaa

Sosiaalisella medially on vahva voima yhteisöllisyyden rakentamisessa. Ihminen tarvitsee kokemusta kanssakäymisestä ja ryhmään kuulumisesta. Yhteisöllisyys tuo voimaa hyvään,

mutta yhtä lailla se voi myös yhdistää ääriryhmiä. Viime vuosikymmenellä tapahtuneiden kouluampumisten yhteydessä on voitu nähdä, kuinka tekijät ovat liittyneet Internetin viharhymiin ja vastaaviin verkostoihin. Negatiiviset ilmiöt on uutisoinnissa nostettu usein positiivisia keskeisemmiksi, kuten muutenkin tapahtuu monesti uutisoinnin suhteen. Varhainen tutkimus on aiempien mediailmiöiden kohdalla muutenkin painottanut kielteisiä ilmiöitä myönteisten sijaan (Herkman, 2005, s. 174.) Ehkä kyse on myös ihmiselle niin ominaisesta uuden pelosta. Sosiaalinen media on viime vuosina kuitenkin ollut myös rauhan ja demokratian edistämisen palveluksessa. Kuten kaikilla asioilla, myös sosiaalisella medialla on monia puolia.

Opettajan tehtävä on koulussa ennen kaikkea tarkastella sosiaalista mediaa koulun opetus-suunnitelman tavoitteiden lähtökohdista. Sosiaalinen media ei voi tietenkään olla itsetar koitus vaan väline, aivan kuin kynä ja paperikin. Koulun tavoitteet ja päämäärät määrittävät ensisijaisesti perustan kaikelle toiminnalle. Nykyisessä informaatioyhteiskunnassa opettajan on myös pyrittävä parantamaan oppilaiden itsenäisiä tiedonhankintavalmiuksia yhä laajenevassa tiedontulvassa. Opettajan työ on sidoksissa koulun tavoitteisiin, joten hän ei voi esiintyä yksityishenkilönä, vaikka toki hänelläkin on oikeus omaan arvomaailmaansa. Erittäin tärkeää on myös oppilaiden tasa-arvoinen kohtelu. (Niemi, 2006, s. 35.)

Arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunnan vuonna 2010 julkaisema kansallisen tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön suunnitelma pitää tärkeänä, että oppilaitoksissa vahvistetaan yhteisöllisen työskentelyn taitoja tieto- ja viestintätekniiikan avulla. sekä hyödynnetään näiden tarjoamia yhteisöllistä toimintaa tukevia välineitä tiedon jakamisessa ja yhdistämisessä. Samalla neuvottelukunta korostaa koulun tehtävää valmiuksien antamisessa verkon sosiaaliseen, luovaan ja eettiseen käyttöön oppilaille. (Arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunta, 2010, s. 23.)

4.5 Sosiaalisen median ja sosiaalisten verkostojen hyödyntäminen erilaisissa organisaatioissa

Sosiaalisen median palvelut, kuten vaikkapa blogit, kuva- ja videogalleriapalvelut sekä wikit eli verkkosivustot joiden sisältöä käyttäjät voivat itse muokata ovat nopeasti haastaneet perinteiset viestintäkäytännöt monissa organisaatioissa, myös kouluissa (Rättilä, 2007, s. 13). Nykyään informaation siirtäminen on yhä helpompaa ja monet ennen ongelmia ai-

heuttaneet käytännöt ovat historiaa. Napin painalluksella voidaan siirtää tietoa hetkessä. Ennenhän vastaavaan meni helposti kokonainen työpäivä.

Tietoyhteiskunnan käsitteellä tarkoitetaan kehitystä, jossa tiedon tuottaminen, käyttäminen ja jakaminen on noussut keskeiseksi tuotannontekijäksi ja talouden kilpailustrategioiden kulmakiveksi. (Rättilä, 2007, s. 18.) Tämä kehitys on samalla muuttanut myös sosiaalista ja poliittista toimintaa sekä hallintoa.

Vaikka sosiaalinen media onkin hyvin laajalle levinnyt muoti-ilmiö, työyhteisöistä löytyy paljon henkilöitä, jotka eivät ole käyttäneet sosiaalisen median palveluita tai ole erityisemmin ”sinut” niiden kanssa. Näin ollen esimerkiksi työnantajat eivät voi pakottaa ilman perehdyttämistä tai kouluttamista työntekijöitään hyödyntämään sosiaalisen median palveluita. Toisaalta työkalujen käyttöönotto edellyttää myös työorganisaatiolta muutoksia. Yksityiselämän ja työminän yhdistäminen voi monille myös olla vastentahtoista ja työnantaja ei siihen voi pakottaa. Yksityisyyden suojan huomioiminen on myös olennaista, koska moni asia joka laitetaan Internetiin ei enää ikinä sieltä häviä, vaikka sen haluaisikin sieltä poistaa. Perinteinen työorganisaatio ei välttämättä sellaisenaan mahdollista sosiaalisen median täysipainoista hyödyntämistä. Monet yritykset ja organisaatiot hyödyntävät sisäisen viestinnän lisäksi sosiaalista mediaa markkinoinnissaan. Tästä hyvänä esimerkkinä toimivat useat kouluorganisaatiot kuten korkeakoulut ja toisen asteen oppilaitokset. (Keränen & Laasonen, 2011, s. 166-169.)

Avoimen- / vapaan sivistävän koulutuksen piirissä sosiaalista mediaa hyödynnetään ja tullaan varmasti myös enenevässä määrin hyödyntämään. Sosiaalinen media mahdollistaa itseopiskelun ja tiedon jakamisen muiden samasta asiasta kiinnostuneiden kanssa. Sille on myös luonteenomaista ajasta ja paikasta riippumattomuus, joka on olennainen osa avointa oppimista, itseohjautuvaa oppimista ilman ulkoisia rajoitteita. (Purma, Leinonen & Toikkanen, 2011, s. 148-149.)

Opettajille ja eri asioista kiinnostuneille sosiaalisen median välineet ovat oiva tapa päivittää oman alan tietoa. Monet blogit ja muut julkaisut Internetissä tarjoavat mahdollisuuden päästä käsiksi tällä hetkellä pinnalla oleviin oman alan asioihin mahdollistaen myös niistä keskustelemisen ja kommentoinnin. Sosiaalinen media yhdessä muiden medioiden kanssa on hyvä tapa verkostoitua oman alan tai kiinnostusalueen ihmisten kanssa. Erilaiset työvä-

lineet tarjoavat esimerkiksi oppimispäiväkirjojen kirjoittamisen ja myös tehtäviin liittyvien audiovisuaalisten materiaalien jakamisen muiden kanssa. Nykyaikaiset työvälineiden avulla opetus ei ole rajoittunut luokkahuoneisiin, vaan sitä voidaan välittää eri paikkakunnille ja jopa toisiin maihin. (Purma, Leinonen & Toikkanen, 2011, s. 153-154.) Nykyvälineillä opetus voi olla myös dialogista eikä vain yksipuoleista luennointia.

5 TUTKIMUS JA SEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimuksen tarkoitus

Aikaisemmin tekemämme kandidaatintyö käsitteli samaa aihepiiriä ja toimi luonnollisena pohjana pro gradu -tutkielmallemme. Alun perin aihevalintaamme vaikuttivat merkittävästi molempien aikaisempi historia tietokoneiden parissa. Molemmilla on myös suoritettuja tietojenkäsittelytieteen opintoja. Toisella meistä on myös vuosien mittainen työhistoria ICT-alalta.

Useita vuosia sitten Arto Moilanen pohjusti aihetta ja teki kyselytutkimuksen paikallisessa peruskoulussa (LIITE 1). Tätä aikaisempaa tutkimusta on jonkun verran hyödynnetty yhteisen pro gradu -tutkielman aiheen ja painopisteiden määrittelyssä. Osin tämän aikaisemman tutkimuksen pohjalta olemme päätyneet siihen, että rajaamme kyselyn järjestettäväksi ainoastaan opettajille. Lisäksi keskityimme ennen kaikkea sosiaalisen median hyödyntämiseen, koska siitä ei ollut tehty kovin laajasti aikaisempaa tutkimusta alun perin aihetta valitessamme. Tämä tosin vaikeutti jonkun verran jo kandidaatintyön tekemistä aineiston löytämisen haasteiden vuoksi.

Tutkielmamme tarkoituksena on luoda katsaus sosiaalisen median kirjallisuudesta, mutta samalla saada käsitys siitä, hyödynnetäänkö sosiaalista mediaa kuinka laajasti nykypäivän koulumaailmassa. Lisäksi meitä kiinnostavat hyödyntämiseen vaikuttavat tekijät, kuten opettajan harrastuneisuus sekä yleinen tieto- ja viestintätekniiikan käyttö. Opetussuunnitelmien tarkastelu sosiaalisen median näkökulmasta on otettu mukaan, jotta saisimme käsityksen siitä, minkälaisen pohjan ne antavat sosiaalisen median hyödyntämiselle.

5.2 Tutkimustehtävät

Miten opettajan harrastuneisuus sekä yleinen tieto- ja viestintätekniiikan käyttö vaikuttavat sosiaalisen median hyödyntämiseen peruskouluopetuksessa?

Kysymyksen tarkoituksena on selvittää vaikuttaako opettajan harrastuneisuus sekä yleinen tieto- ja viestintätekniiikan käyttö sosiaalisen median hyödyntämiseen peruskouluopetuk-

sessä. Olettamuksemme on, että opettajat, jotka hyödyntävät sosiaalista mediaa ja yleisesti tietö- ja viestintäteknikkaa vapaa-ajallaan hyödyntävät enemmän sosiaalista mediaa myös opetuksessa.

Miten sosiaalista mediaa hyödynnetään peruskoulussa?

Kysymyksen tarkoituksena on selvittää opettajien näkemyksiä siitä millaist sosiaalisen median sovellukset soveltuvat peruskouluopetukseen. Aiemman tiedon ja kokemuksemme valossa oletamme, että opetuskäytössä käytetään lähinnä tiedon julkaisuun tarkoitettuja sovelluksia tai sellaisia sovelluksia, jotka soveltuvat erityisesti kodin ja koulun väliseen viestintään.

Miten opetussuunnitelmat ja koulujen resurssit antavat valmiuksia sosiaalisen median hyödyntämiseen peruskouluopetuksessa?

Kysymyksen tarkoituksena on kartoittaa, onko sosiaalinen media näkyvillä opetussuunnitelmissa ja onko kouluilla riittävät resurssit sen hyödyntämiseen peruskouluopetuksessa. Lisäksi meitä kiinnostaa, onko opettajilla mahdollista saada jatkokoulutusta tai muuta kautta apua sosiaalisen median hyödyntämiseen työssään.

Sosiaalinen media on tuore viestinnän muoto ja omien havaintojemme perusteella usein opetussuunnitelmat tulevat hieman jäljessä kehityksestä. Tästä syystä osa kouluista on sen huomionnut jotenkin, mutta monet eivät ole vielä siihen kiinnittäneet laisinkaan huomiota.

5.3 Tutkimuksen toteutus, tutkittavien osa-alueiden määrittäminen ja aineiston kerääminen

Käytimme tutkimuksen toteuttamisissa kvantitatiivista eli määrällistä menetelmää, jolle Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2005, s. 130) mukaan on monia nimityksiä, kuten hypoteettis-deduktiivinen, eksperimentaalinen ja positivistinen tutkimus. Tutkimusjoukko si valitsimme kainuulaiset peruskoulut ja niiden opettajat. Järjestimme kyselyn Internetin välityksellä käyttäen Webropol-verkkokysely-ympäristöä. Tämän oletimme helpottavan vastausten saamista nopealla aikataululla, joka muuten olisi ollut melko haastavaa varsinkin käytettäessä kvalitatiivisia menetelmiä, kuten haastattelua.

Tutkimuksemme pohjautui kandidaatintyössämme keräämään teorian tietoon ja Arto Moilaisen aiemmin toteuttamaan kyselyyn (LIITE 1). Tutkimus toteutettiin Internetin kautta perinteisenä monivalintakyselynä. Kyselyn suorittamisen jälkeen saimme käytetystä ympäristöstä johtuen vastaukset helposti siirrettyä SPSS-ohjelmistoon, jolla toteutimme varsinaisen kyselyn analysoinnin. Näistä saaduista materiaaleista teimme päätelmiä aikaisemmin esittelemistämme tutkimuskysymyksistä.

Valitsimme tutkittavaksi joukoksi kainuulaisten peruskoulujen opettajat, koska maakunnan alueella sijaitsevat koulut tarjosivat mielestämme sopivan kokoisen otannan. Kainuu alueena on myös kummallekin meistä hyvin tuttu, joten tutkimusalueen lähestyminen oli helppoa. Halusimme myös saada mahdollisimman luonnollisen vastaajien ikä-, työkokemus- ja sukupuolijakauman, joten emme halunneet hakea tutkittavia esimerkiksi lehti-ilmoituksilla tai sosiaalisesta mediasta. Lähetimmekin tutkimuspyynnöt suoraan koulujen rehtoreille, jotka vastasivat joko myöntävästi tai kieltävästi. Myöntävästi vastanneille lähettimme kyselyn vastaamiseen vaadittavat tiedot.

Kyselymme (LIITE 2) rakentui kolmesta pakollisesta pääosiosta sekä vapaaehtoisista vapaa sana- ja arvontaa varten lisätystä sähköposti-osiosta:

Ensimmäisessä osion tarkoituksena oli kerätä taustatietoja kyselyyn vastaavasta opettajasta. Tässä osiossa kysyttiin sukupuoli, ikä, työkokemus, kunta, koulun oppilasmäärä, pääasiallinen opetettava luokka-aste, koulutus, tietokoneen käytön tiheyttä opetuksessa ja tietokoneen käytön tiheyttä vapaa-ajalla. (LIITE 2)

Toisen osion väittämillä pyrittiin saamaan tietoa opettajan harrastuneisuudesta ja yleisestä tieto- ja viestintäteknikan käytöstä. Osa väittämistä pyrki mittaamaan myös opettajan asennetta ja suhtautumista tieto- ja viestintäteknikkaan sekä sosiaaliseen mediaan. Osio koostui 32 väittämästä, joihin kysyjä vastasi viisiportaisella Likert-asteikolla: Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä. (LIITE 2)

Kolmannen osion tarkoituksena oli käsitellä sosiaalisen median hyödyntämistä peruskouluopetuksessa sekä miten opetussuunnitelmat ja koulujen resurssit antavat valmiuksia sosiaalisen median hyödyntämiseen peruskouluopetuksessa. Tämä osio koostui 51 väittämästä, joita käsiteltiin samanlaisella Likert-asteikolla kuin toistakin osiota. (LIITE 2)

Neljäs ja viides osio olivat vastaajille vapaaehtoisia. Neljännen osion tarkoituksena oli antaa vastaajille mahdollisuus kertoa omin sanoin kokemuksiaan ja antaa esimerkkejä sosiaalisen median hyödyntämisestä peruskouluopetuksessa. Kyseiseen osioon vastattiin vapaa sana tyyppisesti avoimeen kenttään. Lisäksi kyselyssä oli viides osio, jonka tarkoituksena oli kerätä arvontaan varten sähköpostiosoitteet, niiltä jotka halusivat siihen osallistua. Arvonnalla pyrittiin kannustamaan mahdollisia osallistujia vastaamaan kyselyyn. Arvonnassa palkintona oli ravintolalahjakortti. (LIITE 2)

Tutkimuskutsu (LIITE 3) tutkimukseemme osallistumisesta lähetettiin sähköpostilla 38 koulun rehtoreille, joista muutaman koulun yhteystiedot olivat vanhentuneet ja näin ollen nämä jäivät valitettavasti tutkimuksen ulkopuolelle automaattisesti, koska emme saaneet haltuun kyseisten koulujen toimivia yhteystietoja. Lähettämiimme pyyntöihin vastasi 20 koulun rehtoria, joista 50% (10) ilmoitti osallistuvansa tutkimukseen ja 50% (10) kieltäytyi osallistumasta tutkimukseen. Myöntävästi vastanneille rehtoreille lähetettiin opettajille välitettäväksi saatekirje (LIITE 4), josta löytyi tarvittavat tiedot tutkimukseen osallistumiseksi. Lopulta kyselyyn vastasi 27 opettajaa.

5.4 Tutkimuksen aineiston käsittely ja analysointi

Teimme tutkimusaineiston keräämisen hyödyntäen Webropol -ohjelmistoa, josta kyselyn vastaukset tuotiin SPSS for Windows -ohjelmaan. Tämän jälkeen käsitelimme aineistoa siten, että poistimme siitä luvussa 5.3 mainitut osiot 4 ja 5, koska neljäs osio oli avoin kysymys ja sen käsitteleminen tilastollisesti ei mielestämme ollut tarpeellista ja viides osio oli arvontaan tarkoitettu sähköposti. Osioden poistamisen jälkeen koodasimme aineiston helpommin ymmärrettävään muotoon.

5.4.1 Muuttujien käsittely

Ensimmäisen eli "Taustatiedot" osion käsitelimme seuraavasti: 1) SUKUPUOLI (1=mies, 2=nainen), 2) IKA, 3) KOKEMUS, 4) KUNTA (1=Hyrynsalmi, 2=Kajaani, 3=Kuhmo, 4=Paltamo, 5=Puolanka, 6=Sotkamo, 7=Suomussalmi, 8=Ristijärvi, 9=Vaala), 5) KOKO, 6) LUOKKA, 7) KOULUTUS (1=lastentarhanopettaja, 2=luokanopettaja, 3=aineenopettaja, 4=opiskelija, 5=erityisopettaja), 8) OPETUKSESSA (1=Useammin kuin kerran viikossa, 2=Käytän sitä viikoittain, 3=Käytän sitä kuukausittain, 4=Käytän satun-

naisesti, 5=En käytä ollenkaan) ja 9) KOTONA (1=päivittäin, 2=viikoittain, 3=satunnaisesti, 4=en käytä sitä juuri lainkaan, 5=kotonani ei ole tietokonetta). Kysymyksen 7 kohdalla muunsimme alkuperäisen arvon 5=muu arvoksi 5=erityisopettaja, koska kaikki tämän kysymyksen arvot, joita oli kaksi kappaletta olivat erityisopettajia. (LIITE 5)

Toisen ja kolmannen osion arvot koodasimme seuraavasti: 1=”Täysin eri mieltä”, 2=”Jokseenkin eri mieltä”, 3=”Ei samaa eikä eri mieltä”, 4=”Jokseenkin samaa mieltä”, 5=”Täysin samaa mieltä”. (LIITE 5)

Toisessa osiossa eli ”Tietokoneen käyttö ja harrastuneisuus” mielestämme puhtaasti asennetta mittaavat kysymykset 10-16 ASENNE1 ... ASENNE7. Sosiaaliseen mediaan liittyvät kysymykset 17-19, 21-28, 31-32, 35 ja 38 SOSMED1 ... SOSMED15. Erilaiseen käyttöön ja harrastuneisuuteen liittyvät kysymykset 20, 29-30, 33-34, 36-37 ja 39-41 KAYTTO1 ... KAYTTO10. (LIITE 5)

Kolmannessa osiossa eli ”Sosiaalinen media peruskouluopetuksessa” nimesimme Sosiaalisen median hyödyntämistä mittaavat kysymykset 42, 44-46, 49, 50, 53, 55, 57, 60, 64, 70 ja 75 HYOD1 ... HYOD13. Sovelluksiin liittyvät kysymykset 43, 47, 48, 56 ja 65 SOVEL1 ... SOVEL5. Kodin ja koulun väliseen viestintään liittyvät kysymykset 51, 59, 63 ja 79 KKVV1 ... KKVV4. Opettajan asennetta mittaavat kysymykset 52, 54, 61, 62 ja 66 OPEAS1 ... OPEAS6. Opetussuunnitelmiin liittyvät kysymykset 67, 69, 71,73, 74, 76-78, 80, 81, 84-86 ja 89 OPS1 ... OPS14. Resursseja mittaavat kysymykset: 68, 72, 82, 83, 87, 88 ja 90, 91 RES1 ... RES8. (LIITE 5)

Käänsimme toisesta osiosta muuttujat 11, 14,15, 22, 26, 35 ja 39 sekä kolmannesta osiosta käänsimme 45, 51, 52, 56, 58, 65, 66, 67, 69, 86, 87 ja 90. Käännetyt muuttujat merkkasimme kysymysten nimiin lisäämällä loppuun K-kirjaimen ja Label-osioon lisäämällä <K>-merkinnän ennen sekä jälkeen. (LIITE 5)

5.4.2 Aineiston analysointi

Jaoin aineiston analysointivaiheessa tutkimuskysymysten mukaisesti muuttujajoukkoihin. Nämä joukot olivat: 1) ”Miten opettajan harrastuneisuus ja yleinen tieto- ja viestintätekniikan käyttö vaikuttavat sosiaalisen median käyttöön opetuksessa?”, 2) ”Miten sosiaa-

lista mediaa hyödynnetään peruskoulussa?” ja 3) “Miten opetussuunnitelmat ja koulujen resurssit antavat valmiuksia sosiaalisen median hyödyntämiseen peruskouluopetuksessa?”. Kaikkien kolmen pääjoukon analysointiin käytimme reliabiliteetin laskemiseen Cronbachin alfaa (α) saadaksemme selville mittaavatko kyseiseen osioon kaikki valitsemamme muuttujat samaa asiaa. Samalla teimme myös osioanalyysin, jotta voitiin tehdä päätelmiä sen suhteen, että mitkä muuttujat pidetään mukana ja mitkä poistetaan lopullisista summamuuttujista. Metsämuurosen (2005, s. 515) mukaan pidimme alimpana hyväksyttävänä α :n arvona 0.60. Faktorointimenetelmäksi valitsimme Yli-Luoman (2004, s. 82-86) suosituksen mukaisesti Jöreskogin Maximum likelihood -menetelmän ja Kaiserin säännön mukaisesti valitsimme rajaksi Eigenvalues over 1, jonka ideana on löytää sellainen faktorimalli, jossa muodostettuja faktoreita on mahdollisimman vähän kuitenkin siten, että empiirinen data saadaan sovitettua malliin (Goodness-of-Fit Test). Lisäksi Yli-Luoman (2004, s. 82) suosituksesta käytimme Cattellin ideaan perustuvaa Scree plot kuvaajaa helpottamaan faktoreiden lukumäärän päättämistä. Saadaksemme faktorianalyysistä mahdollisimman yksinkertaisen ratkaisun käytimme Yli-Luoman (2004, s. 83) suosittelemaa Varimax-rotatiota. Alarajaksi muodostuneiden faktorien muuttujien latauksille asetimme Metsämuurosen (2005, s. 608) mukaan 0.30.

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen mukaisen joukon jaoimme vertailua varten kahteen osaan: a) opettajan harrastuneisuus ja yleinen tieto- ja viestintätekniikan käyttö, johon valitsimme kysymykset 19-23, 25, 29, 30 ja 32-41 ja b) sosiaalisen median käyttö opetuksessa, johon valitsimme kysymykset 42, 45, 49, 50, 53, 57, 59, 60, 64 ja 70. Ensimmäistä osaa analysoidessamme huomasimme, että valitsemamme joukon $\alpha=0.814$, joka on riittävä (>0.60) ja osoittaa näin ollen, että muuttujat mittaavat samansuuntaisesti samaa asiaa. Reliabiliteettiajo näytti, että muuttujan 41 saama kerroin oli -0.14, mutta päätimme jättää sen vielä mukaan tässä vaiheessa. Faktorianalyysissä Kaiserin säännön mukaan valitsemistamme muuttujista muodostui kuusi muuttujaa. Huomasimme faktorianalyysin yhteydessä, että muuttuja 39 ei syystä tai toisesta sopinut joukkoon muiden pelaamista mittaavien muuttujien kanssa (40 ja 41), joten päätimme poistaa sen. (LIITE 6) Tämän jälkeen tekemämme reliabiliteettiajon α putosi 0.812 ja muuttujan 41 saama kerroin nousi hieman -0.007:n joka on edelleen kokonaisuuden kannalta hyvin vähän merkitsevä. Faktorianalyysin yhteydessä muodostui nyt edelleen kuusi faktoria. Hieman analyysin tuloksia soveltaen päätimme muodostaa kaksi summamuuttujaa: 1) sosiaalisen median käyttö HARSOME, johon valitsimme muuttujat 19, 21-23, 25, 32, 35, 37 ja 38, ja 2) yleinen tieto- ja viestintä-

tekniikan käyttö HARTVT, johon valitsimme muuttujat 20, 29, 30, 33, 34, 36, 40 ja 41. (LIITE 7) Näille kahdelle summamuuttujalle reliabiliteettiajossa Cronbachin alfoiksi (α) muodostui HARSOME (0.790) ja HARTVT (0.612). Kummassakaan summamuuttujassa ei saavutettaisi merkittävää hyötyä poistamalla yksittäisiä muuttujia, joten päätimme edetä käyttäen edellä mainittuja summamuuttujia. (LIITE 8)

Toiselle osalle teimme vastaavat toimenpiteet kuin ensimmäisellekin osiolla. Muuttujille ajoimme ensimmäisenä reliabiliteettiajon, jonka Cronbachin alfa $\alpha=0.719$. Muuttujan 59 korrelaatio (0.090) on heikohko, mutta päätimme sen kuitenkin pitää mukana alkuperäisen suunnitelman mukaisesti. Faktorianalyysissä muodostui neljä faktoria. Päätimme kuitenkin muodostaa reliabiliteettiajon perusteella yhden ainoan summamuuttujan mittaamaan opettajan sosiaalisen median hyödyntämistä opetuksessa. Tämän summamuuttujan päätimme nimetä SOMEOPET. (LIITE 9)

Toiselle tutkimuskysymykselle teimme vastaavat analyysit kuin edellisellekin eli reliabiliteetti- ja faktorianalyysit. Reliabiliteettianalyysissä Cronbachin alfa $\alpha=0.798$. Tämä osoittaa muuttujien käyttäytyvän samansuuntaisesti muuttujaa 51 lukuunottamatta, jonka korrelaatio (-0.199) osoittaa sen mittaavan kokonaisuuteen nähden vastakkaiseen suuntaan. Tämä voi johtua siitä, että vastaajat eivät pidä sosiaalista mediaa soveltuvana kodin ja koulun väliseen viestintään huolimatta siitä, että muuten hyödyntäisivätkin sosiaalista mediaa opetuksessa ja näkevät sen osaksi opetusta. Faktorianalyysissä muodostui seitsemän faktoria. Näistä seitsemästä faktorista muodostimme soveltaen kaksi käyttöömmehin parhaiten soveltuvaa summamuuttujaa 1) sosiaalisen median soveltumista opetukseen mittaava SOMESOV, johon valitsimme muuttujat 43, 47, 48, 51, 56, 58, 61, 65 ja 66 ja 2) sosiaalisen median käyttöä koulussa mittaava SOMEKAYT 45, 46, 49, 50, 59, 60, 63, 64, 75 ja 79. (LIITE 10) Näille kahdelle summamuuttujalle reliabiliteettiajossa Cronbachin alfoiksi (α) muodostui SOMESOV ($\alpha=0.802$) ja SOMEKAYT ($\alpha=0.694$). (LIITE 11)

Kolmannen tutkimuskysymykselle teimme vastaavat analyysit kuin edellisillekin. Reliabiliteettianalyysissä muuttujien Cronbachin alfa $\alpha=0.863$. Yhdenkään arvon poistaminen ei olisi merkittävästi parantanut alfan arvoa ja näin ollen kaikki näyttämät myös mittaavan samaa asiaa samaan suuntaan, joten päätämme pitää kaikki arvot mukana faktorianalyysiin. Faktorianalyysissä muodostui neljä faktoria, joista päätimme soveltaen muodostaa kaksi summamuuttujaa, jotka parhaiten soveltuivat käyttöömmehin. Ensimmäinen summamuuttuja

SOMERES mittaa koulun resursseja sosiaalisen median hyödyntämisen näkökulmasta. Tähän summamuuttujaan valitsimme muuttujat 82, 87, 90 ja 91. Toiseen summamuuttujaan SOMEOPS, jonka tarkoituksena on mitata miten eri opetukseen ja opetuksen järjestämiseen liittyvät suunnitelmat ovat ajan tasalla sosiaalisen median näkökulmasta. Tähän summamuuttujaan valitsimme muuttujat 67, 69, 71, 73, 78, 80, 84, 86 ja 89. (LIITE 12) Näille kahdelle summamuuttujalle Cronbachin alfan (α) arvoiksi muodostui SOMEOPS ($\alpha=0.830$) ja SOMERES ($\alpha=0.746$). (LIITE 13)

Kaikki edellä mainitut summamuuttujat ovat tyypiltään yksinkertaisia summamuuttujia (Yli-Luoma, 2003, s. 91), jotka muodostettiin laskemalla kaikkien muuttujien summa ja jakamalla se muuttujien määrällä. Tällöin saamme summamuuttujat noudattamaan viisiportaista Likert-asteikkoa, kuten muuttujissa, joista summamuuttujat on muodostettu.

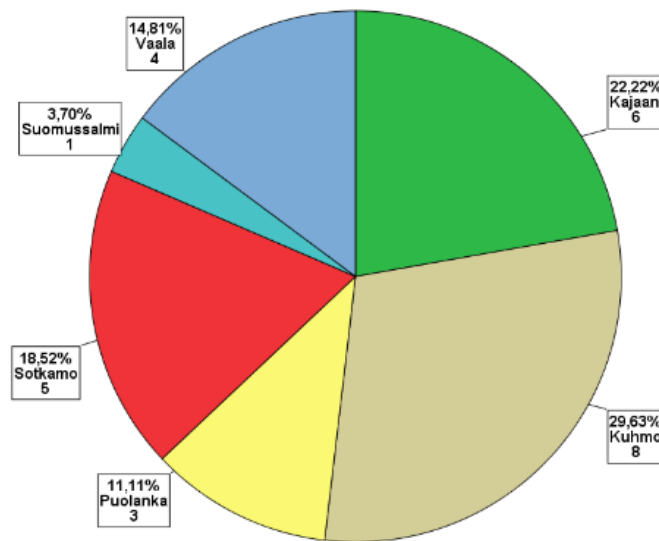
5.4.3 Aineistosta havaitut heikkoudet

Aineistossa on väittämiä, jotka eivät näin jälkeinpäin arvioituna vastaa alkuperäistä ajatusta. Osaan mitattavista alueista olisimme tarvinneet lisää väittämiä, jotta tulokset olisivat mitanneet paremmin asetettuja tutkimuskysymyksiä. Yksi tällainen aihealue oli pelaaminen. Loppujen lopuksi siihen liittyi kolme väittämää, 39-41, joista väittämä 39 todettiin sellaiseksi, että joko vastaajat eivät olleet ymmärtäneet mitä väittämällä tarkoitetaan tai sitten se ei näyttäisi muista syistä korreloivan muiden pelaamiseen liittyvien väittämien kanssa. Tähän olisi vaadittu enemmän pelaamisen eri tyyppisiä mittaavia väittämiä.

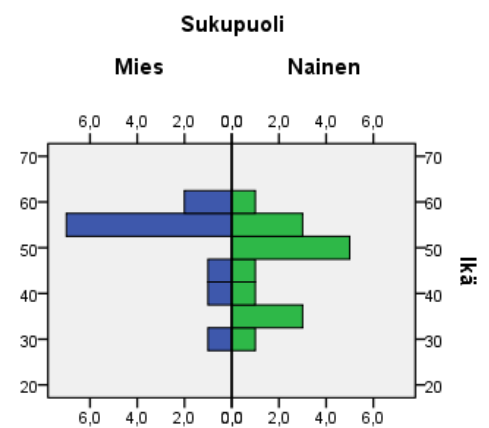
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET JA ANALYSOINTI

6.1 Taustatiedot

Kyselyymme vastasi 27 Kainuun peruskouluissa työskentelevää opettajaa. Tutkimukseen osallistui opettajia Kuhmosta 29,6% (8), Kajaanista 22,2% (6), Sotkamosta 18,5% (5), Vaalasta 14,8% (4), Puolangalta 11,1% (3) ja Suomussalmelta 3,7% (1). Tutkimukseen osallistuneiden paikkakuntajakauma on esitetty Kuviossa 1.

Kuvio 1. Paikkakuntajakauma.

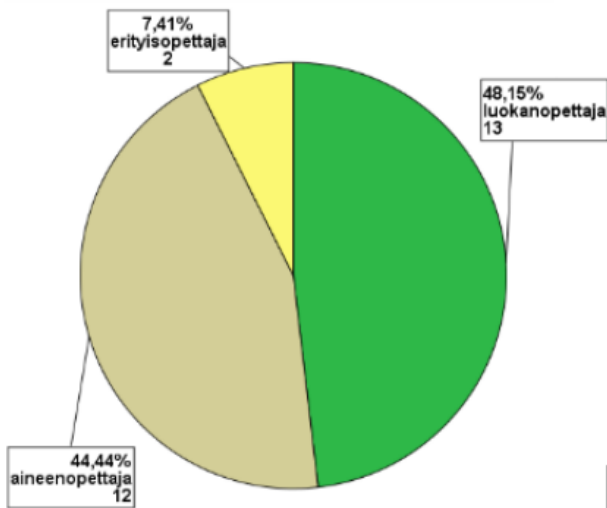

Kuvio 2. Ikä- ja sukupuolijakauma.

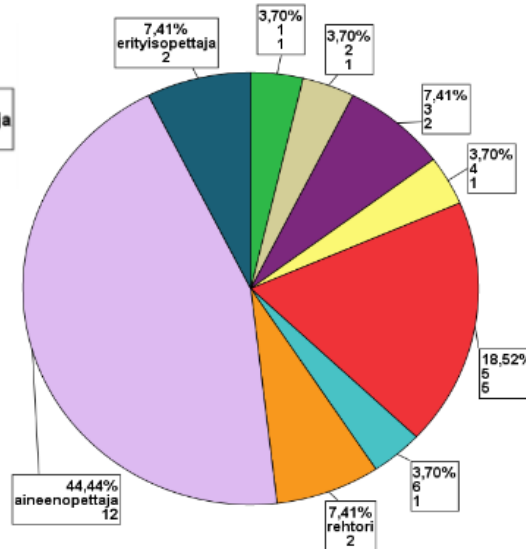
Vastanneiden opettajien ikä- ja sukupuolijakauma on esitetty Kuviossa 2. Heistä 55,6% (15) oli naisia ja 44,4% (12) oli miehiä. Iältään he olivat 30-60 vuotiaita joista 30-vuotiaita oli 7,4% (2), 31-40-vuotiaita oli 14,8% (4), 41-50-vuotiaita oli 25,9% (7) ja 51-60-vuotiaita oli 51,9% (14). Työkokemusta vastaajilla oli 10 vuotta tai alle 18,5% (5), 11-20 vuotta 29,6% (8), 21-30 vuotta 25,9% (7) ja 31 vuotta tai yli 25,9% (7) (LIITE 14).

Kuviosta 3. nähdään, että koulutukseltaan tutkimukseen osallistuneet olivat luokanopettajia 48,1% (13), aineenopettajia 44,4% (12) ja erityisopettajia 7,4% (2). Avoimessa kysymyksessä osa mainitsi olevansa koulutukseltaan sekä luokan- että aineenopettajia, mutta koska emme antaneet mahdollisuutta useamman koulutuksen valitsemiseen, emme voi olla varmoja, jättikö osa tämän erikseen mainitsematta joten emme voi ottaa kyseistä mahdollisuutta mukaan lopputulokseen. Heistä pääsääntöisesti luokka-asteita 1-2 opetti 7,4% (2), 3-

4 11,1% (3) ja 5-6 22,2% (6). Pääsääntöisesti aineenopettajina ilmoitti toimivansa 44,4% (12), erityisopettajina 7,4% (2) ja rehtoreina 7,4% (2). Nämä tulokset on koottu myös Kuvioon 4.

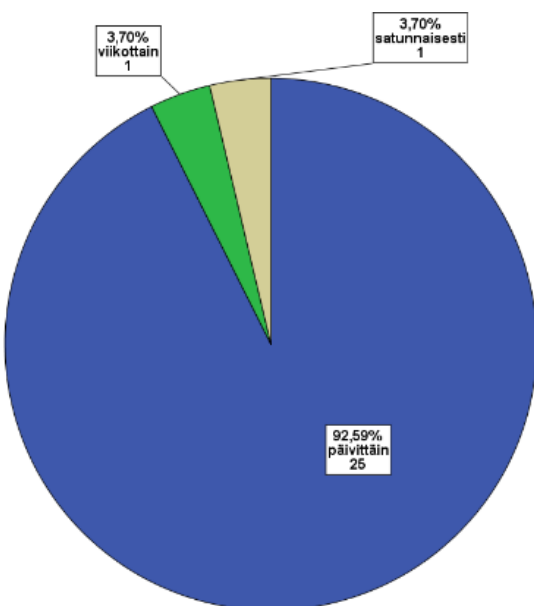

Kuvio 3. Koulutus.

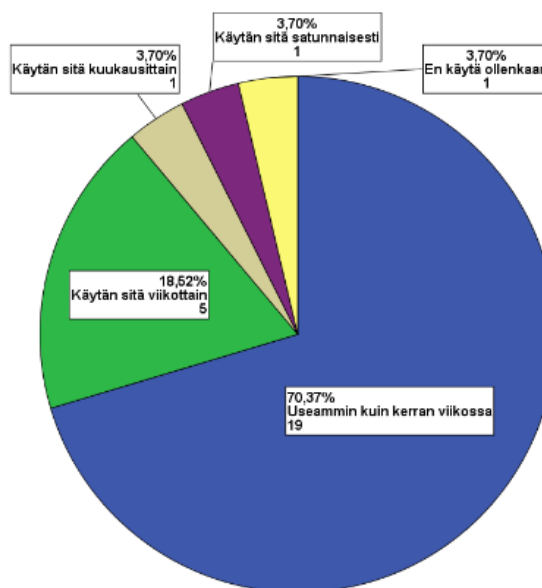

Kuvio 4. Opetettava luokka.

Vastanneista tietokonetta kotona kertoi käyttävänsä päivittäin 92,6% (25), viikoittain 3,7% (1) ja satunnaisesti 3,7% (1), kuten Kuvio 5. kertoo. Vastaavasti he kertoivat käyttävänsä tietokonetta opetuksessa “Useammin kuin kerran viikossa” 70,4% (19), “Käytän sitä viikoittain” 18,5% (5), “Käytän sitä kuukausittain” 3,7% (1), “Käytän sitä satunnaisesti” 3,7% (1) ja “En käytä ollenkaan” 3,7% (1). Tämä nähdään kuviosta 6.

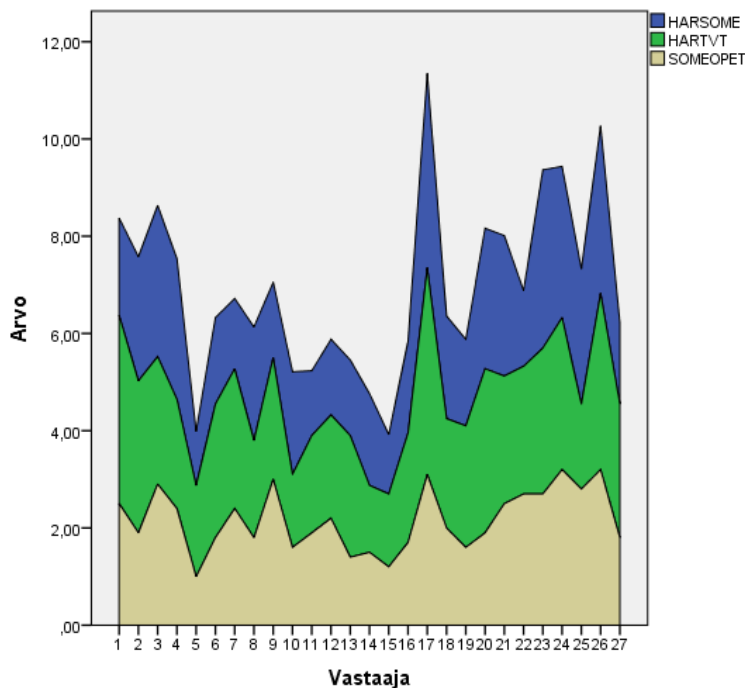
Kuvio 5. Tietokoneen käyttö kotona.

Kuvio 6. Tietokoneen käyttö opetuksessa.

6.2 Opettajan harrastuneisuuden sekä yleisen tieto- ja viestintätekniiikan käytön vaikutukset peruskouluopetuksessa

Valtaosa tutkimukseemme osallistuneista opettajista ei harrasta yleisessä mielessä tieto- ja viestintätekniiikan käyttöä mitenkään erityisen aktiivisesti (HARTVT, keskiarvo 2,56 ja keskihajonta 0.72). Myöskään sosiaalisen median käyttäminen vapaa-ajalla ei ollut erityisen aktiivista (HARSOME, ka=2.23 ja kh=0.80). Näin ollen vastaavasti sosiaalisen median hyödyntäminen opetuksessa ei ole tutkimukseen vastanneiden opettajien keskuudessa erityisen aktiivista (SOMEOPET, ka=2.17 ja kh=0.63). Nämä tulokset nähdään myös Liitteestä 15. Mielestämme on kuitenkin hyvä huomata, että jotkut opettajat kuitenkin hyödyn- tävät sosiaalista mediaa opetuksessa.

Kuvio 7. Opettajan harrastuneisuus ja yleinen tieto- ja viestintätekniiikan käyttö suhteutettuna sosiaalisen median hyödyntämiseen opetuksessa.

Yllä olevasta kuviosta 7 ja Liitteen 15 korrelaatioista voidaan päätellä, että summamuuttujat HARSOME, HARTVT ja SOMEOPET korreloivat keskenään. Mielestämme tästä jo voidaan päätellä, että mikäli opettaja hyödyntää tieto- ja viestintätekniiikkaa tai sosiaalista mediaa vapaa-ajalla, niin sillä on vaikutusta siihen miten opettaja käyttää sosiaalista mediaa opetuksessa. Sellaiset opettajat, jotka käyttävät mahdollisimman vähän tai eivät käytä tieto- ja viestintätekniiikkaa tai sosiaalista mediaa vapaa-ajalla eivät myöskään ole aktiivisia sosiaalisen median hyödyntäjiä opetuksessakaan.

Myös Liitteessä 15 esitetty regressioanalyysi osoittaa, että edellä mainittujen summamuuttujien välillä on samansuuntaista korrelaatiota. Huomattava on kuitenkin, että käytettäessä Stepwise-menetelmää ohjelman oletamat raja-arvot ovat niin tiukat, että ne tiputtavat summamuuttujan HARTVT pois analyysistä. Kuitenkin käytettäessä Enter-menetelmää, joka pakottaa molemmat muuttujat osaksi analyysia, huomataan mallien hyvyttä kuvaavan Model Summary -taulukon mukaan summamuuttujat yhdessä selittävät SOMEOPET muuttujaa multippelikorrelaatiokertoimen neliön mukaan 49,9%:sti. Tämä tarkoittaa, sitä, että 50.1% jää selittämättä edellä mainituilla summamuuttujilla. Tästä huolimatta on tulos kuitenkin edellä mainitun taulukon mukaan tilastollisesti merkitsevä ($p < 0.001$). Myös tehdyssä ANOVA -testissä nollahypoteesi ei saa tukea, joten muuttujien keskiarvot eroavat toisistaan tilastollisesti merkitsevästi ($p < 0.001$).

Edellä mainitun Liitteen 15 regressioanalyysin perusteella voidaan päätellä, että summamuuttujat HARSOME ja HARTVT selittävät tilastollisesti merkitsevästi summamuuttujaa SOMETOPET. Huomattavaa on kuitenkin, että paljon kyseisestä summamuuttujasta jää myös selittämättä edellä mainituilla muuttujilla. Mielestämme voidaan kuitenkin päätellä, että sellaiset opettajat, jotka hyödyntävät sosiaalista mediaa vapaa-ajallaan ja käyttävät yleensäkin tieto- ja viestintäteknikkaa ovat herkempiä hyödyntämään myös sosiaalista mediaa opetuksessa.

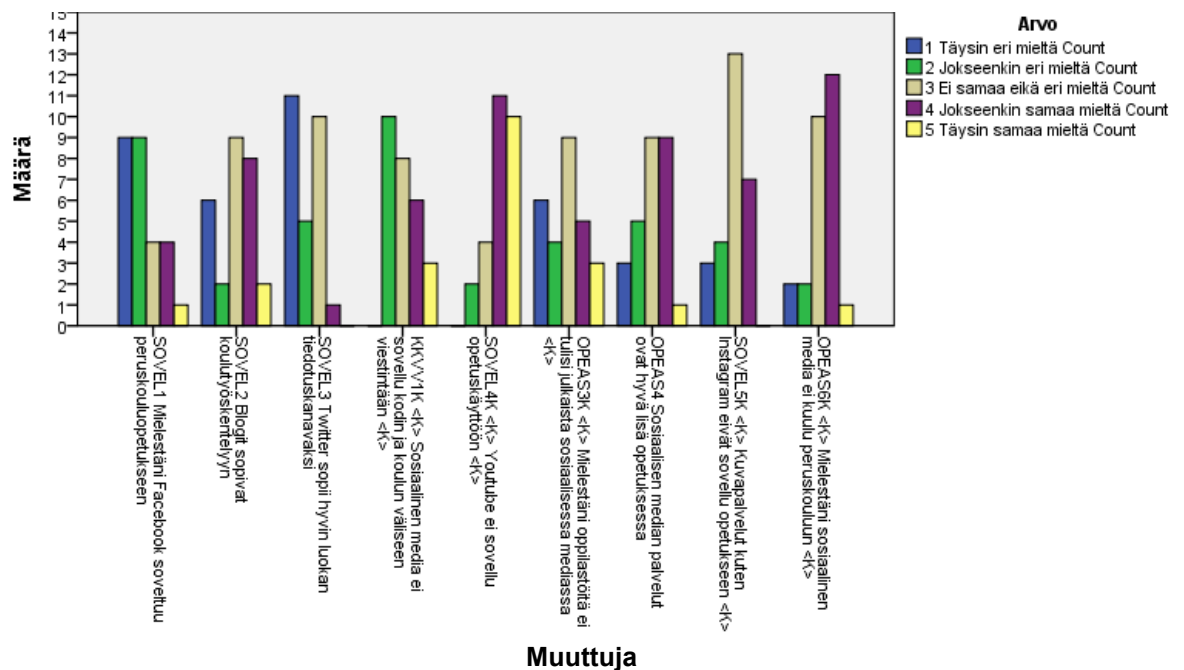
6.3 Sosiaalisen median sovellukset ja käyttö peruskoulussa

Tutkimukseemme vastanneet opettajat näkivät pääsääntöisesti, että sosiaalisen median sovellukset soveltuvat heikokkosti opetukseen (SOMESOV, ka 2,93 ja kh 0,67). Joitakin poikkeuksia kuitenkin löytyi. Kovin moni vastaajista ei ollut käyttänyt sosiaalisen median palveluita opetuksessa. Vastaavasti sosiaalista mediaa hyödynnettiin kouluissa vähän (SOMEKAYT, ka 2,01 ja kh 0,59). (LIITE 16)

Tutkimuksessamme selvitimme kyselyyn osallistuneiden opettajien mielipiteitä sosiaalisen median palveluiden soveltumisesta peruskouluopetukseen. Kyselyn tuloksia tarkastellessamme havaitsimme, että opettajien käsitys sosiaalisesta mediasta erosi luvussa 4 esittämässämme määrittämisestä. Tämä käsitys näkyy parhaiten siinä, että opettajat kertovat käyttävänsä Wilma-järjestelmää, mutta eivät kuitenkaan ilmoita käyttävänsä sosiaalisen median sovelluksia opetuksessa. (LIITE 16) Kuitenkin luvussa 4. esittämämme sosiaalisen median

määritelmän mukaan myös Wilma on sosiaalisen median palvelu. Tämä voi johtua siitä, että sosiaalisiksi mediaksi nähdään usein ainoastaan tunnetuimmat ja yleisimmät palvelut, kuten Facebook ja Twitter. Tämä näyttäisi aiheuttavan jonkin verran ristiriitaisuutta tuloksissa.

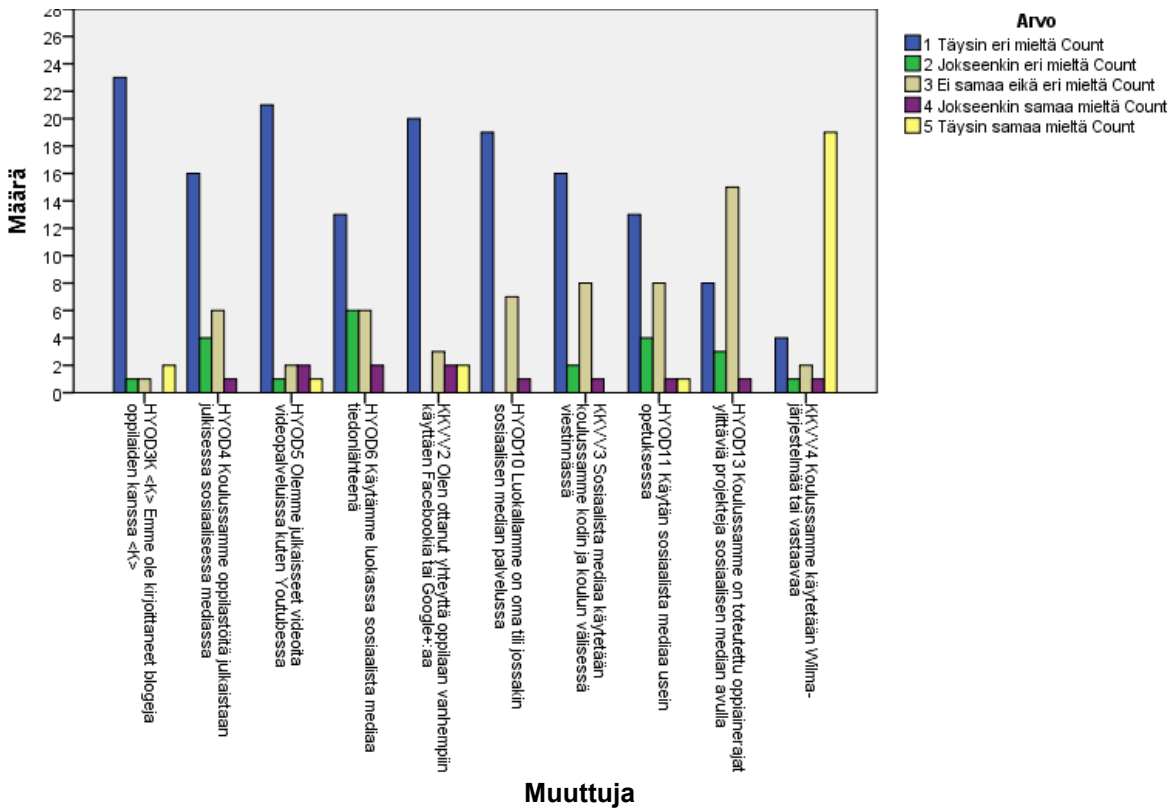
Seuraava kuvio (Kuvio 8) esittelee opettajien näkemyksiä siitä, miten sosiaalinen media soveltuu peruskouluopetukseen. Kuviossa näkyy opettajien näkemykset niin sovellus-, kuin osin myös mielipidetasolla.

Kuvio 8. Sosiaalisen median sovellusten soveltuminen opetuskäyttöön.

Kuvion 8. mukaan näyttäisi siltä, että opettajien mielestä peruskouluikäyttöön soveltuvat sellaiset sovellukset, jotka soveltuvat joko julkaisemiseen tai vaihtoehtoisesti esimerkiksi videoiden näyttämiseen, kuten Youtube. Onkin huomattava, että esimerkiksi Youtube lie-nee opettajien mieleen sen vuoksi, että sitä kautta he voivat näyttää videomateriaalia hel-posti oppitunneilla. Toisaalta sellaiset sovellukset, joissa opettajan pitäisi ottaa oppilaita tai vanhempia kavereiksi ja näin ollen mahdollisuus esimerkiksi vahingossa julkaista jotain arkaluontoista tietoa itsestään kasvaisi. Tämän ovat esimerkiksi monet julkisuuden henkilöt ratkaisseet luomalla niin sanottuja virallisia Facebook- tai Twitter-tilejä. Enemmistö opet-tajista näyttäisi olevan sitä mieltä, että sosiaalinen media ei kuulu peruskouluopetukseen ja vain vähemmistö on sitä mieltä, että se soveltuu.

Kuviosta 9. nähdään opettajien vastaukset sen mukaan, miten he hyödyntävät sosiaalista mediaa opetustyössään, jos sitä hyödyntävät. Tämä kuvio osoittaaakin hyvin aiemmin mainitsemamme ristiriidan luvun 4 sosiaalisen median määritelmään liittyen.

Kuvio 9. Sosiaalisen median hyödyntäminen peruskouluopetuksessa.

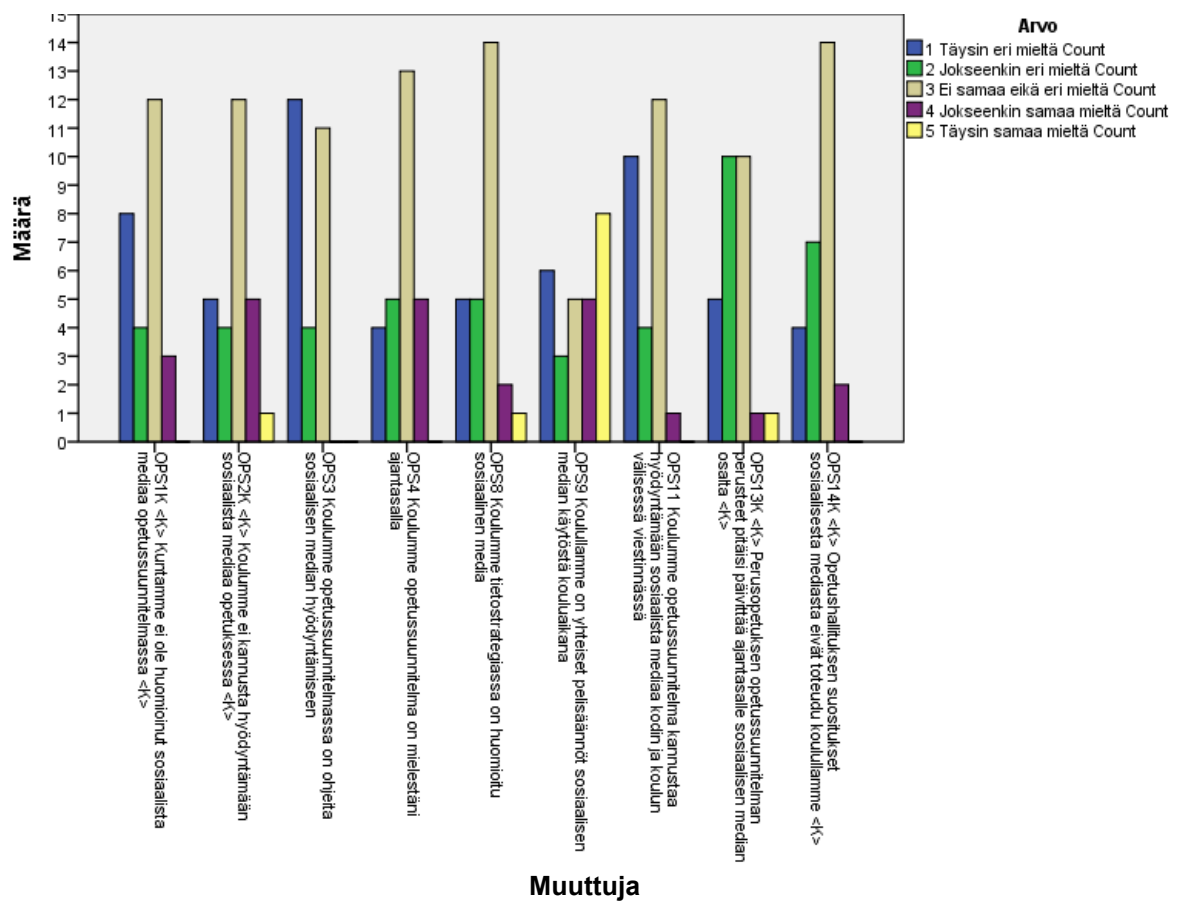
Kuviossa (Kuvio 9.) on havaittavissa, että enemmistö opettajista ei hyödynnä sosiaalista mediaa opetuksessa. Toisaalta kuitenkin lähes kaksi kolmasosaa vastaajista ilmoittaa, että heidän koulussaan käytetään Wilma-järjestelmää.

Mielestämme edellä mainittujen tulosten perusteella voidaan päätellä, että tutkimukseemme osallistuneissa kouluissa sosiaalista mediaa Wilma-järjestelmää lukuun ottamatta ei käytetä kovinkaan yleisesti. Kuitenkin jonkin verran sosiaalisen median sovelluksia käytetään, mutta mahdollisesti jatkokoulutuksen tai sovellusten käytön yleistyessä myös tietoisuus sosiaalisen median käytön mahdollisuuksista lisääntyy opettajakunnassa. Tällä hetkellä kuitenkin näyttää, että tutkimukseemme osallistuneissa kouluissa sosiaalista mediaa hyödynnetään harvakseltaan opetustyössä.

6.4 Sosiaalinen media opetussuunnitelmissa ja koulujen resurssit

Enemmistön vastaajista mukaan sosiaalista mediaa ei ole huomioitu opetussuunnitelmissa (SOMEOPS, ka 2,51 ja kh 0,69). Heidän mukaansa myöskään koulujen resurssit sosiaalisen median hyödyntämiseksi eivät ole riittäviä (SOMERES, ka 2,79 ja kh 0,97). (LIITE 17)

Kuviossa 10. esitämme opettajien näkemyksiä sosiaalisen mediasta opetussuunnitelmista. Samalla kuvioista näkyy opettajien mielipide siitä, tulisiko sosiaalinen media huomioida opetussuunnitelmissa.

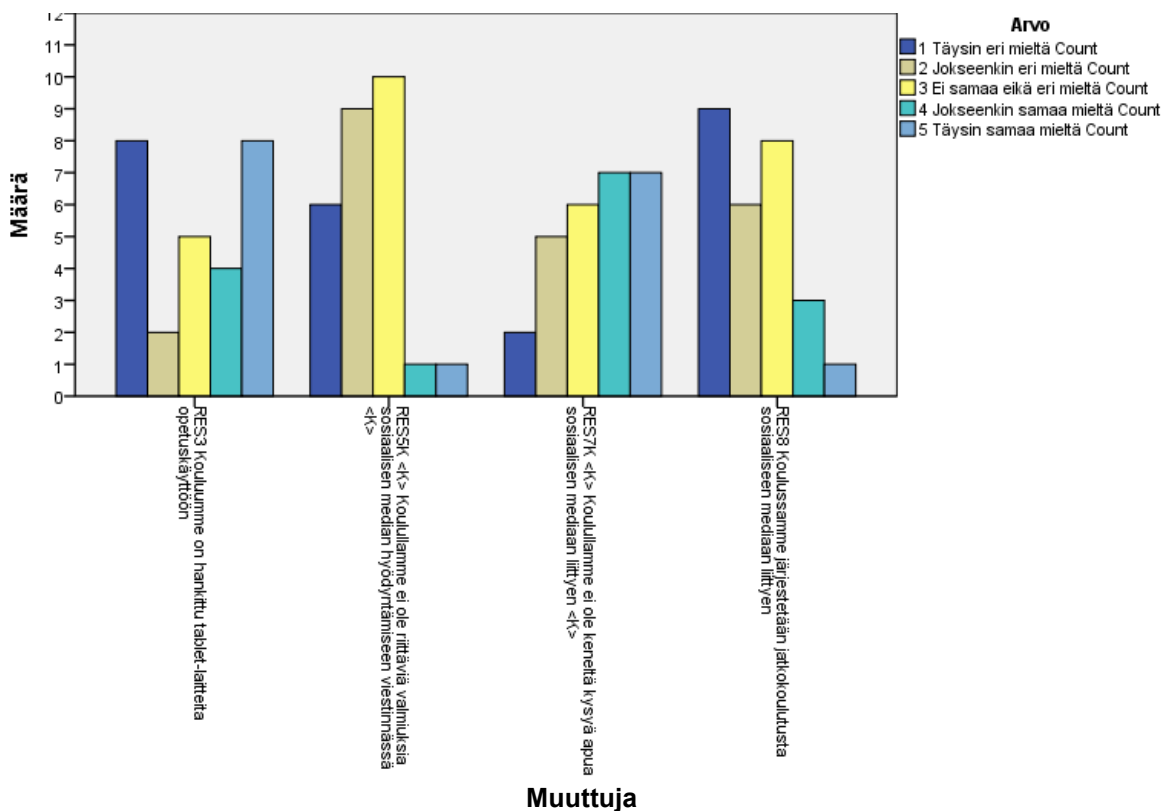

Kuvio 10. Sosiaalinen media opetussuunnitelmissa.

Opettajien vastauksista voidaan päätellä, että sosiaalinen media ei nykyisellään ole esillä eri opetussuunnitelmissa. Sen sijaan näyttäisi, että useilla kouluilla on tehty säännöt siitä, miten sosiaalista mediaa saa käyttää kouluaikana. Opettajien mielestä opetussuunnitelmiin tulisi sisällyttää sosiaaliseen mediaan liittyviä asioita. Huomioitavaa on, että monien opet-

tajien mielestä heidän koulunsa nykyinen opetussuunnitelma ei ole ajan tasalla muutenkaan. Lisäksi on havaittavissa, että koulujen välillä on vaihtelua siinä miten suhtaudutaan sosiaaliseen mediaan. Jotkut koulut kannustavat ja toiset taas eivät sen hyödyntämiseen (Kuvio 10.).

Jos ei sosiaalinen media näy opetussuunnitelmissa, eivät koulut siihen liittyen ole myöskään laittaneet resursseja. Tämä ilmenee Kuviosta 11.

Kuvio 11. Koulujen resurssit

Kuvion 11. mukaan kouluilla on jossakin määrin teknisiä valmiuksia esimerkiksi sosiaalisen median hyödyntämiseen. Kuitenkin enemmistö opettajista on sitä mieltä, että heidän koulullaan ei ole riittäviä valmiuksia hyödyntää sosiaalista mediaa viestinnässään. Mielestämme on kuitenkin erittäin positiivista, että enemmistö opettajista kertoo koululla olevan henkilökuntaa, jolta kysyä apua sosiaaliseen mediaan liittyen. Enemmistöllä kouluista ei opettajien mukaan järjestetä jatkokoulutusta sosiaaliseen mediaan liittyen.

Edellä käsiteltyjen väittämien perusteella voidaan päätellä että perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet sekä kuntien ja koulujen opetussuunnitelmat tai strategiat eivät ole vastaajien mielestä ajan tasalla. Kouluilla ei näyttäisi olevan tällä hetkellä riittävästi tietoa

sosiaalisesta mediasta, jotta sitä pystyttäisiin hyödyntämään täysipainoisesti opetuksessa. Positiiviselta näyttäisi kuitenkin, että valtaosassa vastaajien kouluista löytyy kuitenkin joku, jolta kysyä apua liittyen sosiaaliseen mediaan. Koulujen resurssit kuitenkin sosiaalisen median osalta näyttäisivät olevan vielä osin puutteelliset. Välineistöä, kuten tablet-laitteita on kuitenkin jo hankittu useille kouluille. Näyttäisi siltä, että opettajille ei ole vielä järjestetty mahdollisuutta päästä jatkokoulutukseen sosiaaliseen mediaan liittyen.

6.5 Tulosten lopputarkastelu ja vertaaminen aikaisempaan tutkimukseen

Minna Nevala on tehnyt samaa aihepiiriä käsittelevän pro gradu -tutkielman vuonna 2013. Hän kertoo, että tarkoituksena on ollut selvittää “kuinka usein ja millä tavoin alakoulun opettajat hyödyntävät sosiaalista mediaa opetuksessaan” (Nevala, 2013, s. 30). Tavoitteen päästäkseen hän on valinnut kvalitatiivisen lähestymistavan ja haki haastateltavia opettajia sekä Facebookissa, että Opettaja-lehteen laittamansa ilmoituksen avulla (Nevala, 2013, s. 3). Hänen tutkimukseensa näyttäisi osallistuneen pääasiassa sellaisia opettajia, jotka ovat aiheesta kiinnostuneita ja sosiaalisen median aktiivikäyttäjiä (Nevala, 2013, s. 30).

Me puolestaan päätimme lähestyä tutkimuksessamme sosiaalista mediaa mahdollisimman luonnollisen otannan kautta, joten valitsimme kyselyn otannaksi tietyn maantieteellisen alueen opettajakunnan. Verrattaessa omia tutkimustuloksiamme Nevalan tuloksiin huomaamme, että tutkimusjoukot eroavat merkittävästi sosiaalisen median käytön kohdalla. Hänen tutkimusjoukkonsa näyttää koostuvan juurikin sosiaalisen median aktiivikäyttäjistä, kun taas meidän tutkimusjoukkomme pääosa on korkeintaan sosiaalisen median normaaliikäyttäjiä. Saamiemme tutkimustulosten valossa tämä näyttää myös heijastuvan siihen, miten opettaja hyödyntää sosiaalista mediaa opetustyössään.

Nevalan tutkimustuloksissa yksikään vastaaja ei kertonut, että sosiaalinen media olisi tuntematon. Pääosa vastaajista katsoikin sosiaalisen median olevan heille tuttu asia. Kysyttäessä, mitä sosiaalisen median palveluita he tuntevat, ovat opettajat tunteneet useita sosiaalisen median palveluita, joskin sosiaalisen median määritelmät vaihtelevat vastaajittain. Kaikki Nevalan tutkimukseen osallistuneet opettajat kertoivat myös hyödyntävänsä sosiaalista mediaa opetuksessaan. Jopa puolet heistä kertoi käyttävänsä sosiaalista mediaa vähin-

tään kerran viikossa työssään. Vastaajat kertoivat käyttävänsä sosiaalista mediaa kattavasti eri oppiaineissa, jotkut jopa liikunnan opetuksessa. (Nevala, 2013, s. 48-53.)

Kuten omassa tutkielmassammekin olemme todenneet, niin myös Nevalan tulosten mukaan sosiaalista mediaa on mahdollista hyödyntää peruskouluopetuksessa. Kuten aiemmin mainitsimme, näyttää siltä, mitä enemmän opettaja käyttää sosiaalista mediaa vapaa-ajallaan ja tuntee sitä, sitä enemmän hän hyödyntää sen suomia mahdollisuuksia myös opetustyössään. Edellä mainitun perusteella voidaan mielestämme todeta, että lisäämällä tietoutta sosiaalisesta mediasta ja sen hyödyntämismahdollisuuksista kouluissa, sen käyttö lisääntyy ja monipuolistuu.

7 POHDINTA

Tutkielman tekeminen jakautui käytännössä samasta aiheesta tehdyn kandidaatintyön kirjoittamisesta lähtien usealle vuodelle. Varsinainen tutkimus lopulta kuitenkin valmisteltiin ja toteutettiin reilun puolen vuoden sisällä. Kyselyn viimeistely ja itse kyselytutkimus toteutettiin kevään 2015 aikana. Vastausten saavuttua alkoi kyselyn tulosten käsittely ja analysointi.

Tutkimuksemme aineiston keräsimme hyödyntäen Webropol -ympäristöä. Tämä helpotti maantieteellisesti suhteellisen laajalle alueelle suunnattua kyselyä. Vaihtoehtoisen paperikyselyn tekemisen hylkäsimme ajatustasolla jo heti tutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Kyselyn varsinaiseen toteutukseen olemme tyytyväisiä, mutta olisimme toki toivoneet suurempaa vastaajien lukumäärää, jotta otanta olisi ollut kattavampi. Muistutusten lähettämisestä ja luvatusista arvontapalkinnoista huolimatta emme saaneet aineistoa kaikilta Kainuun paikkakunnilta. Myös kyselyn ikäjakauma jäi varsin kapeaksi. Tämä voi toki osoittaa sen, että kainuulaisissa kouluissa opettajat ovat kokeneita ja pitkän työuran omaavia eikä kouluissa suurissa määrin ole nuoria vastavalmistuneita opettajia. Otannan pienuudesta johtuen kuitenkin emme lähde moista yleistystä tekemään.

Varsinaiset tutkimustulokset olivat suunnaltaan alkuperäisten olettamustemme mukaisia. Tässä vaiheessa onkin hyvä miettiä, vaikuttiko laatimamme kysymysasettelu siihen, millaisia tuloksia saimme. Osin myös tuloksista on huomattavissa, että sosiaalinen media peruskouluopetuksen kontekstissa näyttäisi olevan suhteellisen uusi asia. Tästä johtuen näyttää siltä, että sosiaalisen median mahdollisuuksia ei kouluissa vielä syvämmällä nähdä. Oma näkemyksemme on se, että peruskouluissa olisi hyvä pysähtyä miettimään sosiaalista mediaa opetuksen kannalta ja miten sen voisi tuoda osaksi sitä. Esimerkiksi äidinkielen opetukseen blogien kirjoittaminen ja moniin oppiaineisiin, kuten maantieto, biologia historia ja uskonto voisivat aivan hyvin sisältää verkossa tapahtuvia keskusteluja, jotka voisivat korvata esimerkiksi joitain perinteisempiä kotitehtäviä. Oppilaiden välinen dialogisuus yhdistettynä opettajan mentorointiin voisi luoda mielenkiintoisen ja rikastuttavan oppimisympäristön. Edellä mainittu kuitenkin vaatisi irtautumista kirjojen kahleista, ja näin ollen osittaista opetuskulttuurin muutosta. Tämä opetuskulttuurin muutos on kuitenkin jo nähtävissä

yliopisto- ja korkeakouluopetuksessa, joten on mahdollista, että tulevien vuosien aikana tämä lävistää koko opetuskentän ylhäältä alaspäin. Uudet opettajat ovat koulutuksessaan jo tottuneet erilaisiin verkko-opetusympäristöihin ja oppineet hyödyntämään myös Internetiä opiskelussaan, onhan koko verkko lähtöisin osaksi yliopistomaailmasta.

Osassa avoimen kysymyksen vastauksista jo viitattiinkin siihen, että heidän paikkakunnallaan tai koululla on alkamassa uuden opetussuunnitelman tekeminen. Tutkimustulostemme mukaan nykyisellään sosiaalinen media ei juuri näy vielä opetussuunnitelmissa. Tulisiko siitä sitten tehdä kokonaan oma osa-alueensa vai sisällyttää se muun opetuksen sekaan lähinnä yhtenä työkaluna, tulee kouluissa käydä keskustelua. Usein uusi asia saatetaan eri ympäristöissä ottaa ryminällä käyttöön, mutta lopulta se unohdetaan esimerkiksi tarvittavien resurssien puutteessa. Tästä syystä mielestämme myös sosiaaliseen mediaan liittyvät muutokset tulee ajaa kouluissa läpi jakamalla tietoutta, kehittämällä resursseja ja tekemällä tarvittaessa yhteistyötä muiden asiasta kiinnostuneiden kanssa. Parhaisiin opetustuloksiin päästäneen kuitenkin siten, että luokissa pyritään sellaiseen opetuskulttuuriin, jossa oppilaat hakevat tietoa eri lähteistä niitä yhdistellen. Tämä näyttäisi jo nykyisellään olevan osa kulttuuria, mutta sitä olisi hyvä vahvistaa jo entisestään. Lähdekriittisyyttä tulisi kuitenkin opettaa oppilaille yhä enemmän ja pyrkiä esimerkiksi esitelmissä korostamaan enemmän tiedon laatua kuin esitelmän pituutta. Työskennellessämme opetustyössä olemme huomanneet myös ilmiön, että oppilaat herkästi vain kopioivat tekstin sen kummemmin siihen syventymättä osaksi omaa työtään. Tämä ei liene hyödyksi kenellekään.

Oli kuitenkin iloista huomata, että sosiaalinen media on jo osin tullut mukaan peruskouluopetukseen. Jotkut opettajat olivat jo ottaneet sen käyttöön ja aloittaneet sen soveltamisen opetustyössään. Toisaalta sosiaalisen median käsite näyttäisi olevan vielä yhteiskunnassamme hieman tarkentumaton. Yleisessä puheessa sosiaalisena mediana nähdään isot maailmanlaajuiset palvelut, mutta on myös erikoistuneempia myös opetukseen liittyviä sovelluksia ja palveluita. Monien palveluiden käyttöönotto vaatinee kuitenkin kouluilta aktiivisia osaavia opettajia, jotka osin omasta harrastuspohjastaan kummuten ovat valmiita kokeilemaan ja tuomaan erilaisia uusia sosiaalisen median työtapoja mukaan opetukseen. Kuitenkin aina on hyvä muistaa, että kaikki uusi ei ole vanhaa parempaa, vaan todennäköisimmin vanhojen ja uusien työtapojen yhdistelmästä muodostuu paras kokonaisuus.

Aihe avaa myös monenlaisia jatkotutkimusmahdollisuuksia ja kuten aiemmin todettua, sosiaalisessa mediassa riittää vielä paljon tutkittavaa. Eräs tutkimuksen arvoinen aihe voisi olla oppilaiden itse luokilleen muodostamat ei-opetukselliset sosiaalisen median ryhmät, joita ilmeisesti on paljonkin. Näitä tutkittaessa olisi hyvä myös paneutua niiden rooliin sisäisen vallankäytön ja jopa kiusaamisen välineinä. Me keskityimme vain sosiaalisen median käyttöön peruskouluopetuksessa. Tästä tutkimusta voisi laajentaa toiselle asteelle lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin. Lisäksi tarkempaa tutkimusta eri sovellusten käytöstä olisi hyvä tehdä ja myös niiden vaikutuksista oppimistuloksiin.

Lopuksi haluamme kiittää kaikkia tutkimukseen osallistuneita rehtoreita ja opettajia. Haluamme myös erityisesti kiittää opinnäytetyömme ohjaajaa Timo Pinolaa kärsivällisyydestä vuosia kestäneessä projektissa.

LÄHTEET

- Anderson, P. (2007). *What is Web 2.0? Ideas, technologies and implications for education*. Lainattu 23.9.2012, saatavilla: <http://www.jisc.ac.uk/media/documents/techwatch/tsw0701b.pdf>
- Arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunta (2010). *Kansallinen tieto- ja viestintätekniiikan opetusikäytön suunnitelma*. Lainattu 3.5.2015, saatavilla: https://wiki.helsinki.fi/download/attachments/35241728/TVT_opetus%C3%A4yt%C3%B6n_suunnitelma.pdf
- Aula, P., Matikainen, J. & Villi, M. (2006). Verkko yhteiskunnallisena tilana. Teoksessa Aula, P., Matikainen, J. & Villi, M. (toim.) *Verkkoviestintäkirja* (s. 9-21). Helsinki: Yliopistopaino.
- Herkman, J. (2005). *Audiovisuaalinen mediakulttuuri*. Tampere: Vastapaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2005). *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.
- Hyötyläinen, E. & Hyötyläinen, T. (1997). Virtuaaliympäristöt oppimisympäristöinä ja oppivina ympäristöinä. Teoksessa Nuutinen, P. (toim.) *Tutkiva opettaja - kokemuksesta pedagogiikaksi* (s. 165-178). Joensuu: Joensuun yliopisto, Savonlinnan opettajankoulutuslaitos.
- Jokinen, K., Aula, P. & Matikainen, J. (2006). Näkökulmia organisaatioiden verkkoviestintään. Teoksessa Aula, P., Matikainen, J. & Villi, M. (toim.) *Verkkoviestintäkirja* (s. 197-217). Helsinki: Yliopistopaino.
- Kalliala, E. & Toikkanen, T. (2009). *Sosiaalinen media opetuksessa*. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Kaplan, A. M. & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*, 53(1), 59-68. Kelley School of Business, Indiana University.
- Keränen, P. & Laasonen, M. (2011). Kokemuksia wikin käytöstä työyhteisössä. Teoksessa Aaltonen-Ogbeide, T., Saastamoinen, P., Rainio, H. & Vartiainen, T. (toim.) *Silmät auki sosiaaliseen mediaan*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 3/2011. Lainattu 3.5.2015, saatavilla: https://www.eduskunta.fi/FI/tietoeduskunnasta/julkaisut/Documents/tuvj_3+2011.pdf

- Kietzmann, J. H., Herkens, K., McCarthy, I. P., Silvestre, B. S. (2011). Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media. *Business Horizons*, 54(3), 241-251. Kelley School of Business, Indiana University.
- Laitinen, A. (1988). *Tietokoneavusteinen opetus*. Helsinki: Valtion painatuskeskus.
- Majava, J. (2006). Kohti sosiaalista verkkoa. Teoksessa Aula, P., Matikainen, J. & Villi M. (toim.) *Verkkoviestintäkirja* (s. 87-99). Helsinki: Yliopistopaino.
- Matikainen, J. (2006). Vuorovaikutus ja sosiaalisuus verkossa. Teoksessa Aula, P., Matikainen J. & Villi M. (toim.) *Verkkoviestintäkirja* (s. 177-195). Helsinki: Yliopistopaino.
- Meisalo, V. & Tella, S. (1988). Tietotekniikka opettajan maailmassa: Tietotekniikan opetus käytön ja didaktiikan perusteet. Helsinki: Otava.
- Metsämuuronen, J. (2005). *Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Muukkonen, H. & Bauters, M. (2011). Suorittamisesta yhdessä luomiseen ja arviointiin. Teoksessa Aaltonen-Ogbeide, T., Saastamoinen, P., Rainio, H. & Vartiainen, T. (toim.) *Silmät auki sosiaaliseen mediaan*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 3/2011. Lainattu 3.5.2015, saatavilla: https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaeduskunnasta/julkaisut/Documents/tuvj_3+2011.pdf
- Mäntymäki, M. (2012). Lapset ja nuoret sosiaalisessa mediassa. Teoksessa Niemi, H & Sarras, R. (toim.) *Tykkää tästä! (s. 9-22) Opettajan ammattietiikka sosiaalisen median ajassa*. Juva: PS-kustannus.
- Naskali, T. (2014). *2000-luvun taidot ja sosiaalinen media 1.-luokkalaisten TVT-projektissa*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, Helsinki.
- Nevala, M. (2013). *Sosiaalisen median mahdollisuudet alakouluopetuksessa*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto, Oulu.
- Niemi, H. (2012). Opettajan vastuun rajat ja rajattomuus sosiaalisen median keskellä. Teoksessa Niemi, H. & Sarras, R. (toim.) *Tykkää tästä! - Opettajan ammattietiikka sosiaalisen median ajassa* (s. 23-38). Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Nurmela, J. (2006). Suomalaisen tieto- ja viestintätekniiikan käyttö - sosiologisia näkökulmia verkkoviestintään. Teoksessa Aula, P., Matikainen, J. & Villi, M. (toim.) *Verkkoviestintäkirja* (s. 43-86). Helsinki: Yliopistopaino.

- Paasonen, S. (2006). Mikä maa, mikä media? Verkkoviestinnän tutkimus ja mediaymmärrys. Teoksessa Aula, P., Matikainen, J. & Villi, M. (toim.) *Verkkoviestintäkirja* (s. 23-41). Helsinki: Yliopistopaino.
- Purma, J., Leinonen, T. & Toikkanen, T. (2011). Avoimen oppimisen neljä tulevaisuutta sosiaalisessa mediassa. Teoksessa Aaltonen-Ogbeide, T., Saastamoinen, P., Rainio, H. & Vartiainen, T. (toim.) *Silmät auki sosiaaliseen mediaan*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 3/2011. Lainattu 3.5.2015, saatavilla: https://www.eduskunta.fi/FI/tietoeduskunnasta/julkaisut/Documents/tuvj_3+2011.pdf
- Rinne, R., Kivirauma, J. & Lehtinen, E. (2004). *Johdatus kasvatustieteisiin*. Juva: WS Bookwell Oy.
- Rättilä, T. (2007). *Sosiaalisen median mahdollisuudet kodin, koulun ja kunnan viestinnässä*. Julkaisu B47/2007. Tampereen yliopiston laitosten julkaisut.
- Sanastokeskus. (2010). *Sosiaalisen median sanasto*. Helsinki: Sanastokeskus TSK ry.
- Lehtinen, E. (1998). Arviointihankkeen lähtökohdat: osaamisen uudet haasteet tietoyhteiskunnassa. Teoksessa Sinko, M. & Lehtinen, E. (toim.). *Bitit ja pedagogiikka* (s. 40-41). Jyväskylä: Atena. Lainattu 3.5.2015, saatavilla: <http://www.sitra.fi/julkaisut/sitra194.pdf>
- Tella, S. (1994). Uusi tieto- ja viestintäteknikka avoimen oppimisympäristön kehittäjänä (Osa 1). Helsinki: Yliopistopaino.
- Tilastokeskus (2014). *Internetin käytön ja eräiden internetin käyttötapojen yleisyys 2014*. Lainattu 16.4.2015, saatavilla: http://www.stat.fi/til/sutivi/2014/sutivi_2014_2014-11-06_tie_001_fi.html
- Villi, M. (2006). Mediakonvergenssi ja verkkoviestintä. Teoksessa Aula, P., Matikainen, J. & Villi, M. (toim.) *Verkkoviestintäkirja* (s. 101-120). Helsinki: Yliopistopaino.
- Yli-Luoma, P. (2004). Johdatus kvantitatiivisiin analyysimenetelmiin SPSS for Windows -ohjelman avulla. Sipoo: IMDL Oy.

10. Keskustelufoorumit	A	B	C
11. Julkaisuohjelmat (esim. PageMaker)	A	B	C
12. Yhteisö sivustot (esim. IRC-galleria, Facebook)	A	B	C
13. Piirto-ohjelmat (esim. CorelDraw)	A	B	C
14. Taulukkolaskenta (esim. Excel)	A	B	C
15. Kuvankäsittely (esim. Photoshop)	A	B	C
16. Tiedonhaku (esim. Google)	A	B	C
17. Videoneuvottelu/etäopetus	A	B	C
18. Kotisivujen tekeminen ja verkkojulkaisu	A	B	C
19. Videoiden ja animaatioiden tekeminen (esim. Pinnacle Studio)	A	B	C
20. Sähköposti (lukeminen, kirjoittaminen, liitetiedostojen lähettäminen ja vastaanottaminen)	A	B	C
21. Äänenkäsittely	A	B	C
22. Kuvien ja piirustusten skannaaminen tietokoneelle	A	B	C
23. Verko-oppimisympäristöjen käyttäminen (esim. Moodle, Optima)	A	B	C
24. Verkkotallenteisen videon ja audion käyttö- ja tuottamistaidot (esim. Youtube)	A	B	C
25. Dokumenttien jakaminen (esim. Google Docs)	A	B	C
26. Opetusohjelmistot	A	B	C

VÄITTÄMÄT (ympyröi)	Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä
1. Tietokone sopii rutiinitehtävien hoitoon	1	2	3	4	5
2. Tietokoneet saavat minut tuntemaan oloni epävarmaksi	1	2	3	4	5
3. Koulullamme on tarpeeksi tietokoneita	1	2	3	4	5
4. Olen varma, että pystyisin tekemään työtä tietokoneella	1	2	3	4	5
5. Ongelmanratkaisu käyttäen tietokonetta ei kiinnosta minua	1	2	3	4	5
6. Mielestäni työskentely tietokoneella olisi nautittavaa ja virikkeitä antavaa	1	2	3	4	5
7. Mielestäni kaikissa luokissa pitäisi olla videotykki ja tietokone	1	2	3	4	5
8. Teen töitä tietokoneella niin vähän kuin mahdollista	1	2	3	4	5
9. Tietokoneet kuuluvat nykyaikaiseen opetukseen	1	2	3	4	5
10. Tietokoneet mahdollistavat koulussa monia asioita	1	2	3	4	5
11. Tietokoneen käyttö innostaa oppilaita	1	2	3	4	5
12. Interaktiivinen taulu olisi hyvä työväline	1	2	3	4	5
13. Tietokoneet parantavat opetuksen laatua	1	2	3	4	5
14. Tietokoneella voi harjoitella prosessikirjoittamista	1	2	3	4	5
15. Tietokoneen käyttö lisää oppilaan mahdollisuuksia opiskella tavoitteellisesti	1	2	3	4	5
16. Tietokoneen käyttö tukee yhteisöllistä oppimista	1	2	3	4	5
17. Tietokoneella työskentely voi tukea oppilaiden käsitteellisen ajattelun kehittymistä	1	2	3	4	5
18. Tietokoneen käyttö tukee oppilaiden itsenäistä tiedonhankintaa	1	2	3	4	5
19. Tietokoneen käytön myötä oppilas oppii kriittistä ajattelua ja tiedon soveltamista	1	2	3	4	5
20. Tietokoneen käyttö voi edistää oppilaan itseohjautuvaa oppimista	1	2	3	4	5
21. Tietotekniikan avulla luokkaan voidaan saada asiantuntijoita	1	2	3	4	5
22. Tietotekniikan käyttö on helpottanut asioiden havainnollistamista oppilaille	1	2	3	4	5
23. Tietotekniikka on minulle luonteva työväline	1	2	3	4	5

SOSIAALINEN MEDIA	Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä
1. Tiedän mitä sosiaalisella mediallyä tarkoitetaan	1	2	3	4	5
2. Luen usein keskustelupalstoja	1	2	3	4	5
3. Pidän aktiivisesti blogia	1	2	3	4	5
4. Käytän usein Skypeä yhteydenpitoon	1	2	3	4	5
5. Erilaiset pikaviestipalvelut ovat minulle tuttuja	1	2	3	4	5
6. Käytän usein sosiaalisen median välineitä (esim Facebook)	1	2	3	4	5
7. Olen käyttänyt sosiaalisia medioita opetusikäytössä	1	2	3	4	5
8. En pelaa sosiaalisia simulaatiopelejä (esim. Second Life)	1	2	3	4	5
9. Koen sosiaalisen median käyttämisen opetuksessa hyödylliseksi	1	2	3	4	5
10. Jaan kuvia Internetissä	1	2	3	4	5
11. Käytän Messengeriä	1	2	3	4	5
12. Käytän sähköpostia	1	2	3	4	5
13. En kirjoittele keskustelupalstoille	1	2	3	4	5
14. Pelaan verkkopelejä	1	2	3	4	5
15. Kuulun verkkopeliryhmittymään (esim. klaani, kiltä)	1	2	3	4	5
16. Käytän Wikipediaa	1	2	3	4	5
17. Olen käyttänyt oppimisympäristöjä (esim. Moodle, Optima)	1	2	3	4	5
18. Minulla on kalenteri Internetissä (esim. Google kalenteri)	1	2	3	4	5
19. Tiedän mitä on Twittaaminen	1	2	3	4	5
20. En käytä Twitteriä	1	2	3	4	5
21. Sosiaalinen media kiinnostaa minua	1	2	3	4	5
22. Kuulun johonkin verkkoyhteisöön	1	2	3	4	5
23. Luen blogeja	1	2	3	4	5

LIITE 2: Kyselylomake Webropol -järjestelmästä.

Sosiaalinen media perusopetuksessa

Arvoisa opettaja,

Teemme kasvatustieteen pro gradu -tutkielmaamme Oulun yliopistossa. Tutkimusjoukoksi olemme valinneet kainuulaiset peruskoulut ja niiden opettajat. Tutkimuksemme käsittelee seuraavaa kolmea aihealuetta:

- Harrastuneisuuden ja yleisen tieto- ja viestintätekniiikan käytön vaikutukset sosiaalisen median hyödyntämiseen peruskouluopetuksessa
- Sosiaalisen median hyödyntäminen peruskouluopetuksessa
- Sosiaalinen media opetussuunnitelmassa

Kyselyyn vastaamiseen menee aikaa noin 5-10 minuuttia. Kyselyn viimeinen palautuspäivä on 13.3.2015. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja mahdollisuuksien mukaan toivomme saavamme myös kehitysehdotuksia sosiaalisen median opetuskäyttöön. Tutkielmamme on tarkoitus valmistua huhtikuun loppuun 2015 mennessä. Tuloksista tiedotetaan kouluille, joiden henkilökuntaa on osallistunut kyselyyn.

Lisäksi arvomme kaikkien sähköpostiosoitteen jättäneiden kesken 20 euron Kotipizza-pitsalahjakortin. Sähköpostia ei yhdistetä vastauksiin eikä sähköpostiosoitteita luovuteta mihinkään muuhun käyttöön kuin arvonnän suorittamiseen, jonka jälkeen sähköpostiosoitteet poistetaan asianmukaisesti.

Ystävällisin terveisin,

Arto Moilanen, arto.moilanen@student oulu.fi

Perttu Brännare, perttu.brannare@student oulu.fi

Jatka kyselyyn painamalla seuraava -->

TAUSTATIEDOT

1. Sukupuoli *

- mies
 nainen

2. Ikä (vuosina) *

Ikä (vuosina)

3. Opetus- ja kasvatusalan työkokemus (vuosina) *

Opetus- ja kasvatusalan työkokemus (vuosina)

4. Kunta / Kaupunki *

- Hyrynsalmi
 Kajaani
 Kuhmo
 Paltamo
 Puolanka
 Sotkamo
 Suomussalmi
 Ristijärvi
 Vaala

5. Koulun oppilaiden määrä (perusasteella, kymmenen tarkkuudella) *

Koulun oppilaiden määrä (perusasteella, kymmenen tarkkuudella)

6. Luokka-aste, jota pääasiassa opetan *

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- rehtori
- aineenopettaja
- erityisopettaja
- tuntiopettaja

7. Koulutus *

- lastentarhanopettaja
- luokanopettaja
- aineenopettaja
- opiskelija, mikä?

- muu, mikä?

8. Käytän tietokonetta/tietokoneita opetuksessa *

- useammin kuin kerran viikossa
- käytän sitä viikoittain
- käytän sitä kuukausittain
- käytän sitä satunnaisesti
- en käytä ollenkaan

9. Käytän kotonani tietokonetta *

- päivittäin
 viikoittain
 satunnaisesti
 en käytä sitä juuri lainkaan
 kotonani ei ole tietokonetta

10. Tietokoneen käyttö ja harrastuneisuus *

	1. Täysin eri mieltä	2. Jokseenkin eri mieltä	3. Ei samaa eikä eri mieltä	4. Jokseenkin samaa mieltä	5. Täysin samaa mieltä
Tietokone sopii rutiinitehtävien hoitoon	☐	☐	☐	☐	☐
Tietokoneet saavat minut tuntemaan oloni epävarmaksi	☐	☐	☐	☐	☐
Olen varma, että pystyn tekemään työtä tietokoneella	☐	☐	☐	☐	☐
Mielestäni työskentely tietokoneella on nautittavaa ja virikkeitä antavaa	☐	☐	☐	☐	☐
Teen töitä tietokoneella niin vähän kuin mahdollista	☐	☐	☐	☐	☐
Ongelmanratkaisu käyttäen tietokonetta ei kiinnosta minua	☐	☐	☐	☐	☐
Tietotekniikka on minulle luonteva työväline	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedän mitä sosiaalisella medialla tarkoitetaan	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedän mitä on twiittaaminen	☐	☐	☐	☐	☐

Luen usein keskustelupalstoja	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän usein Skypeä yhteydenpitoon	☐	☐	☐	☐	☐
Pidän aktiivisesti blogia	☐	☐	☐	☐	☐
En käytä Twitteriä	☐	☐	☐	☐	☐
Luen blogeja	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media kiinnostaa minua	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän usein sosiaalisen median välineitä (esim Facebook)	☐	☐	☐	☐	☐
Kaikki kaverini sosiaalisissa medioissa eivät ole kavereitani niiden ulkopuolella	☐	☐	☐	☐	☐
Minulle on tärkeää, että minulla on mahdollisimman paljon kavereita sosiaalisissa medioissa	☐	☐	☐	☐	☐
Minulle on tärkeää, että saan paljon "tykkäyksiä" sosiaalisissa medioissa	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän usein pikaviestipalveluita (esim. WhatsApp, Telegram)	☐	☐	☐	☐	☐
Erilaiset pikaviestipalvelut ovat minulle tuttuja	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla on paljon kavereita sosiaalisissa medioissa	☐	☐	☐	☐	☐
Jaan kuvia Internetissä	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän sähköpostia	☐	☐	☐	☐	☐

Minulla on kalenteri Internetissä (esim. Google kalenteri)	☐	☐	☐	☐	☐
En kirjoittele keskustelupalstoille	☐	☐	☐	☐	☐
Olen käyttänyt oppimisympäristöjä (esim. Moodle, Optima)	☐	☐	☐	☐	☐
Kuulun johonkin verkkoyhteisöön	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän usein Wikipediaa	☐	☐	☐	☐	☐
En pelaa sosiaalisia simulaatiopelejä (esim. Second Life)	☐	☐	☐	☐	☐
Pelaan verkkopelejä	☐	☐	☐	☐	☐
Kuulun verkkopeliryhmittymään (esim. klaani, kilta)	☐	☐	☐	☐	☐

11. Sosiaalinen media peruskouluopetuksessa *

	1. Täysin eri mieltä	2. Jokseenkin eri mieltä	3. Ei samaa eikä eri mieltä	4. Jokseenkin samaa mieltä	5. Täysin samaa mieltä
Olen hyödyntänyt sosiaalista mediaa opetuksessa	☐	☐	☐	☐	☐
Mielestäni Facebook soveltuu peruskouluopetukseen	☐	☐	☐	☐	☐
Koulullamme on sisäinen sosiaalisen median palvelu käytössä	☐	☐	☐	☐	☐
Emme ole kirjoittaneet blogeja oppilaiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐

Koulussamme oppilastöitä julkaistaan julkisessa sosiaalisessa mediassa	☐	☐	☐	☐	☐
Blogit sopivat koulutyöskentelyyn	☐	☐	☐	☐	☐
Twitter sopii hyvin luokan tiedotuskanavaksi	☐	☐	☐	☐	☐
Olemme julkaisseet videoita videopalveluissa kuten Youtubessa	☐	☐	☐	☐	☐
Käytämme luokassa sosiaalista mediaa tiedonlähteenä	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media ei sovellu kodin ja koulun väliseen viestintään	☐	☐	☐	☐	☐
En halua, että oppilaat tai heidän vanhemmat ovat kavereitani sosiaalisessa mediassa	☐	☐	☐	☐	☐
Olemme oppilaiden kanssa käsitelleet sosiaalisen median vaaroja ja mahdollisuuksia	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media on rinnastettavissa perinteiseen mediaan	☐	☐	☐	☐	☐
Koulussamme käytetään vain sisäisiä sosiaalisen median palveluita	☐	☐	☐	☐	☐
Youtube ei sovellu opetuskäyttöön	☐	☐	☐	☐	☐
Olemme keskustelleet luokan kanssa tekijänoikeusasioista	☐	☐	☐	☐	☐

Mielestäni oppilastöitä ei tulisi julkaista sosiaalisessa mediassa	☐	☐	☐	☐	☐
Olen ottanut yhteyttä oppilaan vanhempiin käyttäen Facebookia tai Google+:aa	☐	☐	☐	☐	☐
Luokallamme on oma tili jossakin sosiaalisen median palvelussa	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisen median palvelut ovat hyvä lisä opetuksessa	☐	☐	☐	☐	☐
Alaikäisten oppilastöiden julkaisemiseen julkisesti sosiaalisessa mediassa vaaditaan vanhempien lupa	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalista mediaa käytetään koulussamme kodin ja koulun välisessä viestinnässä	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän sosiaalista mediaa usein opetuksessa	☐	☐	☐	☐	☐
Kuvapalvelut kuten Instagram eivät sovellu opetukseen	☐	☐	☐	☐	☐
Mielestäni sosiaalinen media ei kuulu peruskouluun	☐	☐	☐	☐	☐
Kuntamme ei ole huomionnut sosiaalista mediaa opetussuunnitelmassa	☐	☐	☐	☐	☐
Mielestäni minulla on riittävästi tietoa sosiaalisen median hyödyntämisessä	☐	☐	☐	☐	☐

Koulumme ei kannusta hyödyntämään sosiaalista mediaa opetuksessa	☐	☐	☐	☐	☐
Olen keskustellut vanhempien kanssa sosiaalisen median hyödyntämisestä peruskouluopetuksessa	☐	☐	☐	☐	☐
Koulumme opetussuunnitelmassa on ohjeita sosiaalisen median hyödyntämiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Tarvitsen jatkokoulutusta sosiaalisen median hyödyntämiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Koulumme opetussuunnitelma on mielestäni ajantasalla	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tietoinen, että opetushallitus suosittelee käsittelemään sosiaalista mediaa opetuksessa	☐	☐	☐	☐	☐
Koulussamme on toteutettu oppiainerajat ylittäviä projekteja sosiaalisen median avulla	☐	☐	☐	☐	☐
Olemme keskustelleet opettajien kesken sosiaalisen median hyödyntämisestä opetuksessa	☐	☐	☐	☐	☐
Mielestäni kuntamme ja koulumme opetussuunnitelmat käsittelevät riittävästi tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä	☐	☐	☐	☐	☐
Koulumme tietostrategiassa on huomioitu sosiaalinen media	☐	☐	☐	☐	☐

Koulussamme käytetään Wilma-järjestelmää tai vastaavaa	☐	☐	☐	☐	☐
Koulullamme on yhteiset pelisäännöt sosiaalisen median käytöstä kouluaihana	☐	☐	☐	☐	☐
Koulullamme on yhteiset pelisäännöt viestintälaitteiden käytöstä kouluaihana	☐	☐	☐	☐	☐
Kouluumme on hankittu tablet-laitteita opetuskäyttöön	☐	☐	☐	☐	☐
Koulussamme järjestetään mahdollisuus päästä jatkokoulutukseen riittävän usein	☐	☐	☐	☐	☐
Koulumme opetussuunnitelma kannustaa hyödyntämään sosiaalista mediaa kodin ja koulun välisessä viestinnässä	☐	☐	☐	☐	☐
Matkapuhelinten käyttö on koulussamme kielletty oppituntien aikana	☐	☐	☐	☐	☐
Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pitäisi päivittää ajantasalle sosiaalisen median osalta	☐	☐	☐	☐	☐
Koulullamme ei ole riittäviä valmiuksia sosiaalisen median hyödyntämiseen viestinnässä	☐	☐	☐	☐	☐

Koulullamme on riittävät resurssit tieto- ja viestintäteknikan opetuksen järjestämiseen

Opetushallituksen suositukset sosiaalisesta mediasta eivät toteudu koulullamme

Koulullamme ei ole keneltä kysyä apua sosiaaliseen mediaan liittyen

Koulussamme järjestetään jatkokoulutusta sosiaaliseen mediaan liittyen

12. Vapaa sana (esim. sosiaalisen median käyttövinkkejä tai sosiaalisen median käytön kehitysideoita)

13. Sähköposti

Sähköpostiosoite arvontaa varten. Tätä ei lisätä vastauksiin.

Sähköposti

LIITE 3: Tutkimuskutsu

Arvoisa rehtori,

Teemme kasvatustieteen pro gradu -tutkielmaamme Oulun yliopistossa. Tutkimusjoukoksi olemme valinneet kainuulaiset peruskoulut ja niiden opettajat. Tutkimuksemme käsittelee seuraavaa kolmea aihealuetta:

- * Harrastuneisuuden ja yleisen tieto- ja viestintätekniikan käytön vaikutukset sosiaalisen median hyödyntämiseen peruskouluopetuksessa
- * Sosiaalisen median hyödyntäminen peruskouluopetuksessa
- * Sosiaalinen media opetussuunnitelmassa

Pyydämme ystävällisesti teiltä lupaa, että koulunne opettajat voisivat osallistua tutkimuksemme heille suunnatun kyselytutkimuksen muodossa. Kyselyyn vastaamiseen menee aikaa noin 5-10 minuuttia. Kyselyn viimeinen palautuspäivä on 13.3.2015. Halutessanne voimme lähettää kyselylomakkeen teille tutustuaksenne. Mikäli päätätte, että koulunne osallistuu / ei osallistu tutkimuksemme, pyydämme teitä lähettämään tiedon siitä meille tutkijoille. Jos vastauksenne on myönteinen lähetämme sähköisen kyselylomakkeen teille koulunne opettajille välitettäväksi. Toivomme vastauksia osallistumisestanne mahdollisimman pian.

Kyselyn vastaukset tullaan käsittelemään luottamuksellisesti ja mahdollisuuksien mukaan toivomme saavamme myös kehitysehdotuksia sosiaalisen median opetuskäyttöön. Tutkielmamme on määrä valmistua toukokuun loppuun 2015 mennessä ja tuloksista tiedotetaan kaikille kouluille, joiden henkilökuntaa on osallistunut kyselyyn.

Lisäksi arvomme kaikkien sähköpostiosoitteen jättäneiden kesken 20 euron Kotipizza-pitsalahjakortin. Sähköpostia ei yhdistetä vastauksiin eikä sähköpostiosoitteita luovuteta mihinkään muuhun käyttöön kuin arvonnin suorittamiseen, jonka jälkeen sähköpostiosoitteet poistetaan asianmukaisesti.

Annamme mielellämme tarvittaessa lisätietoa kyselyyn liittyen.

Ystävällisin terveisin

Arto Moilanen, arto.moilanen@student oulu.fi

Perttu Brännare, perttu.brannare@student oulu.fi

LIITE 4: Saatekirje opettajille

Hei,

Kiitos, että osallistutte tutkimukseemme. Alla saate opettajille ja osoite kyselylomakkeeseen.

Ystävällisin terveisin

Arto Moilanen ja Perttu Brännare

--

Arvoisa opettaja,

Teemme kasvatustieteen pro gradu -tutkielmaamme Oulun yliopistossa. Tutkimusjoukko si olemme valinneet kainuulaiset peruskoulut ja niiden opettajat. Tutkimuksemme käsittelee seuraavaa kolmea aihealuetta:

- * Harrastuneisuuden ja yleisen tieto- ja viestintätekniikan käytön vaikutukset sosiaalisen median hyödyntämiseen peruskouluopetuksessa
- * Sosiaalisen median hyödyntäminen peruskouluopetuksessa
- * Sosiaalinen media opetussuunnitelmassa

Kyselyyn vastaamiseen menee aikaa noin 5-10 minuuttia. Kyselyn viimeinen palautuspäivä on 13.3.2015. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja mahdollisuuksien mukaan toivomme saavamme myös kehitysehdotuksia sosiaalisen median opetuskäyttöön. Tutkielmamme on tarkoitus valmistua huhtikuun loppuun 2015 mennessä. Tuloksista tiedotetaan kouluille, joiden henkilökuntaa on osallistunut kyselyyn.

Lisäksi arvomme kaikkien sähköpostiosoitteen jättäneiden kesken 20 euron Kotipizza-pitsalahjakortin. Sähköpostia ei yhdistetä vastauksiin eikä sähköpostiosoitteita luovuteta mihinkään muuhun käyttöön kuin arvannon suorittamiseen, jonka jälkeen sähköposti-osoitteet poistetaan asianmukaisesti.

Sähköinen kyselylomake: <https://www.webropolsurveys.com/S/69CB3781C9E5D175.par>

Ystävällisin terveisin,

Arto Moilanen, arto.moilanen@student oulu.fi

Perttu Brännare, perttu.brannare@student oulu.fi

LIITE 5: Kysymyslista

1	SUKUPUOLI	Sukupuoli
2	IKA	Ikä
3	KOKEMUS	Työkokemus
4	KUNTA	Kunta / Kaupunki
5	KOKO	Koulussa oppilaita
6	LUOKKA	Luokka-aste
7	KOULUTUS	Koulutus
8	OPETUS	Tietokoneen käyttö opetuksessa
9	KOTONA	Tietokoneen käyttö kotona
10	ASENNE1	Tietokone sopii rutiinitehtävien hoitoon
11	ASENNE2K	<K> Tietokoneet saavat minut tuntemaan oloni epävarmaksi <K>
12	ASENNE3	Olen varma, että pystyn tekemään työtä tietokoneella
13	ASENNE4	Mielestäni työskentely tietokoneella on nautittavaa ja virikkeitä antavaa
14	ASENNE5K	<K> Teen töitä tietokoneella niin vähän kuin mahdollista <K>
15	ASENNE6K	<K> Ongelmanratkaisu käyttäen tietokonetta ei kiinnosta minua <K>
16	ASENNE7	Tietotekniikka on minulle luonteva työväline
17	SOSMED1	Tiedän mitä sosiaalisella medially tarkoitetaan
18	SOSMED2	Tiedän mitä on twiittaaminen
19	SOSMED3	Luen usein keskustelupalstoja
20	KAYTTO1	Käytän usein Skypeä yhteydenpitoon
21	SOSMED4	Pidän aktiivisesti blogia
22	SOSMED5K	<K> En käytä Twitteriä <K>
23	SOSMED6	Luen blogeja
24	SOSMED7	Sosiaalinen media kiinnostaa minua
25	SOSMED8	Käytän usein sosiaalisen median välineitä (esim Facebook)
26	SOSMED9K	<K> Kaikki kaverini sosiaalisissa medioissa eivät ole kavereitani niiden ulkopuolella <K>
27	SOSMED10	Minulle on tärkeää, että minulla on mahdollisimman paljon kavereita sosiaalisissa medioissa
28	SOSMED11	Minulle on tärkeää, että saan paljon "tykkäyksiä" sosiaalisissa medioissa
29	KAYTTO2	Käytän usein pikaviestipalveluita (esim. WhatsApp, Telegram)
30	KAYTTO3	Erilaiset pikaviestipalvelut ovat minulle tuttuja
31	SOSMED12	Minulla on paljon kavereita sosiaalisissa medioissa
32	SOSMED13	Jaan kuvia Internetissä
33	KAYTTO4	Käytän sähköpostia
34	KAYTTO5	Minulla on kalenteri Internetissä (esim. Google kalenteri)
35	SOSMED14K	<K> En kirjoittele keskustelupalstoille <K>
36	KAYTTO6	Olen käyttänyt oppimisympäristöjä (esim. Moodle, Optima)
37	KAYTTO7	Kuulun johonkin verkkoyhteisöön
38	SOSMED15	Käytän usein Wikipediaa
39	KAYTTO8K	<K> En pelaa sosiaalisia simulaatiopelejä (esim. Second Life) <K>
40	KAYTTO9	Pelaan verkkopelejä
41	KAYTTO10	Kuulun verkkopeliryhmittymään (esim. klaani, kilta)
42	HYOD1	Olen hyödyntänyt sosiaalista mediaa opetuksessa
43	SOVEL1	Mielestäni Facebook soveltuu peruskouluopetukseen
44	HYOD2	Koulullamme on sisäinen sosiaalisen median palvelu käytössä

- 45 HYOD3K <K> Emme ole kirjoittaneet blogeja oppilaiden kanssa <K>
- 46 HYOD4 Koulussamme oppilastöitä julkaistaan julkisessa sosiaalisessa mediassa
- 47 SOVEL2 Blogit sopivat koulutyöskentelyyn
- 48 SOVEL3 Twitter sopii hyvin luokan tiedotuskanavaksi
- 49 HYOD5 Olemme julkaisseet videoita videopalveluissa kuten Youtubessa
- 50 HYOD6 Käytämme luokassa sosiaalista mediaa tiedonlähteenä
- 51 KKVV1K <K> Sosiaalinen media ei sovellu kodin ja koulun väliseen viestintään <K>
- 52 OPEAS1K <K> En halua, että oppilaat tai heidän vanhemmat ovat kavereitani sosiaalisessa mediassa <K>
- 53 HYOD7 Olemme oppilaiden kanssa käsitelleet sosiaalisen median vaaroja ja mahdollisuuksia
- 54 OPEAS2 Sosiaalinen media on rinnastettavissa perinteiseen mediaan
- 55 HYOD8 Koulussamme käytetään vain sisäisiä sosiaalisen median palveluita
- 56 SOVEL4K <K> Youtube ei sovellu opetuskäyttöön <K>
- 57 HYOD9 Olemme keskustelleet luokan kanssa tekijänoikeusasioista
- 58 OPEAS3K <K> Mielestäni oppilastöitä ei tulisi julkaista sosiaalisessa mediassa <K>
- 59 KKVV2 Olen ottanut yhteyttä oppilaan vanhempiin käyttäen Facebookia tai Google+:aa
- 60 HYOD10 Luokallamme on oma tili jossakin sosiaalisen median palvelussa
- 61 OPEAS4 Sosiaalisen median palvelut ovat hyvä lisä opetuksessa
- 62 OPEAS5 Alaikäisten oppilastöiden julkaisemiseen julkisesti sosiaalisessa mediassa vaaditaan vanhempien lupa
- 63 KKVV3 Sosiaalista mediaa käytetään koulussamme kodin ja koulun välisessä viestinnässä
- 64 HYOD11 Käytän sosiaalista mediaa usein opetuksessa
- 65 SOVEL5K <K> Kuvapalvelut kuten Instagram eivät sovellu opetukseen <K>
- 66 OPEAS6K <K> Mielestäni sosiaalinen media ei kuulu peruskouluun <K>
- 67 OPS1K <K> Kuntamme ei ole huomionnut sosiaalista mediaa opetussuunnitelmassa <K>
- 68 RES1 Mielestäni minulla on riittävästi tietoa sosiaalisen median hyödyntämisessä
- 69 OPS2K <K> Koulumme ei kannusta hyödyntämään sosiaalista mediaa opetuksessa <K>
- 70 HYOD12 Olen keskustellut vanhempien kanssa sosiaalisen median hyödyntämisestä peruskouluopetuksessa
- 71 OPS3 Koulumme opetussuunnitelmassa on ohjeita sosiaalisen median hyödyntämiseen
- 72 RES2 Tarvitsen jatkokoulutusta sosiaalisen median hyödyntämiseen
- 73 OPS4 Koulumme opetussuunnitelma on mielestäni ajantasalla
- 74 OPS5 Olen tietoinen, että opetushallitus suosittelee käsittelemään sosiaalista mediaa opetuksessa
- 75 HYOD13 Koulussamme on toteutettu oppiainerajat ylittäviä projekteja sosiaalisen median avulla
- 76 OPS6 Olemme keskustelleet opettajien kesken sosiaalisen median hyödyntämisestä opetuksessa
- 77 OPS7 Mielestäni kuntamme ja koulumme opetussuunnitelmat käsittelevät riittävästi tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä
- 78 OPS8 Koulumme tietostrategiassa on huomioitu sosiaalinen media
- 79 KKVV4 Koulussamme käytetään Wilma-järjestelmää tai vastaavaa
- 80 OPS9 Koulullamme on yhteiset pelisäännöt sosiaalisen median käytöstä kouluaikana
- 81 OPS10 Koulullamme on yhteiset pelisäännöt viestintälaitteiden käytöstä kouluaikana
- 82 RES3 Koulumme on hankittu tablet-laitteita opetuskäyttöön
- 83 RES4 Koulussamme järjestetään mahdollisuus päästä jatkokoulutukseen riittävän usein
- 84 OPS11 Koulumme opetussuunnitelma kannustaa hyödyntämään sosiaalista mediaa kodin ja koulun välisessä viestinnässä
- 85 OPS12 Matkapuhelinten käyttö on koulussamme kielletty oppituntien aikana
- 86 OPS13K <K> Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pitäisi päivittää ajantasalle sosiaalisen median osalta <K>
- 87 RES5K <K> Koulullamme ei ole riittäviä valmiuksia sosiaalisen median hyödyntämiseen viestinnässä <K>
- 88 RES6 Koulullamme on riittävät resurssit tieto- ja viestintätekniikan opetuksen järjestämiseen
- 89 OPS14K <K> Opetushallituksen suositukset sosiaalisesta mediasta eivät toteudu koulullamme <K>
- 90 RES7K <K> Koulullamme ei ole keneltä kysyä apua sosiaalisen mediaan liittyen <K>
- 91 RES8 Koulussamme järjestetään jatkokoulutusta sosiaaliseen mediaan liittyen

LIITE 6: Miten opettajan harrastuneisuus ja yleinen tieto- ja viestintätekniiikan käyttö vaikuttavat sosiaalisen median käyttöön opetuksessa? (Ajo 1)

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,814	18

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
SOSMED3 Luen usein keskustelupalstoja	39,67	125,769	,363	,807
KAYTTO1 Käytän usein Skypeä yhteydenpitoon	39,85	129,593	,199	,818
SOSMED4 Pidän aktiivisesti blogia	40,93	130,917	,594	,805
SOSMED5K <K> En käytä Twitteriä <K>	40,52	128,644	,301	,810
SOSMED6 Luen blogeja	39,70	119,832	,577	,794
SOSMED8 Käytän usein sosiaalisen median välineitä (esim Facebook)	39,44	115,026	,646	,788
KAYTTO2 Käytän usein pikaviestipalveluita (esim. WhatsApp, Telegram)	39,74	115,892	,534	,796
KAYTTO3 Erilaiset pikaviestipalvelut ovat minulle tuttuja	39,52	119,875	,507	,798
SOSMED13 Jaan kuvia Internetissä	40,15	118,285	,592	,793
KAYTTO4 Käytän sähköpostia	37,15	136,516	,300	,814
KAYTTO5 Minulla on kalenteri Internetissä (esim. Google kalenteri)	39,78	121,949	,348	,810
SOSMED14K <K> En kirjoittele keskustelupalstoille <K>	40,11	122,256	,498	,799
KAYTTO6 Olen käyttänyt oppimisympäristöjä (esim. Moodle, Optima)	38,85	122,131	,397	,805
KAYTTO7 Kuulun johonkin verkkoyhteisöön	39,48	112,182	,642	,787
SOSMED15 Käytän usein Wikipediaa	38,59	133,020	,199	,814
KAYTTO8K <K> En pelaa sosiaalisia simulaatiopelejä (esim. Second Life) <K>	40,52	129,259	,268	,812
KAYTTO9 Pelaan verkkopelejä	40,44	128,179	,310	,810
KAYTTO10 Kuulun verkkopeliryhmittymään (esim. klaani, kilta)	40,81	138,003	-,014	,822

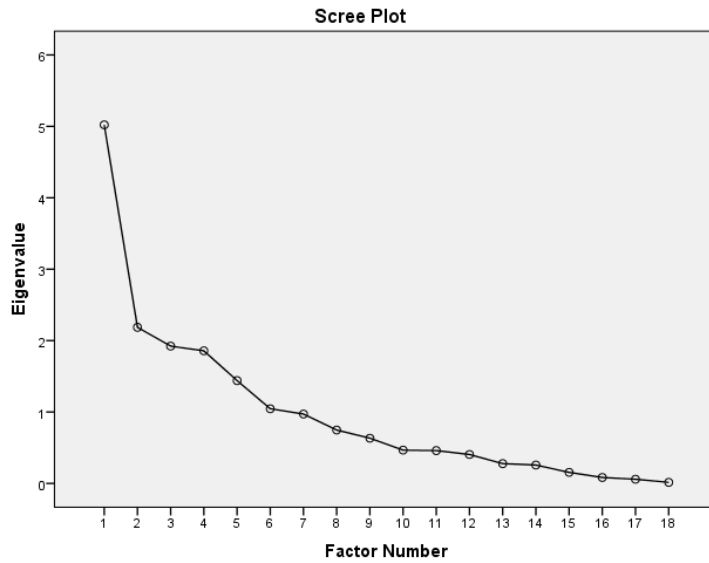
Factor Analysis

Communalities^a

	Initial	Extraction
SOSMED3 Luen usein keskustelupalstoja	,946	,999
KAYTTO1 Käytän usein Skypeä yhteydenpitoon	,512	,218
SOSMED4 Pidän aktiivisesti blogia	,798	,550
SOSMED5K <K> En käytä Twitteriä <K>	,809	,849
SOSMED6 Luen blogeja	,842	,723
SOSMED8 Käytän usein sosiaalisen median välineitä (esim Facebook)	,884	,777
KAYTTO2 Käytän usein pikaviestipalveluita (esim. WhatsApp, Telegram)	,847	,609
KAYTTO3 Erilaiset pikaviestipalvelut ovat minulle tuttuja	,711	,385
SOSMED13 Jaan kuvia Internetissä	,920	,999
KAYTTO4 Käytän sähköpostia	,342	,088
KAYTTO5 Minulla on kalenteri Internetissä (esim. Google kalenteri)	,875	1,000
SOSMED14K <K> En kirjoittele keskustelupalstoille <K>	,904	,570
KAYTTO6 Olen käyttänyt oppimisympäristöjä (esim. Moodle, Optima)	,701	,496
KAYTTO7 Kuulun johonkin verkkoyhteisöön	,948	,776
SOSMED15 Käytän usein Wikipediaa	,829	,392
KAYTTO8K <K> En pelaa sosiaalisia simulaatiopelejä (esim. Second Life) <K>	,748	1,000
KAYTTO9 Pelaan verkkopelejä	,660	,647
KAYTTO10 Kuulun verkkopeliryhmittymään (esim. klaani, kilta)	,562	,562

Extraction Method: Maximum Likelihood.^a

a. One or more communalities estimates greater than 1 were encountered during iterations. The resulting solution should be interpreted with caution.

Rotated Factor Matrix^a

	Factor					
	1	2	3	4	5	6
SOSMED13 Jaan kuvia Internetissä	,983					
SOSMED8 Käytän usein sosiaalisen median välineitä (esim Facebook)	,807					
KAYTTO2 Käytän usein pikaviestipalveluita (esim. WhatsApp, Telegram)	,662			,317		
KAYTTO3 Erilaiset pikaviestipalvelut ovat minulle tuttuja	,547					
KAYTTO7 Kuulun johonkin verkkoyhteisöön	,527		,378	,394		,374
SOSMED3 Luen usein keskustelupalstoja		,957				
SOSMED6 Luen blogeja		,759				
SOSMED14K <K> En kirjoittele keskustelupalstoille <K>		,627				
> SOSMED15 Käytän usein Wikipediaa		,393				
KAYTTO5 Minulla on kalenteri Internetissä (esim. Google kalenteri)			,974			
SOSMED5K <K> En käytä Twitteriä <K>			,575	,559		
KAYTTO4 Käytän sähköpostia						
KAYTTO6 Olen käyttänyt oppimisympäristöjä (esim. Moodle, Optima)				,623		
KAYTTO1 Käytän usein Skypeä yhteydenpitoon				,431		
KAYTTO9 Pelaan verkkopelejä					,728	
KAYTTO10 Kuulun verkkopeliryhmittymään (esim. klaani, kilta)					,722	
KAYTTO8K <K> En pelaa sosiaalisia simulaatiopelejä (esim. Second Life) <K>				-,420		,842
SOSMED4 Pidän aktiivisesti blogia	,475					,514

Extraction Method: Maximum Likelihood.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.^a

a. Rotation converged in 17 iterations.

LIITE 7: Miten opettajan harrastuneisuus ja yleinen tieto- ja viestintätekniiikan käyttö vaikuttavat sosiaalisen median käyttöön opetuksessa? (Ajo 2)

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,812	17

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
SOSMED3 Luen usein keskustelupalstoja	38,11	116,718	,372	,805
KAYTTO1 Käytän usein Skypeä yhteydenpitoon	38,30	119,601	,232	,814
SOSMED4 Pidän aktiivisesti blogia	39,37	122,473	,550	,804
SOSMED5K <K> En käytä Twitteriä <K>	38,96	119,268	,319	,807
SOSMED6 Luen blogeja	38,15	111,746	,558	,793
SOSMED8 Käytän usein sosiaalisen median välineitä (esim Facebook)	37,89	107,564	,613	,788
KAYTTO2 Käytän usein pikaviestipalveluita (esim. WhatsApp, Telegram)	38,19	107,003	,547	,792
KAYTTO3 Erilaiset pikaviestipalvelut ovat minulle tuttuja	37,96	111,499	,500	,796
SOSMED13 Jaan kuvia Internetissä	38,59	110,635	,560	,792
KAYTTO4 Käytän sähköpostia	35,59	127,405	,296	,812
KAYTTO5 Minulla on kalenteri Internetissä (esim. Google kalenteri)	38,22	113,103	,352	,808
SOSMED14K <K> En kirjoittele keskustelupalstoille <K>	38,56	114,103	,478	,798
KAYTTO6 Olen käyttänyt oppimisympäristöjä (esim. Moodle, Optima)	37,30	112,063	,441	,800
KAYTTO7 Kuulun johonkin verkkoyhteisöön	37,93	104,379	,626	,785
SOSMED15 Käytän usein Wikipediaa	37,04	123,806	,207	,812
KAYTTO9 Pelaan verkkopelejä	38,89	119,333	,308	,808
KAYTTO10 Kuulun verkkopeliryhmittymään (esim. klaani, kilta)	39,26	128,661	-,007	,820

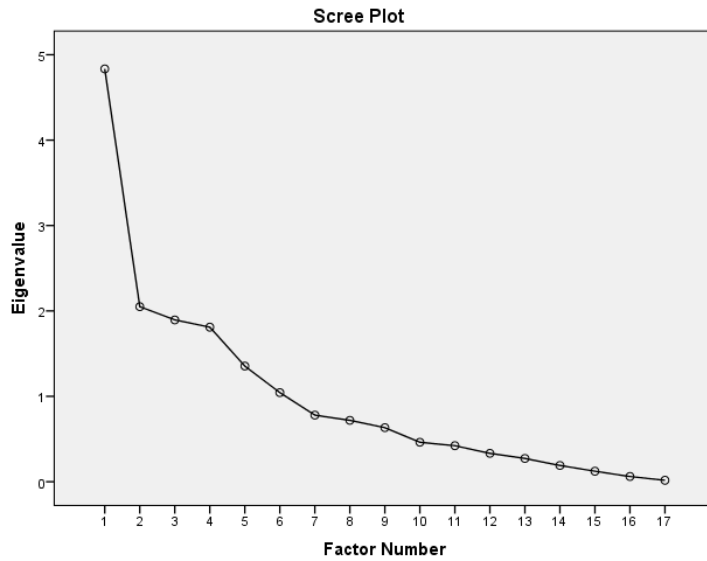
Factor Analysis

Communalities^a

	Initial	Extraction
SOSMED3 Luen usein keskustelupalstoja	,943	,999
KAYTTO1 Käytän usein Skypeä yhteydenpi- toon	,505	,117
SOSMED4 Pidän aktiivisesti blogia	,641	,461
SOSMED5K <K> En käytä Twitteriä <K>	,808	,848
SOSMED6 Luen blogeja	,842	,712
SOSMED8 Käytän usein sosiaalisen median välineitä (esim Facebook)	,846	,767
KAYTTO2 Käytän usein pikaviestipalveluita (esim. WhatsApp, Telegram)	,759	,596
KAYTTO3 Erilaiset pikaviestipalvelut ovat minulle tuttuja	,676	,376
SOSMED13 Jaan kuvia Internetissä	,919	,999
KAYTTO4 Käytän sähköpostia	,335	,097
KAYTTO5 Minulla on kalenteri Internetissä (esim. Google kalenteri)	,854	1,000
SOSMED14K <K> En kirjoittele keskustelu- palstoille <K>	,893	1,000
KAYTTO6 Olen käyttänyt oppimisympäristöjä (esim. Moodle, Optima)	,589	,315
KAYTTO7 Kuulun johonkin verkkoyhteisöön	,942	,829
SOSMED15 Käytän usein Wikipediaa	,822	,509
KAYTTO9 Pelaan verkkopelejä	,632	,669
KAYTTO10 Kuulun verkkopeliryhmittymään (esim. klaani, kilta)	,551	,599

Extraction Method: Maximum Likelihood.^a

- a. One or more communality estimates greater than 1 were encountered during iterations. The resulting solution should be interpreted with caution.

a

Goodness-of-fit Test

Chi-Square	df	Sig.
45,459	49	,617

Rotated Factor Matrix^a

	Factor					
	1	2	3	4	5	6
SOSMED13 Jaan kuvia Internetissä	,974					
SOSMED8 Käytän usein sosiaalisen median välineitä (esim Facebook)	,810					
KAYTTO2 Käytän usein pikaviestipalveluita (esim. WhatsApp, Telegram)	,686					
KAYTTO7 Kuulun johonkin verkkoyhteisöön	,606		,545			
KAYTTO3 Erilaiset pikaviestipalvelut ovat minulle tuttuja	,579					
SOSMED4 Pidän aktiivisesti blogia	,544					,331
KAYTTO4 Käytän sähköpostia						
SOSMED3 Luen usein keskustelupalstoja		,938				
SOSMED6 Luen blogeja	,335	,718				
SOSMED15 Käytän usein Wikipediaa		,466		,304	-,333	
SOSMED5K <K> En käytä Twitteriä <K>			,781		,390	
KAYTTO6 Olen käyttänyt oppimisympäristöjä (esim. Moodle, Optima)			,421			
KAYTTO1 Käytän usein Skypeä yhteydenpitoon						
KAYTTO9 Pelaan verkkopelejä				,750		
KAYTTO10 Kuulun verkkopeliyrittymään (esim. klaani, kilta)				,746		
KAYTTO5 Minulla on kalenteri Internetissä (esim. Google kalenteri)					,960	
SOSMED14K <K> En kirjoittele keskustelupalstoille <K>		,361				,877

Extraction Method: Maximum Likelihood.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.^a

a. Rotation converged in 7 iterations.

LIITE 8: Summamuuttujien HARSOME ja HARTVT reliabiliteettiajot

Reliability**Scale: ALL VARIABLES**

Reliabiliteettiajo HARSOME:

Cronbach's Alpha	N of Items
,790	9

	Item-Total Statistics			
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
SOSMED3 Luen usein keskustelupalstoja	17,67	42,308	,418	,778
SOSMED4 Pidän aktiivisesti blogia	18,93	47,225	,527	,780
SOSMED5K <K> En käytä Twitteriä <K>	18,52	45,721	,253	,798
SOSMED6 Luen blogeja	17,70	37,986	,706	,737
SOSMED8 Käytän usein sosiaalisen median välineitä (esim Facebook)	17,44	38,179	,578	,755
SOSMED13 Jaan kuvia Internetissä	18,15	40,208	,512	,765
SOSMED14K <K> En kirjoittele keskustelupalstoille <K>	18,11	39,564	,610	,751
KAYTTO7 Kuulun johonkin verkkoyhteisöön	17,48	35,798	,616	,749
SOSMED15 Käytän usein Wikipediaa	16,59	47,943	,184	,801

Reliabiliteettiajo HARTVT:

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,612	8

	Item-Total Statistics			
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
KAYTTO1 Käytän usein Skypeä yhteydenpitoon	18,22	25,103	,367	,562
KAYTTO2 Käytän usein pikaviestipalveluita (esim. WhatsApp, Telegram)	18,11	24,179	,334	,575
KAYTTO3 Erilaiset pikaviestipalvelut ovat minulle tuttuja	17,89	23,795	,468	,529
KAYTTO4 Käytän sähköpostia	15,52	31,721	,308	,611
KAYTTO5 Minulla on kalenteri Internetissä (esim. Google kalenteri)	18,15	26,439	,179	,631
KAYTTO6 Olen käyttänyt oppimisympäristöjä (esim. Moodle, Optima)	17,22	22,487	,518	,508
KAYTTO9 Pelaan verkkopelejä	18,81	27,464	,284	,587
KAYTTO10 Kuulun verkkopeliryhmittymään (esim. klaani, kilta)	19,19	30,311	,177	,610

LIITE 9: Opettajan sosiaalisen median hyödyntäminen opetuksessa. (SOMEOPET)

Reliability**Scale: ALL VARIABLES****Reliability Statistics**

Cronbach's Alpha	N of Items
,719	10

Item-Total Statistics

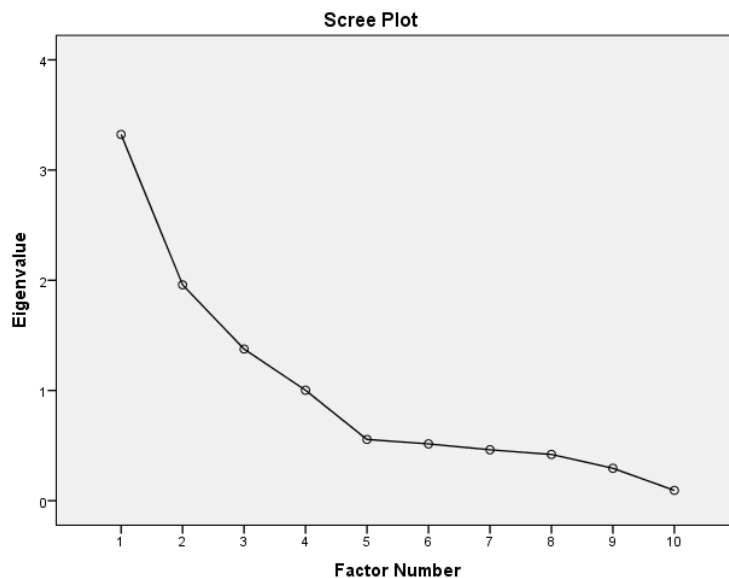
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
HYOD1 Olen hyödyntänyt sosiaalista mediaa opetuksessa	19,04	30,268	,417	,693
HYOD3K <K> Emme ole kirjoittaneet blogeja oppilaiden kanssa <K>	20,33	35,615	,227	,720
HYOD5 Olemme julkaisseet videoita video-palveluissa kuten Youtubessa	20,19	32,003	,502	,677
HYOD6 Käytämme luokassa sosiaalista mediaa tiedonlähteenä	19,85	32,208	,579	,669
HYOD7 Olemme oppilaiden kanssa käsitelleet sosiaalisen median vaaroja ja mahdollisuuksia	17,93	35,071	,259	,715
HYOD9 Olemme keskustelleet luokan kanssa tekijänoikeusasioista	18,33	32,538	,352	,703
HYOD10 Luokallamme on oma tili jossakin sosiaalisen median palvelussa	20,11	36,179	,223	,719
HYOD11 Käytän sosiaalista mediaa usein opetuksessa	19,74	29,661	,716	,641
HYOD12 Olen keskustellut vanhempien kanssa sosiaalisen median hyödyntämisestä peruskouluopetuksessa	20,15	33,054	,631	,670
KKVV2 Olen ottanut yhteyttä oppilaan vanhempiin käyttäen Facebookia tai Google+:aa	20,00	36,615	,090	,748

Factor Analysis

Communalities ^a		
	Initial	Extraction
HYOD1 Olen hyödyntänyt sosiaalista mediaa opetuksessa	,569	,470
HYOD3K <K> Emme ole kirjoittaneet blogeja oppilaiden kanssa <K>	,238	,232
HYOD5 Olemme julkaisseet videoita videopalveluissa kuten Youtubessa	,552	,999
HYOD6 Käytämme luokassa sosiaalista mediaa tiedonlähteenä	,725	,647
HYOD7 Olemme oppilaiden kanssa käsitelleet sosiaalisen median vaaroja ja mahdollisuuksia	,495	,613
HYOD9 Olemme keskustelleet luokan kanssa tekijänoikeusasioista	,519	,611
HYOD10 Luokallamme on oma tili jossakin sosiaalisen median palvelussa	,529	,999
HYOD11 Käytän sosiaalista mediaa usein opetuksessa	,800	,966
HYOD12 Olen keskustellut vanhempien kanssa sosiaalisen median hyödyntämisestä peruskouluopetuksessa	,510	,491
KKV2 Olen ottanut yhteyttä oppilaan vanhempiin käyttäen Facebookia tai Google+:aa	,540	,408

Extraction Method: Maximum Likelihood.^a

a. One or more communality estimates greater than 1 were encountered during iterations. The resulting solution should be interpreted with caution.

Goodness-of-fit Test

Chi-Square	df	Sig.
9,908	11	,539

Rotated Factor Matrix^a

	Factor			
	1	2	3	4
HYOD11 Käytän sosiaalista mediaa usein opetuksessa	,927			
HYOD6 Käytämme luokassa sosiaalista mediaa tiedonlähteenä	,679		,419	
HYOD1 Olen hyödyntänyt sosiaalista mediaa opetuksessa	,658			
HYOD12 Olen keskustellut vanhempien kanssa sosiaalisen median hyödyntämisestä peruskouluopetuksessa	,413	,313	,399	
HYOD7 Olemme oppilaiden kanssa käsitelleet sosiaalisen median vaaroja ja mahdollisuuksia		,776		
HYOD9 Olemme keskustelleet luokan kanssa tekijänoikeusasioista		,742		
KKVV2 Olen ottanut yhteyttä oppilaan vanhempiin käyttäen Facebookia tai Google+:aa		-,451		,350
HYOD3K <K> Emme ole kirjoittaneet blogeja oppilaiden kanssa <K>		,348		
HYOD10 Luokallamme on oma tili jossakin sosiaalisen median palvelussa			,985	
HYOD5 Olemme julkaisseet videoita videopalveluissa kuten Youtubessa				,953

Extraction Method: Maximum Likelihood.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.^a

a. Rotation converged in 6 iterations.

LIITE 10: Miten sosiaalista mediaa hyödynnetään peruskoulussa?

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,798	23

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
SOVEL1 Mielestäni Facebook soveltuu peruskouluopetukseen	55,37	106,550	,573	,778
HYOD2 Koulullamme on sisäinen sosiaalisen median palvelu käytössä	56,19	117,926	,218	,796
HYOD3K <K> Emme ole kirjoittaneet blogeja oppilaiden kanssa <K>	56,19	116,849	,162	,800
HYOD4 Koulussamme oppilastöitä julkaistaan julkisessa sosiaalisessa mediassa	55,89	109,795	,566	,781
SOVEL2 Blogit sopivat koulutyöskentelyyn	54,67	105,154	,586	,776
SOVEL3 Twitter sopii hyvin luokan tiedotuskanavaksi	55,56	113,026	,386	,789
HYOD5 Olemme julkaisseet videoita video-palveluissa kuten Youtubessa	56,04	110,960	,400	,788
HYOD6 Käytämme luokassa sosiaalista mediaa tiedonlähteenä	55,70	109,678	,533	,782
KKVV1K <K> Sosiaalinen media ei sovellu kodin ja koulun väliseen viestintään <K>	54,52	125,567	-,199	,816
HYOD7 Olemme oppilaiden kanssa käsitelleet sosiaalisen median vaaroja ja mahdollisuuksia	53,78	114,872	,238	,797
HYOD8 Koulussamme käytetään vain sisäisiä sosiaalisen median palveluita	55,11	114,256	,223	,798
SOVEL4K <K> Youtube ei sovellu opetus-käyttöön <K>	53,52	118,336	,143	,800
HYOD9 Olemme keskustelleet luokan kanssa tekijänoikeusasioista	54,19	112,541	,263	,797
OPEAS3K <K> Mielestäni oppilastöitä ei tulisi julkaista sosiaalisessa mediassa <K>	54,78	109,487	,398	,788
KKVV2 Olen ottanut yhteyttä oppilaan vanhempiin käyttäen Facebookia tai Google+ :aa	55,85	111,593	,303	,794
HYOD10 Luokallamme on oma tili jossakin sosiaalisen median palvelussa	55,96	117,960	,140	,801
OPEAS4 Sosiaalisen median palvelut ovat hyvä lisä opetuksessa	54,59	107,558	,597	,778
KKVV3 Sosiaalista mediaa käytetään koulussamme kodin ja koulun välisessä viestinnässä	55,81	114,157	,316	,792
HYOD11 Käytän sosiaalista mediaa usein opetuksessa	55,59	106,866	,586	,778
SOVEL5K <K> Kuvapalvelut kuten Instagram eivät sovellu opetukseen <K>	54,70	111,293	,500	,784
OPEAS6K <K> Mielestäni sosiaalinen media ei kuulu peruskouluun <K>	54,30	112,140	,444	,787
HYOD13 Koulussamme on toteutettu oppiaineraajat ylittäviä projekteja sosiaalisen median avulla	55,26	113,584	,367	,790
KKVV4 Koulussamme käytetään Wilma-järjestelmää tai vastaavaa	53,48	111,105	,266	,798

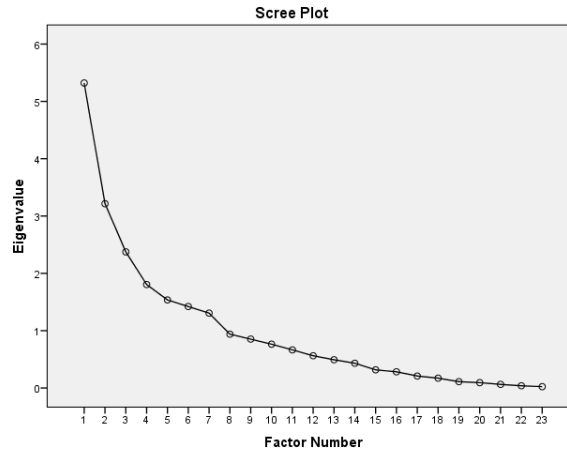
Factor Analysis

Communalities^a

	Initial	Extraction
SOVEL1 Mielestäni Facebook soveltuu peruskouluopetukseen	,829	,767
HYOD2 Koulullamme on sisäinen sosiaalisen median palvelu käytössä	,762	,325
HYOD3K <K> Emme ole kirjoittaneet blogeja oppilaiden kanssa <K>	,843	,999
HYOD4 Koulussamme oppilastöitä julkaistaan julkisessa sosiaalisessa mediassa	,751	,719
SOVEL2 Blogit sopivat koulutyöskentelyyn	,850	,712
SOVEL3 Twitter sopii hyvin luokan tiedotuskanavaksi	,840	,394
HYOD5 Olemme julkaisseet videoita videopalveluissa kuten Youtubessa	,854	,595
HYOD6 Käytämme luokassa sosiaalista mediaa tiedonlähteenä	,869	,999
KKVV1K <K> Sosiaalinen media ei sovellu kodin ja koulun väliseen viestintään <K>	,775	,367
HYOD7 Olemme oppilaiden kanssa käsitelleet sosiaalisen median vaaroja ja mahdollisuuksia	,865	,727
HYOD8 Koulussamme käytetään vain sisäisiä sosiaalisen median palveluita	,828	,999
SOVEL4K <K> Youtube ei sovellu opetuskäyttöön <K>	,719	,249
HYOD9 Olemme keskustelleet luokan kanssa tekijänoikeusasioista	,836	,541
OPEAS3K <K> Mielestäni oppilastöitä ei tulisi julkaista sosiaalisessa mediassa <K>	,867	,999
KKVV2 Olen ottanut yhteyttä oppilaan vanhempiin käyttäen Facebookia tai Google+:aa	,703	,575
HYOD10 Luokallamme on oma tili jossakin sosiaalisen median palvelussa	,593	,445
OPEAS4 Sosiaalisen median palvelut ovat hyvä lisä opetuksessa	,917	,999
KKVV3 Sosiaalista mediaa käytetään koulussamme kodin ja koulun välisessä viestinnässä	,703	,482
HYOD11 Käytän sosiaalista mediaa usein opetuksessa	,897	,607
SOVEL5K <K> Kuvapalvelut kuten Instagram eivät sovellu opetukseen <K>	,818	,533
OPEAS6K <K> Mielestäni sosiaalinen media ei kuulu peruskouluun <K>	,875	,627
HYOD13 Koulussamme on toteutettu oppiainerajat ylittäviä projekteja sosiaalisen median avulla	,849	,618
KKVV4 Koulussamme käytetään Wilma-järjestelmää tai vastaavaa	,551	,252

Extraction Method: Maximum Likelihood.^a

a. One or more communalities estimates greater than 1 were encountered during iterations. The resulting solution should be interpreted with caution.

Goodness-of-fit Test

Chi-Square	df	Sig.
75,890	113	,997

Rotated Factor Matrix^a

	Factor						
	1	2	3	4	5	6	7
OPEAS4 Sosiaalisen median palvelut ovat hyvä lisä opetuksessa	,983						
SOVEL2 Blogit sopivat koulutyöskentelyyn	,787						
SOVEL1 Mielestäni Facebook soveltuu peruskouluopetukseen	,707						
OPEAS6K <K> Mielestäni sosiaalinen media ei kuulu peruskouluun <K>	,632	,345					
SOVEL3 Twitter sopii hyvin luokan tiedotuskanavaksi	,413						-,326
OPEAS3K <K> Mielestäni oppilastoita ei tulisi julkaista sosiaalisessa mediassa <K>		,952					
SOVEL5K <K> Kuvapalvelut kuten Instagram eivät sovellu opetukseen <K>	,378	,533					
SOVEL4K <K> Youtube ei sovellu opetus-käyttöön <K>		,431					
KKVV1K <K> Sosiaalinen media ei sovellu kodin ja koulun väliseen viestintään <K>		,308				-,304	
HYOD4 Koulussamme oppilastoita julkaistaan julkisessa sosiaalisessa mediassa			,707	,330			
KKVV3 Sosiaalista mediaa käytetään koulussamme kodin ja koulun välisessä viestinnässä			,638				
HYOD13 Koulussamme on toteutettu oppiainerajat ylittäviä projekteja sosiaalisen median avulla		-,301	,603				
HYOD5 Olemme julkaisseet videoita videopalveluissa kuten Youtubessa		,355	,497				,368
KKVV4 Koulussamme käytetään Wilma-järjestelmää tai vastaavaa			,334				
HYOD6 Käytämme luokassa sosiaalista mediaa tiedonlähteenä				,925			
HYOD11 Käytän sosiaalista mediaa usein opetuksessa				,598			
HYOD10 Luokallamme on oma tili jossakin sosiaalisen median palvelussa		-,365		,493			
HYOD7 Olemme oppilaiden kanssa käsitelleet sosiaalisen median vaaroja ja mahdollisuuksia					,803		
HYOD9 Olemme keskustelleet luokan kanssa tekijänoikeusasioista					,673		
KKVV2 Olen ottanut yhteyttä oppilaan vanhempiin käyttäen Facebookia tai Google+:aa		,350	,380		-,494		
HYOD8 Koulussamme käytetään vain sisäisiä sosiaalisen median palveluita						,925	
HYOD2 Koulullamme on sisäinen sosiaalisen median palvelu käytössä			,305			,450	
HYOD3K <K> Emme ole kirjoittaneet blogeja oppilaiden kanssa <K>						,311	,921

Extraction Method: Maximum Likelihood.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.^a
 a. Rotation converged in 10 iterations.

LIITE 11: Summamuuttujien SOMESOV ja SOMEKAYT reliabiliteettiajot

Reliabiliteettiajo SOMEKAYT

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,694	10

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
KKVV2 Olen ottanut yhteyttä oppilaan vanhempiin käyttäen Facebookia tai Google+:aa	18,41	29,558	,209	,702
KKVV3 Sosiaalista mediaa käytetään koulussamme kodin ja koulun välisessä viestinnässä	18,37	29,011	,403	,663
KKVV4 Koulussamme käytetään Wilma-järjestelmää tai vastaavaa	16,04	28,037	,251	,700
HYOD4 Koulussamme oppilastöitä julkaistaan julkisessa sosiaalisessa mediassa	18,44	27,410	,613	,631
HYOD13 Koulussamme on toteutettu oppiainerajat ylittäviä projekteja sosiaalisen median avulla	17,81	29,541	,381	,668
HYOD5 Olemme julkaisseet videoita video-palveluissa kuten Youtubessa	18,59	26,943	,514	,641
HYOD6 Käytämme luokassa sosiaalista mediaa tiedonlähteenä	18,26	27,430	,564	,637
HYOD10 Luokallamme on oma tili jossakin sosiaalisen median palvelussa	18,52	31,028	,214	,693
HYOD11 Käytän sosiaalista mediaa usein opetuksessa	18,15	26,900	,525	,639
HYOD3K <K> Emme ole kirjoittaneet blogeja oppilaiden kanssa <K>	18,74	32,584	,047	,722

Reliabiliteettiajo SOMESOV

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,802	9

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
OPEAS4 Sosiaalisen median palvelut ovat hyvä lisä opetuksessa	23,33	27,615	,695	,755
SOVEL2 Blogit sopivat koulutyöskentelyyn	23,41	26,866	,619	,764
SOVEL1 Mielestäni Facebook soveltuu peruskouluopetukseen	24,11	26,949	,670	,756
OPEAS6K <K> Mielestäni sosiaalinen media ei kuulu peruskouluun <K>	23,04	29,268	,624	,768
SOVEL3 Twitter sopii hyvin luokan tiedotuskanavaksi	24,30	30,755	,451	,788
OPEAS3K <K> Mielestäni oppilastöitä ei tulisi julkaista sosiaalisessa mediassa <K>	23,52	26,875	,596	,768
SOVEL5K <K> Kuvapalvelut kuten Instagram eivät sovellu opetukseen <K>	23,44	29,718	,592	,772
SOVEL4K <K> Youtube ei sovellu opetus-käyttöön <K>	22,26	32,430	,320	,802
KKVV1K <K> Sosiaalinen media ei sovellu kodin ja koulun väliseen viestintään <K>	23,26	36,353	-,065	,846

LIITE 12: Miten opetussuunnitelmat ja koulujen resurssit antavat valmiuksia sosiaalisen median hyödyntämiseen peruskouluopetuksessa?

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,863	13

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
OPS1K <K> Kuntamme ei ole huomioinut sosiaalista mediaa opetussuunnitelmassa <K>	31,41	71,328	,589	,850
OPS2K <K> Koulumme ei kannusta hyödyntämään sosiaalista mediaa opetuksessa <K>	31,04	73,652	,423	,859
OPS3 Koulumme opetussuunnitelmassa on ohjeita sosiaalisen median hyödyntämiseen	31,81	70,387	,731	,844
OPS4 Koulumme opetussuunnitelma on mielestäni ajantasalla	31,07	69,994	,745	,843
OPS8 Koulumme tietostrategiassa on huomioitu sosiaalinen media	31,19	71,157	,623	,848
OPS9 Koulullamme on yhteiset pelisäännöt sosiaalisen median käytöstä kouluaikana	30,56	73,256	,268	,876
RES3 Koulumme on hankittu tablet-laitteita opetuskäyttöön	30,70	68,447	,430	,865
OPS11 Koulumme opetussuunnitelma kannustaa hyödyntämään sosiaalista mediaa kodin ja koulun välisessä viestinnässä	31,63	70,011	,714	,844
OPS13K <K> Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pitäisi päivittää ajantasalle sosiaalisen median osalta <K>	31,41	78,020	,225	,869
RES5K <K> Koulullamme ei ole riittäviä valmiuksia sosiaalisen median hyödyntämiseen viestinnässä <K>	31,44	73,410	,489	,856
OPS14K <K> Opetushallituksen suositukset sosiaalisesta mediasta eivät toteudu koulullamme <K>	31,26	71,276	,753	,844
RES7K <K> Koulullamme ei ole keneltä kysyä apua sosiaalisen mediaan liittyen <K>	30,33	66,615	,695	,842
RES8 Koulussamme järjestetään jatkokoulutusta sosiaaliseen mediaan liittyen	31,48	70,028	,582	,850

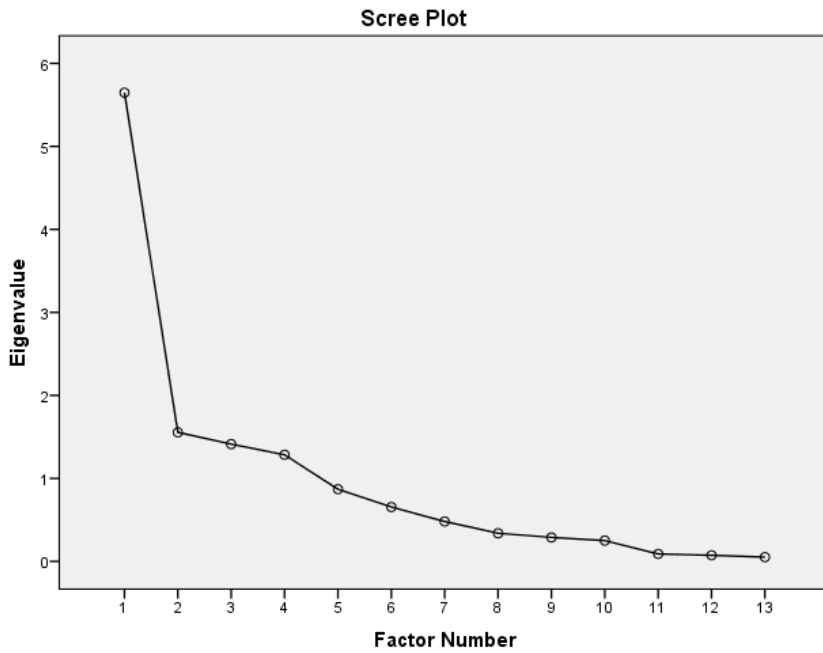
Factor Analysis

Communalities^a

	Initial	Extraction
OPS1K <K> Kuntamme ei ole huomionut sosiaalista mediaa opetussuunnitelmassa <K>	,816	,768
OPS2K <K> Koulumme ei kannusta hyödyntämään sosiaalista mediaa opetuksessa <K>	,703	,351
OPS3 Koulumme opetussuunnitelmassa on ohjeita sosiaalisen median hyödyntämiseen	,823	,704
OPS4 Koulumme opetussuunnitelma on mielestäni ajantasalla	,882	,999
OPS8 Koulumme tietostrategiassa on huomiotu sosiaalinen media	,687	,622
OPS9 Koulullamme on yhteiset pelisäännöt sosiaalisen median käytöstä kouluaikana	,750	,710
RES3 Kouluumme on hankittu tablet-laitteita opetuskäyttöön	,778	,802
OPS11 Koulumme opetussuunnitelma kannustaa hyödyntämään sosiaalista mediaa kodin ja koulun välisessä viestinnässä	,870	,752
OPS13K <K> Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pitäisi päivittää ajantasalle sosiaalisen median osalta <K>	,744	,411
RES5K <K> Koulullamme ei ole riittäviä valmiuksia sosiaalisen median hyödyntämiseen viestinnässä <K>	,717	,468
OPS14K <K> Opetushallituksen suositukset sosiaalisesta mediasta eivät toteudu koulullamme <K>	,719	,720
RES7K <K> Koulullamme ei ole keneltä kysyä apua sosiaalisen mediaan liittyen <K>	,777	,788
RES8 Koulussamme järjestetään jatkokoulutusta sosiaaliseen mediaan liittyen	,733	,508

Extraction Method: Maximum Likelihood.^a

a. One or more communalities estimates greater than 1 were encountered during iterations. The resulting solution should be interpreted with caution.

Goodness-of-fit Test

Chi-Square	df	Sig.
45,716	32	,055

Rotated Factor Matrix^a

	Factor			
	1	2	3	4
OPS4 Koulumme opetussuunnitelma on mielestäni ajantasalla	,896			
OPS8 Koulumme tietostrategiassa on huomioitu sosiaalinen media	,667	,400		
OPS13K <K> Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pitäisi päivittää ajantasalle sosiaalisen median osalta <K>	,535			-,312
OPS2K <K> Koulumme ei kannusta hyödyntämään sosiaalista mediaa opetuksessa <K>	,502			
OPS1K <K> Kuntamme ei ole huomioinut sosiaalista mediaa opetussuunnitelmassa <K>		,843		
OPS11 Koulumme opetussuunnitelma kannustaa hyödyntämään sosiaalista mediaa kodin ja koulun välisessä viestinnässä	,344	,764		
OPS3 Koulumme opetussuunnitelmassa on ohjeita sosiaalisen median hyödyntämiseen	,483	,656		
RES7K <K> Koulullamme ei ole keneltä kysyä apua sosiaalisen mediaan liittyen <K>		,317	,709	,414
OPS14K <K> Opetushallituksen suositukset sosiaalisesta mediasta eivät toteudu koulullamme <K>	,440		,690	
RES3 Koulumme on hankittu tablet-laitteita opetuskäyttöön		,486	,674	-,310
RES5K <K> Koulullamme ei ole riittäviä valmiuksia sosiaalisen median hyödyntämiseen viestinnässä <K>			,613	
RES8 Koulussamme järjestetään jatkokoulutusta sosiaaliseen mediaan liittyen	,385	,301	,518	
OPS9 Koulullamme on yhteiset pelisäännöt sosiaalisen median käytöstä kouluaikana				,807

Extraction Method: Maximum Likelihood.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.^a

a. Rotation converged in 19 iterations.

LIITE 13: Summamuuttujien SOMEOPS ja SOMERES reliabiliteettiajot

Reliabiliteettiajo SOMEOPS

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,830	9

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
OPS4 Koulumme opetussuunnitelma on mielestäni ajantasalla	19,93	29,071	,841	,780
OPS8 Koulumme tietostrategiassa on huomioitu sosiaalinen media	20,04	29,806	,707	,793
OPS13K <K> Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pitäisi päivittää ajantasalle sosiaalisen median osalta <K>	20,26	35,199	,217	,844
OPS2K <K> Koulumme ei kannusta hyödyntämään sosiaalista mediaa opetuksessa <K>	19,89	31,333	,497	,817
OPS1K <K> Kuntamme ei ole huomioinut sosiaalista mediaa opetussuunnitelmassa <K>	20,26	31,123	,551	,810
OPS11 Koulumme opetussuunnitelma kannustaa hyödyntämään sosiaalista mediaa kodin ja koulun välisessä viestinnässä	20,48	29,952	,711	,793
OPS3 Koulumme opetussuunnitelmassa on ohjeita sosiaalisen median hyödyntämiseen	20,67	29,923	,761	,789
OPS14K <K> Opetushallituksen suositukset sosiaalisesta mediasta eivät toteudu koululamme <K>	20,11	31,872	,629	,805
OPS9 Koulullamme on yhteiset pelisäännöt sosiaalisen median käytöstä kouluaikana	19,41	32,251	,225	,869

Reliabiliteettiajo SOMERES

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,746	4

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
RES7K <K> Koulullamme ei ole keneltä kysyä apua sosiaalisen mediaan liittyen <K>	7,70	8,447	,688	,602
RES3 Kouluumme on hankittu tablet-laitteita opetuskäyttöön	8,07	7,687	,532	,717
RES5K <K> Koulullamme ei ole riittäviä valmiuksia sosiaalisen median hyödyntämiseen viestinnässä <K>	8,81	11,234	,444	,739
RES8 Koulussamme järjestetään jatkokoulutusta sosiaaliseen mediaan liittyen	8,85	9,746	,560	,680

LIITE 14: Työkokemus

KOKEMUS Työkokemus					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3	4	14,8	14,8	14,8
	10	1	3,7	3,7	18,5
	11	1	3,7	3,7	22,2
	16	3	11,1	11,1	33,3
	19	1	3,7	3,7	37,0
	20	3	11,1	11,1	48,1
	21	1	3,7	3,7	51,9
	25	1	3,7	3,7	55,6
	28	1	3,7	3,7	59,3
	29	2	7,4	7,4	66,7
	30	2	7,4	7,4	74,1
	31	1	3,7	3,7	77,8
	32	4	14,8	14,8	92,6
	34	1	3,7	3,7	96,3
	35	1	3,7	3,7	100,0
	Total	27	100,0	100,0	

Liite 15: Opettajan harrastuneisuuden sekä yleisen tieto- ja viestintätekniiikan käytön vaikutukset peruskouluopetuksessa korrelaatiot ja regressioanalyysi

Summamuuttujien korrelaatiot

Correlations

Descriptive Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
HARSOME	2,2305	,79643	27
HARTVT	2,5556	,71500	27
SOMEOPET	2,1741	,63160	27

Correlations				
		HARSOME	HARTVT	SOMEOPET
HARSOME	Pearson Correlation	1	,551**	,656**
	Sig. (2-tailed)		,003	,000
	N	27	27	27
HARTVT	Pearson Correlation	,551**	1	,579**
	Sig. (2-tailed)	,003		,002
	N	27	27	27
SOMEOPET	Pearson Correlation	,656**	,579**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,002	
	N	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Summamuuttujien regressioanalyysi (Ajo 1, Stepwise)

Regression

Variables Entered/Removed ^a			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HARSOME		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= ,050, Probability-of-F-to-remove >= ,100).

a. Dependent Variable: SOMEOPET

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,656 ^a	,431	,408	,48598

a. Predictors: (Constant), HARSOME

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	4,467	1	4,467	18,916	,000 ^b
	Residual	5,904	25	,236		
	Total	10,372	26			

a. Dependent Variable: SOMEOPET

b. Predictors: (Constant), HARSOME

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,013	,283		3,582	,001
	HARSOME	,520	,120	,656	4,349	,000

a. Dependent Variable: SOMEOPET

Excluded Variables^a

Model		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics
						Tolerance
1	HARTVT	,313 ^b	1,806	,084	,346	,697

a. Dependent Variable: SOMEOPET

b. Predictors in the Model: (Constant), HARSOME

Summamuuttujien regressioanalyysi (Ajo 2, Enter)

Regression

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	HARTVT, HARSOME ^b		Enter

a. Dependent Variable: SOMEOPET

b. All requested variables entered.

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	,706 ^a	,499	,457	,46539	,499	11,944	2	24	,000

a. Predictors: (Constant), HARTVT, HARSOME

a. Dependent Variable: SOMEOPET

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	5,174	2	2,587	11,944	,000 ^b
	Residual	5,198	24	,217		
	Total	10,372	26			

a. Dependent Variable: SOMEOPET

b. Predictors: (Constant), HARTVT, HARSOME

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	,612	,350		1,747	,093		
	HARSOME	,384	,137	,484	2,796	,010	,697	1,435
	HARTVT	,276	,153	,313	1,806	,084	,697	1,435

a. Dependent Variable: SOMEOPET

Collinearity Diagnostics^a

Model	Dimension	Eigenvalue	Condition Index	Variance Proportions		
				(Constant)	HARSOME	HARTVT
1	1	2,911	1,000	,01	,01	,01
	2	,057	7,161	,47	,77	,01
	3	,032	9,490	,52	,22	,98

a. Dependent Variable: SOMEOPET

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	1,4955	3,3214	2,1741	,44608	27
Residual	-,75317	1,10037	,00000	,44713	27
Std. Predicted Value	-1,521	2,572	,000	1,000	27
Std. Residual	-1,618	2,364	,000	,961	27

a. Dependent Variable: SOMEOPET

Liite 16: Miten sosiaalista mediaa hyödynnetään peruskoulussa

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
SOMESOV	27	1,56	4,33	2,9259	,67234
SOMEKAYT	27	1,00	3,20	2,0148	,58685
Valid N (listwise)	27				

Custom Tables

Summamuuttujan SOMESOV jakaumat

		1 Täysin eri mieltä	2 Jokseenkin eri mieltä	3 Ei samaa eikä eri mieltä	4 Jokseenkin samaa mieltä	5 Täysin samaa mieltä
SOVEL1 Mielestäni Facebook soveltuu peruskouluopetukseen	Count	9	9	4	4	1
	Row N					
	%	33,3%	33,3%	14,8%	14,8%	3,7%
SOVEL2 Blogit sopivat koulutyöskentelyyn	Count	6	2	9	8	2
	Row N					
	%	22,2%	7,4%	33,3%	29,6%	7,4%
SOVEL3 Twitter sopii hyvin luokan tiedotuskanavaksi	Count	11	5	10	1	0
	Row N					
	%	40,7%	18,5%	37,0%	3,7%	0,0%
KKVV1K <K> Sosiaalinen media ei sovellu kodin ja koulun väliseen viestintään <K>	Count	0	10	8	6	3
	Row N					
	%	0,0%	37,0%	29,6%	22,2%	11,1%
SOVEL4K <K> Youtube ei sovellu opetuskäyttöön <K>	Count	0	2	4	11	10
	Row N					
	%	0,0%	7,4%	14,8%	40,7%	37,0%
OPEAS3K <K> Mielestäni oppilastöitä ei tulisi julkaista sosiaalisessa mediassa <K>	Count	6	4	9	5	3
	Row N					
	%	22,2%	14,8%	33,3%	18,5%	11,1%
OPEAS4 Sosiaalisen median palvelut ovat hyvä lisä opetuksessa	Count	3	5	9	9	1
	Row N					
	%	11,1%	18,5%	33,3%	33,3%	3,7%
SOVEL5K <K> Kuvapalvelut kuten Instagram eivät sovellu opetukseen <K>	Count	3	4	13	7	0
	Row N					
	%	11,1%	14,8%	48,1%	25,9%	0,0%
OPEAS6K <K> Mielestäni sosiaalinen media ei kuulu peruskouluun <K>	Count	2	2	10	12	1
	Row N					
	%	7,4%	7,4%	37,0%	44,4%	3,7%

Summamuuttujan SOMEKAYT jakaumat

		1 Täysin eri mieltä	2 Jokseenkin eri mieltä	3 Ei samaa eikä eri mieltä	4 Jokseenkin samaa mieltä	5 Täysin samaa mieltä
HYOD3K <K> Emme ole kirjoittaneet blogeja oppilaiden kanssa <K>	Count	23	1	1	0	2
	Row N %	85,2%	3,7%	3,7%	0,0%	7,4%
HYOD4 Koulussamme oppilastöitä julkaitaan julkisessa sosiaalisessa mediassa	Count	16	4	6	1	0
	Row N %	59,3%	14,8%	22,2%	3,7%	0,0%
HYOD5 Olemme julkaisseet videoita video-palveluissa kuten Youtubessa	Count	21	1	2	2	1
	Row N %	77,8%	3,7%	7,4%	7,4%	3,7%
HYOD6 Käytämme luokassa sosiaalista mediaa tiedonlähteenä	Count	13	6	6	2	0
	Row N %	48,1%	22,2%	22,2%	7,4%	0,0%
KKVV2 Olen ottanut yhteyttä oppilaan vanhempiin käyttäen Facebookia tai Google+:aa	Count	20	0	3	2	2
	Row N %	74,1%	0,0%	11,1%	7,4%	7,4%
HYOD10 Luokallamme on oma tili jossakin sosiaalisen median palvelussa	Count	19	0	7	1	0
	Row N %	70,4%	0,0%	25,9%	3,7%	0,0%
KKVV3 Sosiaalista mediaa käytetään koulussamme kodin ja koulun välisessä viestinnässä	Count	16	2	8	1	0
	Row N %	59,3%	7,4%	29,6%	3,7%	0,0%
HYOD11 Käytän sosiaalista mediaa usein opetuksessa	Count	13	4	8	1	1
	Row N %	48,1%	14,8%	29,6%	3,7%	3,7%
HYOD13 Koulussamme on toteutettu oppiainerajat ylittäviä projekteja sosiaalisen median avulla	Count	8	3	15	1	0
	Row N %	29,6%	11,1%	55,6%	3,7%	0,0%
KKVV4 Koulussamme käytetään Wilma-järjestelmää tai vastaavaa	Count	4	1	2	1	19
	Row N %	14,8%	3,7%	7,4%	3,7%	70,4%

Liite 17: Miten opetussuunnitelmat ja koulujen resurssit antavat valmiuksia sosiaalisen median hyödyntämiseen peruskouluopetuksessa?

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
SOMEOPS	27	1,33	3,44	2,5144	,69056
SOMERES	27	1,00	4,25	2,7870	,97494
Valid N (listwise)	27				

Summamuuttujan SOMEOPS jakaumat

		1 Täysin eri mieltä	2 Jokseenkin eri mieltä	3 Ei samaa eikä eri mieltä	4 Jokseenkin samaa mieltä	5 Täysin samaa mieltä
OPS1K <K> Kuntamme ei ole huomionut sosiaalista mediaa opetussuunnitelmassa <K>	Count	8	4	12	3	0
	Row N %	29,6%	14,8%	44,4%	11,1%	0,0%
OPS2K <K> Koulumme ei kannusta hyödyntämään sosiaalista mediaa opetuksessa <K>	Count	5	4	12	5	1
	Row N %	18,5%	14,8%	44,4%	18,5%	3,7%
OPS3 Koulumme opetussuunnitelmassa on ohjeita sosiaalisen median hyödyntämiseen	Count	12	4	11	0	0
	Row N %	44,4%	14,8%	40,7%	0,0%	0,0%
OPS4 Koulumme opetussuunnitelma on mielestäni ajantasalla	Count	4	5	13	5	0
	Row N %	14,8%	18,5%	48,1%	18,5%	0,0%
OPS8 Koulumme tietostrategiassa on huomioitu sosiaalinen media	Count	5	5	14	2	1
	Row N %	18,5%	18,5%	51,9%	7,4%	3,7%
OPS9 Koulullamme on yhteiset pelisäännöt sosiaalisen median käytöstä kouluaikana	Count	6	3	5	5	8
	Row N %	22,2%	11,1%	18,5%	18,5%	29,6%
OPS11 Koulumme opetussuunnitelma kannustaa hyödyntämään sosiaalista mediaa kodin ja koulun välisessä viestinnässä	Count	10	4	12	1	0
	Row N %	37,0%	14,8%	44,4%	3,7%	0,0%
OPS13K <K> Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pitäisi päivittää ajantasalle sosiaalisen median osalta <K>	Count	5	10	10	1	1
	Row N %	18,5%	37,0%	37,0%	3,7%	3,7%
OPS14K <K> Opetushallituksen suosittukset sosiaalisesta mediasta eivät toteudu koulullamme <K>	Count	4	7	14	2	0
	Row N %	14,8%	25,9%	51,9%	7,4%	0,0%

Summamuuttujan SOMERES jakaumat

		1 Täysin eri mieltä	2 Jokseenkin eri mieltä	3 Ei samaa eikä eri mieltä	4 Jokseenkin samaa mieltä	5 Täysin samaa mieltä
RES3 Koulumme on hankittu tablet-laitteita opetuskäyttöön	Count	8	2	5	4	8
	Row N %	29,6%	7,4%	18,5%	14,8%	29,6%
RES5K <K> Koulullamme ei ole riittäviä valmiuksia sosiaalisen median hyödyntämiseen viestinnässä <K>	Count	6	9	10	1	1
	Row N %	22,2%	33,3%	37,0%	3,7%	3,7%
RES7K <K> Koulullamme ei ole keneltä kysyä apua sosiaalisen mediaan liittyen <K>	Count	2	5	6	7	7
	Row N %	7,4%	18,5%	22,2%	25,9%	25,9%
RES8 Koulussamme järjestetään jatkokoulutusta sosiaaliseen mediaan liittyen	Count	9	6	8	3	1
	Row N %	33,3%	22,2%	29,6%	11,1%	3,7%